255
23

MUZAFFER İZGÜ / BİR NAMUSSUZ ARANIYOR

b

muzaffer izgü

Yeni mizah dizisi

BİLGİ YAYINEVİ

2. BASIM

BİR NAMUSSUZ ARANIYOR

BİLGİ YAYINLARI : 255
YENİ MİZAH DİZİSİ : 23

ISBN 975-494-173-4
90.06.Y.0105. 0277

Birinci Basım Haziran 1990
İkinci Basım
Eylül 1990

BİLGİ YAYINEVİ
Meşrutiyet Cad. 46/A
Telf 131 81 22 - 131 16 65 - 134 12 71
Telefax 131 77 58
Yenişehir - Ankara

BİLGİ DAĞITIM
Babıâli Cad. 19/2
Telf 522 52 01 - 526 70 97
Telefax : 527 41 19
Cağaloğlu - İstanbul

MUZAFFER İZGÜ

BİR NAMUSSUZ ARANIYOR

BİLGİ YAYINEVİ

kapak düzeni : fahri karagözoğlu

baskı demircioğlu matbaacılık
tel : 134 14 71

İÇİNDEKİLER

Sıradan bir ayı değildi ki o ayı. Şimdi diyeceksiniz ki, «Ne yani, bütün ayılar birbirlerine benzerler, onun sıradan olmayışı nedenmiş ki?» Evet evet, böyle demekte haklısınız, bütün ayılar birbirlerine benzerler tüyleriyle, davranışlarıyla, yürüyüşleriyle, yedikleri içtikleriyle. Balı severler, armudu severler, ormanın kuytu köşelerindeki pınarlardan su içmeye bayılırlar.

Bizim anlattığımız ayı da aynı ayılardan, ama bu ayının bir özelliği var, resmi ayı. Evet evet devletin resmi ayısı...

Şimdi, «Hiç resmi ayı olur mu?» diyeceksiniz. Niçin olmasın? Bir devletin hayvanat bahçesindeki ayılar resmi değil midir? Oradaki bütün ayıların sicil numaraları vardır, kayıtları vardır, hatta adları bile vardır. Devlet, «Bu benim ayımdır» diyerekten onun yiyeceğini içeceğini sağlar. Gerçi ayı, askerlik yapmaz, vergi vermez ama, ayılığını yapar. Devlet onu barındırır, ayı da kendini izlemeye gelenlere önemli bir ayı olduğunu gösterircesine bulunduğu yerde bir aşağı bir yukarı volta atarak görevini yerine getirir. Devlet, ayının sağlığıyla ilgilenir, ayı da buna karşılık, «İşte ayı dediğin bir ayının sesi böyle çıkar» diyerekten arasıra toplananlara karşı homurdanır. Devlet ayısı-

nın yattığıyla kalktığıyla ilgilenir, ayı da arasıra çocukların önünde tombalaklar atarak ayılığını gösterir. Kısacası resmi ayıların hepsi, devletin ayısıdır. Bu ayılardan herhangi birine bir şey olursa, devlet elini kolunu sıvar ve ayısını eski durumuna getirmeye çalışır. Pekiyi bu ayılardan hiç ölen mölen olmaz mı? Niçin olmasın? Ölüme umar bulunmamış ki, ister insan olsun, ister ayı... Ölüm geldi miydi ayı mayı dinlemez.

Ama ya bu resmi ayılardan biri günün birinde hayvanat bahçesinden kaçarsa ne olur?

Güle güle, Allah selamet versin!..

Hıh, devlet böyle diyecek ha? Kaçan ayı. Ayıcı Yaşar'ın ayısı değil ki, resmi ayı bu. Bir sayım hayvanat bahçesinin ayılar bölümünde :

«Ulan aman ayının biri eksik.»

«Yahu iyi say hele...»

«Dörttür sayıyorum, biri eksik.»

«Kıvrılıp kalmasın bir köşede, bakın hele, arayın hele...»

Yok yok yok... Resmi ayılardan bir tanesi kaçmış.

Ayıcı Yaşar'ın ayısı kaçsa, Yaşar dağlarda bir süre ayısını arar, ondan sonra bağrına taşı basar, yeni bir ayı yakalamaya bakar. Gerçi Yaşar çok üzülür, ayıyı yakalayacaksın, eğiteceksin, insan içine çıkaracaksın, kolay mı, kim üzülmez ayısı kaçınca ki, Yaşar üzülmesin...

Resmi ayı kaçınca da üzülürler bakıcıları, ama Ayıcı Yaşar gibi dağlara çıkıp kaçan ayıyı aramazlar. Ya ne yaparlar? Hayvanat bahçesi müdürüne haber verirler. Hayvanat bahçesi müdürü de, iki bakıcıyla birlikte yerinde (ya-

ni bizzat ayıların bulunduğu yerde) tutanak tutar. Gerçi her müdür gibi hayvanat bahçesi müdürü de, ayı bakıcılarına,

«Tuh be bir ayıya sahip olamadınız» diye fırça atar. Bakıcılar da,

«Ne yapalım müdürüm, her dakika ayının başında bekçi duracak değiliz ya» derler.

Resmi ayının kaçtığı yer, dışarı çıkmak için izlediği yol bir bir tutanağa geçirilir, ondan sonra altına imzalar atılır.

Hayvanat bahçesi müdürü, resmi ayının kaçtığına ilişkin bu tutanağın bir nüshasını resmi bir yazıyla birlikte en yakın karakol amirliğine yollar. Ayrıca bilgi için bir yazı da yukarı makamlara yazarak resmi ayının kaçtığını duyurur.

Ya bakın hiç de Ayıcı Yaşar'ın ayısının kaçmasına benzemiyor, bu resmi ayınınki... Resmi ayının işi çok, dedik ya kendisi devlet ayısı diye.

Şimdi karakol amiri bu yazıyı aldıktan sonra, gerekirse iki bakıcının ifadelerini alabilir. (Yok canım, hemen de yanlış anlıyorsunuz ifadesini alır deyince, bu ifade gerçek ifade.) Çağırır karakola bakıcıları,

«Anlatın bakalım bu resmi ayı nasıl kaçtı?» diye sorar.

Bakıcılar da resmi ayının nasıl kaçtığını anlatırlar. Gerekirse ak bir kâğıdın üzerine krokiler çizilir, resmi ayının geçtiği yollar, bahçeden çıkmış olabileceği kapı gösterilir.

Resmi ayı ise, kim bilir o saatlerde nerededir?

Bilinmez ki!

Karakol amiri bir duyuru yapar ekiplere, ayrıca karakol elemanlarına,

«Dikkatinize, hayvanat bahçesinden bir ayı kaçmıştır. Ayı resmi bir ayı olup bulunduğunda hayvanat bahçesine teslim edilmelidir.»

Polislikte çok önemlidir,

«Boyu posu, rengi, gözleri, beni, giysisi???»

Yokmuş, ayının ne beni varmış, ne de herhangi bir özelliği. Bildiğimiz ayılar gibiymiş, bütün ayılar nasılsa bu da öyleymiş, ama en önemli özelliği, resmi oluşuymuş.

Polis bültenine geçen ayı, mutlaka gazetelere de geçer. Üstelik meraklı bir gazeteciyse alasından bir haber çıkar. Yeter ki sen haberi yazmasını bil. Bir de resim koydun muydu yanına, al sana resimli haber, şeften hemen «Aferin»i al.

«Bir gün önce hayvanat bahçesinden kaçan ayının korkulacak bir ayı olmadığını söyleyen hayvanat bahçesi müdürü, yalnız bu ayının çok pisboğaz olduğunu belirtti. Resmi ayıların hemen hepsinin aslında pisboğaz olduklarını belirten hayvanat bahçesi müdürü, bu özelliğin beslenme olgusundan ileri geldiğini öne sürdü. 'Buradaki ayılarımız yönetmeliklere göre beslenmektedirler' diyen hayvanat bahçesi müdürü, yine de yurttaşların dikkatli olmaları gerektiğini söyledi.»

Haberin yanına bir resim konur. Altında da bir yazı :

«Resimde kaçan resmi ayı, ailesiyle birlikte görülmektedir. Bayağı kalabalık değil mi?»

Resmi ayı, aynen böyle bir haber oldu.

Haber gazetede çıktıktan sonra ilk önce

anneler korktular, çocuklarını sıkı sıkı uyardılar :

«Bana bak, ayıyla karşılaştığın anda hemen kaçmaya başla. Bir yandan da imdat diye bağır. Sakın yanına yaklaşayım deme...»

Çocuklar korkmadılar mı, onlar da çok korktular. Köşe başlarını dönerken, birden karşılarına resmi ayı çıkıverecek sandılar. Bazı köşe başlarından en cesurlarını öne katarak döndüler, sonra çığlıkla,

«Aaaa bu köşede de ayı yokmuş» dediler.

Bazı kara paltoluları ayıya benzettiler, çil yavrusu gibi dağıldılar.

Hele şakacı bir çocuğun,

«Ayı geliyor» diye bağırmasıyla, çocuklar arasında panikler çıktı, düşenler, yaralananlar oldu, nereye kaçacaklarını bilmeden koşarlarken...

Manavlar da çok korktular; ayının çok obur olduğu yazılıydı. Şimdi o ayı manavın önüne gelse, tablalara saldırsa, elmadır, armuttur, çilektir, eriktir, yeni dünyadır, lüp lüp mideye indirse!..

«Breh, eriğin kilosu kaça, breh elmanın kilosu kaça?»

«İyi de ayı yüzüme bakıp bakıp elmaları kütürdetmeye başlarsa ben ne yaparım? Kuş değil ki kış diyesin, köpek değil ki oşt diyesin, adı üstünde ayı, ayıoğlu ayı, ne durdan anlar, ne çüşten anlar, tablaların tümünün dibine darı eker.»

O günü tablasını dükkânın içine koyup, sandalyesini kapının önüne atan manavlar da görüldü Ankara kentinde.

Tam Kızılay'da, bir kız çimdik yedi, bağırdı :

«Ayııı!» diye.

Bir anda ortalık dalgalandı. İnsanlar dükkânlara kaçtılar.

O gün öyle çok ayı şakası yapıldı ki:

«Yahu sakın bizim müdür o ayı olmasın?»

Birbirlerine kaş göz ederek,

«Kaçan ayı içerde» diyerek şefin odasını gösterenler de oldu.

Otobüsün birinde, bir adam birinin ayağına bastı. Ayağı acıyan, basana,

«Ayı», dedi.

O da ona bağırdı :

«Ayı!»

Az sonra iki adam babalarını da andılar :

«Ayı babandır!»

Ah ah, resmi ayı kim bilir o saatlerde nerelerdeydi?

Bilinmez ki!

Dolmuşta da iki kadın kaçan ayıdan söz ediyorlardı. Sarışını,

«Ah ah, şu kaynanamı bir görse de parçalasa» diyordu.

Esmeriyse, ev sahibinden şikâyet ederek,

«Bir atlasa bizim ev sahibinin üzerine, şöyle ümüğünü sıkıverse» diyordu.

Bazı annelerse çocuklarını ayıyla korkutuyor,

«Bak yemeğini yemezsen seni o ayıya veririm» diyorlardı.

Polis otoları, ayının bulunabileceği semtleri saptayarak ekip arabalarını oraya yönlendiriyorlar, arasıra durarak gelip geçene soruyorlardı

«Ayıyı gördünüz mü?»

Çoğu kişi,

«Hangi ayıyı memur bey?» diye soruyor, böylece başkentte ayı bolluğu olduğunu belirtiyorlardı, kendi kendilerine. Ayrıca şaka yaptıklarını sanıp gülüyorlardı. Elbette polis böyle yanıt verenlere kızıyordu, ama hiçbir şey demiyordu.

İki gün sonra, bir gazete köşesinde, «Sorumluluk» başlıklı bir yazı çıktı. Efendim bir ayı hayvanat bahçesinden nasıl kaçarmış? Üstelik bu ayı sıradan bir ayı olmayıp, kaydı kuydu olan, yani resmi bir ayıymış. Neler demiyordu ki köşe yazarı, bu işte müdür de suçluymuş, bakıcılar da, hatta o müdürü o göreve getiren üst makamlar asıl suçlularmış. «Bir ayısına sahip olamayan devlet...» Yazı böyle sürüp gidiyor, yazar yazısını şöyle bitiriyordu. «Ne yazık ki o ayı şimdi elini kolunu sallayarak aramızda dolaşmaktadır...»

Yani yazar, böylece polisi de suçluyordu. Aradan üç gün geçmiş, polis kaçan ayıyı bulamamıştı. İnsanı yakalamak avlamak kolaydı, haydi bakalım polis olsun da ayıyı bulsundu... İşte böyle diyordu yazar.

Üst makamlar bu yazı gazetede çıkınca, bir fırça hayvanat bahçesinin müdürüne attılar, bir fırça da bölgenin karakolunun amirine... Karakol amiri kendisini savundu, ama alçak sesle savundu. Kızı, oğlu yüksekokulda okuyorlardı, hiç niyeti yoktu doğu illerinden birine sürülmeye.

«Efendim, sayın büyüğüm,» dedi. «Ayının benim mıntıkamda olduğunu söyleyemeyiz ki.

Ayı bu, ben şu karakolun mıntıkasının içindeyim, buradan ayrılmayayım da beni karakol görevlileri bulsunlar, diyemez ki sayın büyüğüm. Kim bilir bu ayı şimdi neredede dir?»

Ah ah resmi ayı kim bilir bu saatlerde neredeydi?

Bilinmez ki!

Ortada bir gerçek vardı. Bu ayı yıllardır insanların arasında yaşadığına göre, ormana gitme olasılığı yoktu. Hem Ankara yakınında ne bir dağ vardı, ne de orman. Bu ayı kesinlikle içimizde dolaşıyordu.

«Hayır,» diyordu bir başka gazetenin yazarı, bir başka köşede, «bu ayı biletini alıp şehirlerarası bir otobüse binerek çekip gitmedi ya bu kentten. Bu ayı bu kentte. Ama nerede? Elbette nerede olduğunu bilemeyiz, falcı değiliz, yalancı değiliz. Ayının nerede olduğunu polis bilecek, bu bizim görevimiz değil.»

İş, karakol amirinin işi olmaktan çıkmıştı, ayı tüm Ankara polisinin işi olmuştu. Hatta bu konuda bir toplantı bile yapıldı. Üstdüzey polis görevlileri toplanarak olası durumları görüştüler.

«Acaba Haymana tarafına gidebilir mi?»

«Niçin oraya gitsin?»

«Düzlüktür de...»

«Ben diyorum ki arkadaşlar Elmadağ'a gitmiştir.»

«Arkadaşlar herhangi bir şikâyet var mı, manavlardan, bal mal satan şarküterilerden falan?»

Üstdüzeyden bir yetkili yumruğunu masaya vurup,

«Ben anlamam, bu ayı mutlaka bulunacak,» demiş.

Ama bulunamıyor ki...

«Peki ayıyla karşılaşınca ne yapacağız?»

Hemen bakanlığın genel müdürlüğü bir genelge yayımlayarak tüm ilkokullara duyurmuş. Ayıyla karşılaşıldığında çocuklar neler yapacaklar, nasıl davranacaklar? Bir kez paniğe kapılınmayacak, çok korkulsa bile ayıya korkulduğu belli edilmeyecek. Kaçmak en uygunu. Hele hele cebinde elma armut varsa, bu, hemen ayının önüne atılacak ve tabanlar yağlanacak... Genelgenin sonuna bir de «önemli» notu düşülmüş.

«Çocuklar toplu halde okula gidip gelsinler.»

«Mutlaka ceplerinde elma armut bulundursunlar.»

O ne yakışıksız sözler öyle... Hiç böyle konuşanlar televizyona çıkarılır mı? Efendim televizyonumuz artık kimi gazeteler gibi olacakmış, sansasyon haberler verecekmiş. Çıkmış oraya biri diyor ki,

«Ayıyı görür görmez hemen soyunmalı, anadan doğma kalmalı, o zaman ayı insana hiç dokunmaz. Hele bir de çırılçıplak çömelirsen...»

Şuna bak şuna, verdiği öğüde bak, ayının karşısında anadan doğma soyunmalıymış insan. Kendisi moruk, elbette istediği zaman soyunabilir...

Ne demeli, gazetelerin bir bölümü bu moruğa hak verdi,

«Ayının kollarında parçalanmaktansa?» dediler

İyi de bu ayı nerede?

Ah ah, resmi ayı kim bilir nerede, şu saatlerde ne yapıyor?

Bilinmez ki!

Bir kadın, bayan arkadaşına aynen şöyle diyordu :

«Ah şekerim hiç sorma, şimdi apartman kapısından giriyorum, sonra dairemizin kapısını açıyorum, neyle karşılaşacağımı sanıyorum biliyor musun, ayıyla, evet evet o ayıyla karşılaşacağımı sanıyorum.»

Topluluğun üçüncü kadını, dördüncü kadına şöyle fısıldıyordu :

«Kocamla diyemiyor da ayıyla diyor. Şekerim kocasını bir görsen, tüm ayılar dünyanın en yakışıklı erkeği unvanını alırlar, onun yanında. Boyu böyle kısacık, kaşları kalın kalın, bir yürüyüşü var, aynı ayı, bir boynu var, tıkız mı tıkız. Tüm hüneri, adam zenginmiş, hıh.»

«Daha bulunmadı mı o ayı?»

Çok satan bir gazetenin manşetiydi, sekiz sütuna...

«Ne zaman bulunacak?» Manşet altıydı bu yazı.

«Halk beklemekten usandı?»

Ve aynı gazetede bir yazar soruyordu köşesinde, ki o günü gazete sanki «Ayı Özel Sayısı» olarak çıkmıştı. Yanıt istiyordu yazar etkili ve yetkililerden.

«Ayıyı bulacak mısınız, yoksa bulamayacak mısınız?»

Çok satan değil, ama çok etkili olan bir gazeteyse, iki gün sonra şu başlığı attı manşetine :

«Acaba ayının bulunmamasının ardında başka şeyler mi var?»

Gazetenin yazarı soruyordu :

«Bunca pahalılık, bunca enflasyon, bunca işsizlik varken halk elbette bir şeylerle oyalanacak. En güzel oyalama taktiği bu. Ayı nerede? Ayı ne yapacak? Her gün gazetelerde, televizyonda ayı. Halka pahalılık, işsizlik ve enflasyon unutturulmaya çalışılıyor.»

Ah ah acaba ayı nerede?

Bilinmez ki...

Bir emekli ayıyı Çankaya'da mı görmüş? Yok canım olamaz.

«Vallahi billahi ben ayıyı Çankaya'da gördüm.»

Muhabir soruyor emekliye :

«Pekiyi ayıyı görünce ne yaptın?»

«Ne işin var hey ayı Çankaya'da diye sordum.»

«Eeee o sana ne yanıt verdi?»

«Hiiiç homurdandı ve gözden kayboldu.»

Birçok kişi bu habere inanmadı. Emeklinin yaşam pahalılığından ötürü ayakta düş gördüğünü sandılar.

Ah o ayı nerede?

Var mı, gören, bilen?

12 Haziran...

Uf canım çok sıkılıyor. Ne yapsam, tutup bir parti kursam mı? Partinin tüzüğüdür, şudur budur epeyce zamanımı alır. Gerçekten şimdiye dek nasıl akıl etmedim bunu? Nasıl aklıma gelmedi?

Bu parti kurma işi aklıma gelince çok sevindim.

Ne yazık ki ne teypim var, ne de kasedim. Yoksa, bu buluşumun sevinciyle koyardım bir kaset, nasıl dinler, nasıl mutlu olurdum?..

Buğday saplarını yakarak yaptığım kalemlerle, parti tüzüğünü silip temizlediğim kalaslar üzerine bir güzel yazarım.

Hemen çalışmaya başlamalıyım. Parti tüzüğü için kim bilir kaç kalas dolduracağım? Depodaki kalasları bir bir saymalı. Gerekirse yeni kalaslar hazırlamalı.

Ah bir teypim olsaydı!..

Ah bir kaset koysaydım!..

22 Temmuz...

Koyunlarım gün geçtikçe çoğalıyor. Mee mee mee'leriyle ortalığı yıkıyorlar. Koyunlarımın çoğalması beni çok sevindiriyor, mutlu ediyor. Bilmiyorum artık, bu gidişle gelecek yıl

bu zamanlar kaç koyunum olur? Şimdiden koyunlarımı sayarken güçlük çekiyorum. Öyle de has koyunlar ki bunlar, tastamam koyun. Hangi cinstir, soyları nedir, ilk nerede türemişlerdir bilmiyorum amma, hepsi de yumuşakbaşlı. Yo, aralarında birkaç aksi olanı var ama, maşallah sürüsünün vur başına, önünden otunu al...

Ot dedim de aklıma geldi. Acaba koyunlarımın otlarını biraz daha kıssam mı? Çünkü kış gelince ne yapacağımı bilmiyorum, depodaki ot yetecek mi? En iyisi otu biraz daha kısmak. Zaten otu yiyip yiyip çiftleşiyorlar... Yo yo gerçi çiftleşmeleri çok iyi, çoğalıyorlar, ama böyle bol yemeye alışmamalılar, sonra şımarırlar. Yarın otlarından bir tutam daha alayım...

Dokuz kalas doldurdum. Parti tüzüğü çok iyi gidiyor.

Koyunlarıma diyecek yok, parti tüzüğü harika...

Ah bir teypim olsaydı!..

Ah bir kaset koysaydım!..

27 Ağustos...

Çok iyi etmişim. Koyunlar az yemeye alıştılar. Ama anlamadığım, az yedikleri halde daha çok çiftleşmeye başladılar. Anasını sattığımın yerinde bir veteriner yok ki sorayım. Hem bana nesi canım, bana koyun gerekli. Ağılın yanına odundan sarmaşıktan çatma bir örtü kondurur, altına yığarım koyunu. Nasıl olsa çok güçlüler maşallah, otlarından kısıyorum kısıyorum, bana mısın demiyorlar.

On yedi kalas oldu parti tüzüğü. Sanırım iki kalas daha doldurursam tüzük tamam. Boş zamanlarımın tümünü kalasın başında geçiriyorum. Ama okkalı bir tüzük oluyor...

Mutluyum...

Ah bir teypim olsaydı!..

Ah bir kaset koysaydım!..

16 Eylül...

Kulağımda hep o marş... Ne çok sevdim ben bu marşı. Yoksa gaipten sesler mi duyuyorum? Issız bir adanın ortasındayım... Çevrede marş çalacak ne bir üs, ne de bir bando takımı var. Pekiyi, kulağıma gelen sesler ne? Yoksa çıldırıyor muyum? Niçin şarkı türkü değil de hep o marş... Dın dın dırın, dıtdırı dındın...

Bazen ağzım, duyduğuna eşlik ediyor, avaz avaz bağırarak marş söylüyorum.

Kaç yıldır kulaklarımda, dudaklarımda bu marş...

Koyunlarım da bu marşı öğrendiler. Ama nedense ben bu marşı söylemeye başlar başlamaz ağıllarına kaçıyorlar... Yo kaçmayan birkaç tane var ama, yüzde doksan dokuzu kaçıyor. Nedenini bir türlü çözemedim. Yok ki babasını sattığımın yerinde bir veteriner sorayım.

Yoksa, bu gibi konulara hayvan psikologları mı bakar?

Hıh, şuna bak, ben de neler düşünüyorum, veterinerin olmadığı yerde hayvan psikoloğu arıyorum.

Bu koyunlar marştan gıcık mı alıyorlar, yoksa korkuyorlar mı?

Ama bana yararı çok, hepsini bir bir ağıla sokmama gerek kalmıyor, ben marşa başlar başlamaz, onlar marş marş ağıllarına bir koşudur tutturuyorlar. Şaşılacak şey, marş bitinceye dek kendi kendilerine dışarı çıkma yasağı koyuyorlar.

On dokuz kalas yeter demiştim tüzük için ama, tastamam yirmi beş kalas oldu ve parti tüzüğü hazırlandı.

Çok mutluyum.

Ah bir teypim olsaydı!..

Ah bir kaset koysaydım!..

10 Kasım...

Ne sıkıcı bir gün... Hiçbir şey yazmayacağım.

Tek bir şey yazacağım... Bugün yaptığım nalınla birlikte, kendime tastamam beş yüz nalın yapmışım, bu bana ühüüü, kaç yıl yeter.

19 Kasım...

Partimi kurdum.

Koyunlara partimi kurduğumu söyledim. Hepsi birden baş salladılar, melediler. Ben parti tüzüğünü kalasa yazarken, kalas başındaki koyunlar daha çok başlarını sallayıp, daha çok melediler. Nedense bu yanıbaşımdan ayrılmayan koyunlar bana daha çok yakınlar. Hem şaşılacak şey, bunlar koyuna da benzemiyor, başka bir şeye benziyorlar, koyun dediğinin ağzı kapalı olur, bunların hepsinin ağzı açık... Demek ayrı bir cins. Galiba ağızları hep açık ol-

duğu için çok yiyorlar. Bıraksam, beni bile yiyecekler.

Şu adada gerçekten bir şeyler yapmak istiyorum.

Bu adayı ben şapacağım, acaba kazmayı küreği elime alsam, orasından burasından kazarak, düzelterek Japon adasına benzetemez miyim?

Kalaslarda burayı Japonya'ya benzeteceğim yazılı...

Çok mutluyum...

Ah bir teypim olsaydı!..

Ah bir kaset koysaydım!..

3 Ocak...

Parti Genel Başkanlığına kendimi seçtim.

Oh iyi de ettim...

Şu koyunları seçecek halim yoktu ya! Ben şimdi koskoca partinin genel başkanıyım. Bir parti genel başkanının amacı nedir? Partisini hemen ilk yapılacak seçimlere sokmak ve iktidarı ele geçirmek değil midir?

Ben de öyle yapacağım, partimi hemen ilk seçimlere sokacağım ve evelallah seçimleri kazanacağım.

Seçim tarihini kendim saptayacağım.

Seçimin nasıl yapılacağını kendim saptayacağım.

Ah şu koyunlarım, alkışlamasını bilmiyorlar, bir alkışlamasını bilselerdi kim bilir beni nasıl alkışlarlardı genel başkan olduğum gün. Ama hepsi de sağ olsunlar, uzun uzun melediler.

O günü topladım başıma koyunlarımı, çıktım taşın üzerine,

«Bana bakın lan koyunlar,» dedim. «Kendimi partinin genel başkanı ilan ediyorum, tamam mı?»

«Meeee meeeee meeeeee!»

Gerçekten parti genel başkanlığı kıyak şeymiş be, hiç bilmiyordum.

Çok mutluyum çok...

Ah bir teypim olsaydı!..

Ah bir kaset koysaydım!..

4 Şubat...

Seçimi kazandım.

Seçimi kazanan bir parti genel başkanı ne olur, başbakan olur.

E, bizim neyimiz eksik?

Anasını satayım ben de başbakan olur çıkarım. Hem benim iki dudağımın arasında olan bir şey değil mi? Çıkarım taşın üzerine, toplarım koyunları önüme:

«Ben başbakan oldum lan koyunlar, var mı bir diyeceğiniz?»

Bilmez miyim koyunlarımın ne diyeceğini?

«Meeeeeeeeeeeeeeeeeeeee!..»

Dünyanın en uzun me'si. Bağırdım

«Siz de sağ olun var olun.»

Şimdi başbakan oldum ya, ühüü öyle geniş yetkilerim var ki, istesem ben bu koyunların ümüğünü sıkarım... Enayi miyim niye sıkayım, evet evet, yarından başlamak üzere otlarından bir tutam daha alırım... Kızmaz bana koyunlarım, beni çok severler, hem aldığım ne ki canım, bir tutam ot. Ölmezler ya...

Eveeeet, başbakan olmak gerçekten çok güzelmiş... Yalnız başbakan bir başına olmaz ki, bakanlar kurulu gerekli. Ot Bakanlığı, Ahır Bakanlığı, Yün Bakanlığı, Bok Bakanlığı... Ühüüü bakanlık dolu...

Kendime hangi koyunları seçmeliyim bakan olarak?

Bunların hepsi koyun amma, koyun var koyuncuk var, koyundan koyuna fark var. Bakan olacak koyunların mutlaka ağızları açık olmalı, çok önemli bu... Bir de, ben nereye gitsem ardım sıra gelenler olmalı...

Öyleyse?

Bakan koyunlarım belli.

Ağzı açıklar bir, şimdiye dek ardım sıra yürüyenler iki. İşte bunlar bakan olacaklar.

Hiç koyuna seni bakan yapacağım, ne diyorsun diye sorulur mu, adı üstünde koyun bunlar. Çıktım taşın üzerine, bağırdım :

«Lan ağzı açık alacalı, lan ağzı açık bulacalı, lan ağzı açık başı kara, lan ağzı açık kıçı kara, lan ağzı açık benekli, lan ağzı açık sinekli, sizleri bakan yaptım lan, düşün hele ardıma...»

«Meeeeeeeeeeeeeeeeeeeee!»

Bakan koyunların melemesi adayı inletti. Halis meşe odunundan yaptığım başbakanlık makamına oturdum. Koyunlarımı da yöreme diz çöktürtüp, kalemi aldım ele, ilk bakanlar kurulu toplantısını yaptım.

Bakanlar kurulunda, otların biraz daha kısılmasına ilişkin kendi kendime karar aldım. Ondan sonra bakan koyunlarıma,

«Sittirin lan ben sıkıldım» dedim.

Yo aslında sıkılmadım. Ağzı açık koyunlarını dışarıya çıktıktan sonra şöyle bir gururlan-

dım, kendi kendime bir yüceldim bir yüceldim, boru mu be, koskoca başbakan olmuşum da bakanlar kurulu topluyorum. Nereden nereye gelmişim. Nereden nereye koşmuşum? Guluk guluk suda boğulurken, vapurdan kıçıma bir don kurtarayım derken, şimdi ne olmuşum?

Ah ah, bunca koyunum olacağına bir teypim olsaydı!..

Ah ah, bir kaset koysaydım...

2 Aralık...

Çok sıkılıyorum yahu...

Ne yapsam, ne etsem?

Yoksa cumhurbaşkanı mı olsam?

Olayım gitsin anasını satayım. Bu koyunlara soracak halim yok ya, «Bakın ben cumhurbaşkanı olmak istiyorum, ne diyorsunuz?» Koyuna böyle bir şey sorulur mu? Madem cumhurbaşkanı olmaya karar verdim, ben de olurum...

«Toplanın lan hey koyunlar... Duyduk duymadık demeyin, bundan sonra ben sizin cumhurbaşkanınızım, anladınız mı, cumhurbaşkanınızım. Kabul edenler, etmeyenler... A aa bu kabul edenler etmeyenler de nereden çıktı? Sallayın lan kafalarınızı, meleyin me me deyin!»

«Meeeeeeeeeeeeeeeeeeee!»

Haşşöyle...

Oh öyle mutluyum ki...

Ah anacığım ah, bir bilebilsen, bir duyabilsen, oğlun cumhurbaşkanları da oldu...

Ah bir teypim olsaydı!..
Ah bir kaset koysaydım!..

11 Ağustos...

Hassittirin lan, sizi bana sayıyla mı verdiler?

Ben yerimi buldum, kıpırdamam artık burdan.

Siz ne yaparsanız yapın, ben bu meşe odununun üzerinde pek rahatım.

Ah bir teypim olsaydı!..
Ah bir kaset koysaydım!..

RÜZGÂRA KARŞI ALTI METRE İŞEYEN ADAM

Geri kalmış ülke bunalmış kalmıştı. Öyle bir ülkeyle dost ve müttefik olmuştu ki, o ülke kendini hem sömürüyor, hem de her isteğini yaptırtıyordu. Geri kalmış ülke tam anlamıyla bu gelişmiş ülkenin kucağına oturmuş, kıpırdayamıyordu. Geri kalmış ülkenin yöneticileri kamuoyunun baskısıyla birazcık bu kucaktan kıpırdamak isteseler, hop gelişmiş ülke sımsıkı kollarıyla geri kalmış ülkeyi kucağına çekiyordu.

«Uuu sevmiş onu babası, sevmiş onu babası...»

Aslında ülke yöneticilerinin umurunda değildi bu sömürülmek, ama ah şu ülkedeki kamuoyu yok mu, muhalifler yok mu, onlar gazetelerinde, dergilerinde veryansın ediyorlardı.

«Dostumuz müttefikimiz yine bize kazık attı!...»

Canım dost olan bir dost, müttefik olan bir müttefik hiç kazık atar mı? Atmaz. Mutlaka ikili anlaşmaların birinin içinde vardır bu. İşte onu uygulamışlardır dostumuz müttefikimiz politikacıları.

Ülkeyi yönetenler, dost ve müttefik ülkeden avantalarını tıkır tıkır aldıkları için (ve de Allah korusun söz dinlemezlerse marşlı

murşlu paldır küldür olacakları bildikleri için), bu tür gazete ve dergi yazılarına çok bozuluyorlardı.

Gerçi geri kalmış ülkede demokrasi iyiden iyiye rafa kalktığında bu tür muhaliflerin çanına ot tıkılıyordu ama, ülkeye yarım demokrasi lütfedildiği zamanlar bu gazeteler, bu dergiler bildiklerinden şaşmıyorlardı.

Oysa, gelişmiş ülke herhangi bir karar tasarısı mı çıkaracak, gelişmemiş ülke hakkında, bırak çıkarsın, nolacak, adam nasıl olsa dost ve müttefik. Senden büyük, baba bir devlet... E babalığını gösterecek, arada bir kızacak, bağıracak, fırçasını atacak, postasını koyacak değil mi ya? Yani insanın babası yapmıyor mu öyle?

Ambargo mu koyuyor dost ve müttefik?

Varsın koysun, hangi baba çocuğuna harçlık cezası vermez ki? Her baba verir. Gelişmiş ülke de babalığını gösteriyor, geri kalmış ülkeye ceza veriyor. Seni seni, kim bilir hangi kabahatini gördü. «Bir daha yapacak mısın hı, bir daha üstünü kirletecek misin hı?»

Çıkmaz lekelerden kork, çıkar lekeler olduktan sonra baba seni affeder, yine harçlığını cebine koyar.

Doları mı azalttı? Yani dış yardımı? Niçin azalttığına bakma, sen kendine bak. Şu günler ne yaptın? Yoksa babana danışmadan bir haltlar mı karıştırdın? Sor azizim sor, sormadan bir şey yapma. İletişim araçlarının en geliştiği çağda yaşıyoruz, aç telefonu sor, bas teleksin tuşlarına sor,

«İznin var mı büyüğüm?»

Evet evet, «büyüğüm» de ki, bilsin senin onu büyük bildiğini.

Ah akılsız geri bıraktırılmış ülke ah!... Hiç düşündün mü, senin lobin var mı dost ve müttefikinde? Önce lobin olacak lobin...

Bak yanındaki ülkeye, o da geri kalmış senin gibi, senin denli değil ama, geri sayılır, ne yapıyor aynı dost ve müttefik, sana bir verirken, ona iki veriyor, niye veriyor, çünkü onların lobisi var.

Yok efendim yok, bilmem hangi yılların devlet başkanıymış da, onunla kaç milyon dolara sabah kahvaltısı yaparsaymış dost ülke halkının gözüne güzel görünürmüşüz de, o başkan eskisinin yığınla tanıdığı senatör falan varmış da... I ıh, bunlar olmuyor, bunlar sökmüyor, denediniz, yıllar yılı denediniz, ne dost ülkenin kamuoyu sizden yana oldu, ne de dost ülkeyi yönetenler...

«Pekiyi ne yapalım?»

«Hah işte şöyle yola gelin, kafanızı çalıştırın.»

«Bize kalsa kafamız çalışıyor. Dost otur dese otururuz, kalk derse kalkarız, ama ah şu ülkedeki muhalifler ah!...»

«Siz ülke olarak hiç adınızdan söz ettirmiyorsunuz ki bizim gazetelerde. Siz haklı olduğunuzu anlatamıyorsunuz ki. Haklı olduğunuzu anlatabilmeniz için önce sizin tanınmanız gerekli. Sık sık ülkenizin adından söz edilecek, ülkeniz üzerine makaleler yazılacak, filmler çekilip televizyonlarda gösterilecek, bakın ondan sonra görün bunun yararını. Şimdi gelişmiş ülkede kocaman kocaman adamlara

sorun, sizin haritadaki yerinizi bile göstereme-yeceklerdir.»

«Peki ne yapmamızı istiyorsunuz?»

«Rüzgâra karşı altı metre işeyen adamı ülkenize çağırın.»

«Anlamadım.»

«Kafanız çalışmıyor mister. Sizin dışişlerinizin de kafası hiç mi hiç çalışmıyor. Evet evet, sizde propaganda bakanlığı yok ama, dışişlerinizin bu rüzgâra karşı altı metre işeyen adamdan mutlaka haberleri olmalıydı. Gelişmiş ülke, bu rüzgâra karşı altı metre işeyen adamla hop oturup hop kalkıyor bugünlerde. Orası çok gelişmiş ülke, bu tür şeylerle çok yakından ilgilenir. Düşünüyor musunuz, adam tastamam altı metre uzaklığa işeyebiliyor, hem de rüzgâra karşı. Hem de en şiddetli rüzgârlarda bunu yapabiliyor. Doğanın kendisine verdiği büyük bir yetenek.»

«Pekiyi rüzgâra karşı altı metre işeyen adamı ülkemize çağıracağız da nolacak?»

«Mister, ülkeniz geri kalmış, sizin kafanızda birlikte kalmış... Öyle konuşuyorsunuz ki rüzgâra karşı altı metre işeyen adamı ülkenize çağırmışsınız da, adam hop kalkmış gelmiş sanki. Gelmez o adam. Asla gelmez. İşte bu adamın gelmesinin yollarını araştırmalısınız önce, en önemlisi bu. Adam razı olsa bile bakalım gelişmiş ülkenin hükümeti onun buraya gelmesine izin verecek mi? Anlamıyorsunuz mister, adam bugünlerde gelişmiş ülkenin baştacı, yıldızı, en çok sözü edileni. Onun rüzgâra karşı altı metre işediğini görebilmek için ülkenin doğusundan batısından kuzeyinden güneyin-

den her yerden koşuşuyorlar. Elbette rüzgâra karşı altı metre işeyen adam bunu zırt pırt yapamıyor, ancak çişi gelince yapabiliyor. İşte izlemeye gelenler, bu adamın çişinin gelmesini saatlerce bekliyorlar. Dün aldığım yeni bir habere göre, kendi rekorunu kendisi kırmış, rüzgâra karşı altı metre işeyen adam, altı metre on üç santime işemiş, üç yüz bin kişinin önünde. Radyolar, televizyonlar, ajanslar birinci haber olarak bunu vermiş. Düşününüz mister, gazetelerde başlıklar, radyo ve televizyonlarda ilk haberler, 'Rüzgâra karşı altı metre işeyen adam...... ülkesinde.' Gözünüzün önüne getirebiliyor musunuz, o dakika gelişmiş ülkenin tüm kamuoyu hemen haritaları açacak, ansiklopedileri açacak, bakalım bu ülke hangi ülkeymiş diyecekler. Bir gün sonra da gazete ve televizyonlar kültürünüzden, bizimle dostluğunuzdan söz etmeye başlarlar. Ondan sonra ardından gelsin makaleler, tanıtma yazıları, al sana ülkenizden söz ettirmenin en kolay yolu.»

«Pekiyi, şu ikide bir o şey için aldım ha, alacağım ha dedikleri karar tasarısı için de bir yararı olur mu bunun? Biliyorsunuz, bu karar tasarısını ikide bir çıkardık ha, çıkaracağız ha diye başımızı ağrıtıyorlar. Yanlış anlaşılmasın, biz yöneticilerin başlarının ağrıdığı falan yok da, işte anlıyorsunuz ya, bizdeki muhalifler, kamuoyunun baskısı?»

«Elbette, baştan beri söyledim mister, sizin lobiniz yok gelişmiş ülkede. Lobinizin oluşması için bizim ülke halkının önde gelenlerinin sizleri tanıması gerek. Tanımak için de...»

«Acaba rüzgâra karşı altı metre işeyen adamı nasıl getirtebilirz ülkemize?»

«İşte onu bilemem?»

«Ama fikri siz verdiniz, mutlaka bir bildiğiniz yol vardır.»

«Bilmem ki mister, şu dünyada her şeyin bir bedeli olmalı, hele bizim gibi gelişmiş ülkede her şeyin mutlaka bir bedeli vardır. Ayrıca biz gelişmiş ülke olarak her şeyde en birinci olmak isteriz.»

«Anladım. Anladım ama, biz ülkemizde öyle birini nasıl bulup da sizinkiyle yarıştıralım? Bizde en fazla işeyen adam bilmiyorum ki bir, bir buçuk metre öteye işeyebilir mi? Daha fazlasını yapamaz. O da kesesi tıkabasa doluysa. Nasıl bulalım öyle bir rakibi bilmem ki?»

«Aslında bu çok harika bir şey olurdu. Düşünün gelişmiş ülkenin gazetelerinde, televizyonlarında flaş bir haber. 'Dost ve müttefik ülkenin en hızlı işeyicisi, bizim rüzgâra karşı altı metre işeyen adamımıza meydan okuyor. Ben yedi metre işerim diyor. Varsa, buyursun gelsin, hodri meydan, diyor'. O zaman tüm gelişmiş ülke kamuoyu ayağa kalkardı, belki de inadına yarışmayı yakından izleyebilmek için ülkenin yarısı uçaklara dolup ülkenize koşardı. Ama ne yazık ki öyle yedi metre işeyebilen bir adamınız yok.»

«Evet yok.»

«Ama belki bir şey yapılabilir... Haa bunları anlatıyorum, komisyonumu almak üzere elbette.»

«O konuda en küçük bir kuşkunuz olmasın. Komisyonlarımıza sadığızdır.»

«Ben size ipucu vereceğim. Siz o ipucunu değerlendireceksiniz.»

«Lütfen...»

«Bakın, gerçi biraz bilmece gibi ama, anlayın... Bizi kızdırın...»

«Anlamadım efendim, ne dediniz?»

«Bizi kızdırın, kızdırın... Yani gelişmiş ülke kamuoyunun damarına basın.»

«Nasıl basabiliriz gelişmiş ülkenin kamuoyunun damarına, ümüğü değil ki basıverelim. Siz ne diyorsunuz tarım bakanı?»

«Vallahi başbakanım, düşünüyorum düşünuyorum da...»

«Senin fikrin ne sağlık bakanı?»

«Sağlığınıza duacıyım sayın başbakanım düşünüyorum düşünüyorum da...»

«Çok mu kızdırırız diye düşünüyorsun?»

«Yo bir şey düşündüğüm yok da sayın başbakanım...»

Bakanlar kurulu bu konu üzerinde konuşuyor...

Altı saat, yedi saat, sekiz saat...

Bakanlar kurulu dağılıyor.

Bakanlar kurulu toplanıyor...

Bakanlar tuvalete gidiyorlar... Tuvalet duvarlarına işiyorlar...

Suyu sevmeyen başbakan bardak bardak su içiyor...

Sekiz saat, dokuz saat...

Yok yok...

Hayır var. Geri kalmış ülkenin en ortasındaki tahıl ambarı olmakla ünlü ilin bir ilçesinden olan bakan:

«Efendim, sayın başbakanım, değerli arkadaşlar, diyor, bu rüzgâra karşı altı metre işe-

yen adam, bizim ilçede altı metreye değil, dört metreye bile işeyemez. Çünkü orada öyle güçlü bir rüzgâr eser ki, belki bu adamın çişi ters bile dönüp pantolonunu ıslatabilir, öyle güçlü bir rüzgârdır bizim ilçenin rüzgârı.»

«Bravo sana, iyi buldun, hemen yarın kolları sıvıyoruz arkadaşlar.»

Geri kalmış ülkenin boyalı basınında manşetler, televizyon kanallarında ilk haberler:

«Rüzgâra karşı altı metre işeyen adam ülkemizin ilçesinde bu işi dünyada yapamaz. Yapabilirse, yapabilecekse, buyursun gelsin, kendileri ülkemizin konuğu olacaklardır.»

Bu haber gelişmiş ülkenin gazetelerinde çıkıp, televizyonlarında birinci haber olur olmaz, kamuoyu hop kalkıp hop oturdu. Kamuoyu hop kalkıp hop oturdu muydu, elbette yönetim de hop kalkar hop otururdu.

Gelişmiş ülkenin gazetelerinde, televizyonlarında haberler:

«Rüzgâra karşı altı metre işeyen adam gelişmemiş ülkeye gidiyor. Bu konuda gerekli protokoller hazırlanmaktadır.»

Protokolcü başları konuştular:

Gelişmiş ülkenin protokolcüsü:

«Rüzgâra karşı altı metre işeyen adam en üstdüzeyde karşılanacak.»

Azgelişmiş ülkenin protokolcüsü:

«Elbette, kendileri en üstdüzeyde karşılanacaklardır.»

«Her gittiği yerde aynı şekilde törenlerle karşılanacak.»

«Elbette, her yerde en iyi şekilde karşılanacaklardır.»

«Her istediği anında yerine getirilecek.»

«Elbette... Büyüklerimizin uçakları buyruğuna verilecek, her türlü önlemler alınıp konuğumuz en iyi şekilde ağırlanacaktır.»

Haberler :

«Rüzgâra karşı altı metre işeyen adam yarın geri kalmış ülkede...»

«Rüzgâra karşı altı metre işeyen adam geri kalmış ülkede törenlerle karşılandı. Tüm yöneticiler alandaydılar.»

«Rüzgâra karşı altı metre işeyen adam, tüm odaları boşaltılarak kendisine ayrılan en ünlü otelimize yerleşti.»

Vatandaş soruyor :

«Gerçekten o ilçede rüzgâra karşı altı metre işeyebilecek mi, yoksa işeyemeyecek mi?»

«Rüzgâra karşı işeme modası gençler arasında yayılıyor.»

«Rüzgâra karşı altı metre işeyen adam ünlü çarşımızı gezerek parmağına bir yüzük aldı. Halk ona işeyip işeyemeyeceğini sordu. Rüzgâra karşı altı metre işeyen adam, 'Burada yeni bir rekor kıracağım' dedi.»

«Halk sabırsızlanıyor. Sabırsızlandıkça duvarlar sidik kokmaya başladı.»

«Rüzgâra karşı altı metre işeyen adam cumartesi günü işeyeceğini söyledi.
ilçesinde o gün tüm yöneticiler hazır bulunacaklar.»

«Gerçekten inanılmaz bir şey. Rüzgâra karşı altı metre işeyen adam tastamam altı buçuk metre işedi. Başbakan kendisini kutladı.»

Gelişmiş ülkenin televizyon spikerleri o akşam ilk haber olarak şöyle seslendiler gelişmiş ülke kamuoyuna :

«Gelişmemiş ülkenin ortasına işedik.»

Ve yine ardından bir ikili anlaşma daha. Çünkü çok gizli kapalı kapılar ardında daha önceden kotarılmıştı,

«Şayet rüzgâra karşı altı metre işeyen adam işeyemezse biz size şunları şunları vereceğiz. Şayet işerse, yeni bir ikili anlaşma yapacağız.»

Anlaşmanın koşulları mı, çok gelişmiş ülke bildiklerini yazar, azgelişmiş ülke altına imzayı basar.

Lobicilik mi?

O da nesi?

HABERLER

Bizim televizyonun öyle bir bozukluğunun olduğunun daha önceleri ayırdında değildik. Bozukluğun ayırdına babam bize konuk olarak geldikten sonra vardık.

Babamın hem kulakları iyi duymaz, hem de gözü iyi görmez. Üstelik televizyon hastası. Akşam olunca koltuğunu bu kutunun önüne atacak, eline de kahvesini tutuşturacaksın, ta askerler çıkıncaya dek izleyecek.

Varsın izlesin, izlesin ama televizyonun sesini o denli çok açıyor ki, biz ev halkı iki gün sonra bağıra bağıra konuşur olduk. Çünkü yavaş sesle kimse ötekinin dediğini anlamıyordu. Ama babam boyuna,

«Yahu şu zımbırtının sesini iyi duyamıyorum, açsanıza biraz» diyordu.

İşte bozukluğun ayırdına o zaman vardık. Ses biraz açılınca televizyon gümbürdeyerek makineli tüfek sesi çıkarıyordu, tak tak tak...

Elbette ilk taktaklarla apartmandakiler merdivenlere döküldüler :

«Kim vuruldu, kim vurdu?»

Az sonra bizim kapı güm güm ötmeye başladı. Kapıyı açtım, tüm apartmandakiler kapının önünde.

«Noldu, kim sıktı kurşunları?»

Tam o sırada bizim televizyon yine takırdamaya başlayınca, hepsi kaçtı.

Apartmanda oturanlar yerden göğe dek haklılar. Haydi sesi sonuna dek açıyoruz, gürültü ediyoruz, pekiyi bu aradaki takırdamalar ne oluyor?

En sonunda apartman yöneticisi beni görerek,

«Olmaz böyle kardeşim Hüsam Bey,» dedi. «Kimsede yürek kalmadı. Sizin televizyon takırdamaya başlayınca apartmandakiler yerinden uğruyor, şunu lütfen bir onartın, yoksa???»

Yoksası belli, mutlaka tüm apartman bir olup polise şikâyet edecekler.

Babama durumu anlattım.

«Noluyormuş ki onlara?» dedi. «Arada bir tak tak ediyor, hepsi o.»

Babamı razı ettim. Eh nasıl olsa televizyonumuzun garantisi de var, yüklendik aygıtı koyduk bir arabaya, götürdük yetkili onarıcıya.

Adam orasını elledi, burasını elledi, orasına baktı, burasına baktı,

«Ham, hım, hum,» dedi.

Televizyonumuz dört gün orada kaldı. Dört gün sonra bir yığın para verip aldım televizyonumuzu.

«Hani bu televizyon garantiliydi?»

Meğer ne cahilmişim ben? Bir kez garanti belgesini okumamışım, onu iyice okumam gerekmiş. İkincisi, okusaymışım, orada apaçık görürmüşüm ki, «Parça para ile takılır» diye yazarmış. Bizim onarıcı ne yapmış, yeni parça takmış. Onarım için para almış mı? Yooo alınamış. E o zaman ben niçin konuşuyormuşum, yaaa!

Babam şu dört gün içinde hasta olmuştu, telekolik ya...

«Ya televizyonu hemen getirirsiniz, ya da hemen çeker giderim,» diyordu.

«Aman baba, yaman baba!..»

Televizyonun eve geldiği gün yüzü ışıyordu babamın. Geçti hemen kuruldu önüne yine, sevgilisine kavuşmuş gibi.

Tastamam üç gün sonra bizim televizyonda yine bir şeyler oluverdi. Sesi çıkmasına çıkıyor ama, gelgelelim görüntü, sanki camın ortasına bir park yapılmaz levhası konmuş gibi, dakikalarca duruyordu öyle. Ses değişiyor, görüntü değişmiyordu. Seslendim,

«Oğlum git bak bakalım komşununkine onlarda da park yapılmaz levhası var mı?»

Oğlan koştu gitti, koştu geldi.

«Yok baba», dedi «komşularınkinde park yapılmaz levhası yok.»

Babam bangır bangır bağırıyor :

«Düzeltin şunu, tuh neler neler kaçırdık.»

Ben ayarlarıyla oynuyorum. Babam yine bağırıyor :

«Kim koydu bu kargaları televizyonun içine? Şurada oturup yarım saattir karga izlettiriyorsunuz bana.»

Babam evde olmasa hiç aldırmam, götürmem onarıcıya ya, babam,

«Bak çeker giderim ha!» diye yine bizi tehdit ediyordu.

Aldım televizyonu gittim aynı onarıcıya. Adam televizyonun kapağını açtı, açar açmaz bağırdı :

«Kim kurcaladı bunu ha kim kurcaladı?»

«Yapma be kardeşim, dedim, kim kurcalayacak?»

Tornavidasını masanın üzerine attı.

«Yahu her önüne gelen bu zımbırtıları kurcalarsa bu ülke kalkınmaz, vallahi de billahi de adam olmaz, ne çok seviyoruz ha her şeye burnumuzu sokmasını ne çok seviyoruz. Şimdi bak kardeşim, sen ne iş yaparsın?»

Yaptığım işi söyledim.

«İyiii,» dedi, i'yi uzata uzata, «ben senin işine karışıyor muyum ha, ben senin işine karışıyor muyum?»

Adam öyle bir baskın çıktı ki, tamam, biz televizyonu kurcaladık. Kurcalamak da nesi, adamın dediğine göre «Makinenin anasını ağlattık.»

Onarıcı, her el attığı yerden ahlarla vahlarla çıkıyordu, bu arada da ülkenin yakında batacağını söyleyip duruyordu. Ve yine ustanın söylediğine göre biz ulus olarak teknolojiyle kabak dolmasını birbirine karıştırıyormuşuz. Entegre devre kimmiş, biz kimmişiz, biz daha gramofon çağındaymışız.

İki gün sonra televizyonu getirdim eve. Babam ufak valizini hazırlamış bile. Eğer o günü televizyonu getirmeseymişim, akşam otobüsüne bindiği gibi gidecekmiş geldiği yere.

Televizyonu yerine koydum, düğmesine bastım. Harika. Hiç bizim televizyon böyle net olmamıştı. Kuşkulanmaya bile başladım, acaba evde kimse yokken babam orasını burasını karıştırdı mı diye.

Beş gün geçti aradan. Akşam eve geldiğimde benim kapıdan girdiğimi duymadılar bile. Çocuklarım, karım, babam televizyonun önünde gülmekten kırılıyorlardı.

Cama bakar bakmaz ben de kahkahaları koyuverdim.

O ne biçim yüzler öyle, o ne biçim kafalar öyle!

Yahu şu ses başbakanın sesi değil mi? İyi de kafası niye öyle ufacık? Aman aman o göbek ne öyle! Hele o ufacık kafadaki o büzülmüş torba gibi duran ağzı... Açık mı ağız, yoksa kapalı mı?

«Hı baba?»

Babam kahkahadan yıkılıyor yere. Kalbi duracak adamcağızın,

«Oğlum hiç ağzı açık olmasa sesi çıkar mı, baksana,» diyor yaşlı gözlerle.

Gerçekten başbakanın sesi çıkıyor, ama neresinden çıktığı belli değil.

Haber değişiyor, hani şu kafası kabak spiker var ya, galiba o olacak, çünkü camdaki havaalanından anlıyoruz. Şu tankere benzeyen şey gözü olmalı, şu kule gibi görünen yer de burnu olsa gerek. Pekiyi ne anlatıyor bu adam?

Ooo haber değişmiş, başka haberi veriyor.

Bakan mı, hangi bakan?

«Çocuklar kafası olmayan bir bakan biliyor musunuz?»

Büyük oğlum :

«Baba orada bir yığın bakan var amma, konuşan bakan.........»

«Allah Allah, bu bakanların kafası nerede yahu?»

Babam dizlerine şap şap vura vura gülüyordu.

Televizyon camı değil, sanki güldüren aynalar. Görünenlerin altları var, hem de odun

gibi kalın kalın, ama üstleri yok. Kafaları mı, onlar hiç yok.

«Ay şu kadına bakın!..»

Karım öyle bağırdı. Ardından ben bağırdım :

«O kadın değil mi o kadın?»

«Ay evet ooo,» dedi kızım.

Babam bağırdı :

«Pekiyi niçin bunun sesi insan sesi gibi çıkıyor?»

Babamla nerdeyse en büyük tartışmayı yapacağız. Babam diyor ki :

«Ben camda inek görüyorum.»

Ben diyorum ki,

«O inek değil, kadın babacığım.»

«İnek, benden iyi mi bileceksin?»

O yarım görür gözüyle camın yanına yaklaşıyor, kadının orasına el atıyor,

«Aha memeleri...»

Burasına el atıyor,

«Aha kuyruğu,» diyordu.

«Yahu baba o insan, bir kadın o...»

«Kaç kilo süt verir acaba, Hollanda mı, yerli mi, yoksa kırma mı?»

Hayır, kadın camdan gidinceye dek babam söylediğini yineledi. Ta ki kabak başlı spikeri görünceye dek.

Yo bizim suçumuz değil, belki onarıcının suçu da değil, bilmem ki. Babam bağırıverdi :

«Allah Allah, bu dikkulak da kim?»

Gerçekten camda bir dikkulak vardı. Sesinden tanımasak tastamam Kıbrıs eşeği. Adamı sesinden tanıyoruz, böyle ağzını yaya yaya konuşur, çok sık çıkar televizyona, ülkenin zenginlerindendir.

Babama adını söyledim, yo hayır inandıramadım.

«Besili Kıbrıs eşeği,» dedi, başka bir şey demedi. Yalnız durup durup,

«Bu eşeğe konuşmayı kim öğretmiş?» diye kendi kendine sordu.

«Yahu baba, bu adam, o adam...»

«Haydi oradan, sizin gözleriniz iyi görmüyor.»

Haydi yine o çıplak kafalı spiker. Babam iyi seçemiyor ya, televizyon bozuk ya, adamın kafası armut gibi uzuyor ya, babam benzetiverdi :

«Hale mevsimin ilk karpuzu mu gelmiş? Kilosu kaçaymış?»

«Ne karpuzu baba, haber değişti, spiker yeni haberi okuyor.»

«Üf bu yılın karpuzları da kan kırmızıymış haa...»

Spikerin dudaklarını hafiften boyamışlar ya, babam karpuzun dilimi sanıyor. Oğlum,

«Dede, canın karpuz istemiş haa,» derken, spiker yeni haberi okuyordu.

Yeni haberin yeni görüntüsü... Ses o ses, ama camda? Camda ne var öyle yahu?

Kaç göz birden, bakıp duruyoruz, nerdeyse gözkapaklarımızı parmaklarımızla ayırarak. Biliyoruz, duyuyoruz, ses tamam, o ses, ama camdaki ne?

Babam bağırdı :

«Yılan!..»

Oğlum bağırdı :

«Yılan, hem de engerek yılanı...»

Karım bağırdı :

«Başı keçi başına benzeyen bir yılan!..»

İlk kez babamı somurturken gördüm.

«Ben yılanı sevmem oğlum,» dedi. «Sana bu televizyondan hayır gelmez artık, at bunu çöplüğe, yenisini al.»

Odasına girdi, kapısını kapadı.

Babam odasına gittikten sonra spiker başka bir habere geçti. Babam odasından bağırdı haberin sesini duyunca:

«Camda yaşlı bir öküz mü var?»

Hayret, babam nasıl bildi? Şaşılacak şey.

Netekim camda yaşlı bir öküz vardı.

Babamın öğüdüdür:

«Oğlum, karakol sokağından kesinlikle ev tutma!»

«Oğlum, gerekmedikçe karakolun bulunduğu sokaktan geçme!»

«Oğlum, zorunlu kalır geçersen, karakoldan yana bakma!»

«Oğlum, karakoldan yana bakman çok zorunluysa, herhangi bir polisle göz göze gelme!»

«Baba niye?»

Ühüüü, babamın bu konuda sözü çok. Eh işte, ben bu uyarılarla büyürsem sonunda ne olur? Olan olur. Ve karakol yapılarının önünden geçmem. Babamın öğüdüne uyarak, yolu değiştiririm, uzatırım, ama o yapının önünden geçmem. Bilmem, belki bendeki bu kuşku çok yersiz. Karakol yapısı da bildiğimiz diğer devlet yapıları gibi. Ne ayırdı var yani karakolla, tapu müdürlüğünün... Değil mi yani? Olmaması gerek. Ama bunu bana anlatamazsınız, çünkü benim babam sekseninde öldü, ölünceye dek de bana bu öğüdü verdi durdu.

Hani hiç geçmedim mi karakol yapısının önünden?

Geçtim. Ne zaman mı? İçkiliyken... İşte o zaman bana öyle bir güç geliyor, öyle bir cesaret geliyor, karakolun önünden babamın evi-

nin önünden geçer gibi geçiyorum. Bazen başımı o yana döndürüp karakol tabelasını okuyorum bile. Yooo, içimin bir yanında, şöyle bir korku var, içkiliyken de bu korku beni dürtüyor, «Ben buradayım» diyor, amma, bilmiyorum, öyle geceler geçiveriyorum işte karakolun önünden.

Geçenlerde bizim Hulusi'yle iki tek attık, piyazlı miyazlı. Sonra da düştük yola, mahallemize geliyoruz. Gözü kör olasıca ayaklarım, kanımda biraz alkol var ya, rotum çıkmış gibi boyuna karakol sokağına sokağına çekiyor. Kıvırıyorum ayaklarımı bu yana, çıkmış rot bir kez, haydi hop yine karakol sokağından yana. Üstelik Hulusi'yi de kolundan çekiyorum.

«Bu yoldan mı gideceğiz?» diye Hulusi sordu.

«Evet...»

«Burdan gitsek de o yoldan gitmesek?»

Ben içince o yoldan gitmek istiyordum, Hulusi'yse öteki yoldan gitmek istiyordu.

«Abicim,» diyordu Hulusi, «içkiliyken ben o yoldan gitmem.»

«Niyeymiş Hulusi, ne varmış yani, karakol olmuşsa nolmuş, kimin tavuğuna kış demişiz, kime bulaşmışız? Yoksa korkuyor musun karakolun önünden geçmekten?»

Niye korkaymış Hulusi. Bir gün yine böyle içkiliymiş, koltuğunun altında da bir kitap varmış. Tam karakolun önünden geçerken kapıdaki polis sormuş :

«Nedir lan o koltuğunun altındaki?»

«Lüp Lüp Makinesi.»

Amanın amanın, sen polisle dalga geçersin ha? Daha kitaba mitaba bakmadan yatırmış-

lar Hulusi'yi yere, bir güzel sevip okşamışlar, o arada kitaba bakmışlar... Bakmışlar ki, kapak aynısının tıpkısı, Hulusi'nin dediği gibi, «Lüp Lüp Makinesi...»

«Gördün mü lan,» demişler, «kitap okumanın zararını? Boşu boşuna dayak yedirdi sana. Koltuğunun altındaki Lüp Lüp Makinesi olmasaydı da tıraş makinesi olsaydı, bu dayağı yemezdin.»

Tıraş makinesinden niye söz etmişler ki?

Neyse, yağma yok, Hulusi bu gece bana uyacak, ikimiz birlikte hiç korkmadan, hiç yüreğimiz tıp tıp etmeden karakolun önünden geçeceğiz.

«Yahu abicini, gel doğru dürüst yolumuzdan anlıyor musun?»

«Yok Hulusi, insanlar korktuğu şeyin üstüne üstüne gitmelidir...»

«Üstüne üstüne gittiğin yer karakol abicim.»

«Haydi yürü korkma!..»

Bu oğlanın kafası iyiyken böyle karakol marakoldan korktuğunu hiç bilmiyordum. Bıçak kesmişti sanki konuşmasını. Hani cambazların en tehlikeli numaraları olur ya, cambaz da susar o anda, izleyici de, müzik de, işte aynı öyle. Karakola yaklaşırken, ayaklarımızın sesinden başka ses duyulmuyordu, kol kola girmiştik, birlikte soluk alıp veriyorduk...

Ah ah, köy yolu olsa, köy gömütlüğünün yanı olsa, korktun mu, asıl şarkıya türküye «Anam anam seni kimler doğurdu anam? Bal ilen mi yoğurdu anam???» Karakol sokağındasın, karakolun yanındasın, seni öyle bir yoğururlar ki bal ilen, pelte pelte olursun.

«Hulusi?..»

«Hııı!..»

«Niye öyle sesli hıı dedin Hulusi?»

«Öyle mi dedim, ne bileyim dedim işte.»

Karakola yaklaşıyoruz, yok yok artık ayaklarımızın sesi de duyulmuyor, ucuna basıyoruz, belki ses çıkmasın diye uçuyoruz.

Allah Allah!..

«İmdaaaat, kurtarın biziiii!..»

Ayaklarımız yere kondu, bedenlerimiz dondu, gecenin soluk ışığında gözlerimizin ışığı söndü.

«Duydun mu Hulusi?»

«Duydum Necati!»

Fısın da fısı, öyle yavaş konuşuyoruz ki... Ama imdat sesi çok sesli.

«İmdaaaat, yok mu bizi kurtaracak olan?»

Yürüsek, kaçsak ya!..

Yürüyemiyoruz, kaçamıyoruz.

«İmdaat, kurtarın biziiii!..»

«Yahu Hulusi, galiba içerde toplu dayak atıyorlar, baksana yahu, kurtarın beni diye bağırmıyor vatandaş, kurtarın bizi diye bağırıyor...»

Hulusi hemen ağzımı kapattı

«Hiş yavaş konuş yahu,» dedi, «duyar muyarlar, sonra koroya bizi de katarlar.»

Hulusi parmağıyla karakol bahçesindeki bir şeyi gösteriyordu:

«Onu da çalıştırmamışlar.»

«O ne Hulusi?»

«Su motoru su... İçerde birini iyice ıslatacakları zaman sesi dışardan duyulmasın diye şu egzozu olmayan su motorunu çalıştırıyor-

lar. Buradan geçerken su motoru çalışıyorsa, bil ki içerde biri iyice ıslatılıyor...»

«Hulusi sen bunu nereden biliyorsun?»

«Her gün burdan geçerim...»

Kapıda da polis yok. Niye polis yok belli...

«İmdaaat, kurtarın bizi!..»

Demek ki kapıdaki polisi de almışlar içeriye, koroyu ıslatabilmek için. Kim bilir, belki de, «Teker teker ıslatmaktansa şunların topunu birden ıslatalım» diyerek pratik bir çözüm yolu bulmuştur başkomiser.

«İmdaaat, kurtarın bizii!..»

Şuna bak şuna, nasıl da yanık yanık bağırıyor? Kurtaraymışız kendilerini. Karakoldan adam kurtaracağız, milletvekili değiliz, bakan değiliz, başbakan hiç değiliz, sonracıına sanayici-işadamı değiliz, hayali ihracatçı hiç değiliz. Nasıl kurtaracağız ulan biz sizi?.. Biz kendimizi bile kurtaramıyoruz şunun şuracığında, adım atmaktan korkuyoruz.

«Yürü Hulusi gidelim!..»

«Gidelim, durmayalım!..»

«İmdaaat, kurtarın bizi!..»

Zınk, hemen duruyoruz. Şöyle beş on adım atabilsek, kurtulup gideceğiz, amma daha iki adım atıyoruz ki,

«İmdaaat, kurtarın bizi...»

«Vah vah Hulusi, yaşlı bir adamın sesine benziyor.»

«Karakol kapısından girdin miydi, yaşlı genç yoktur, herkes orada vatandaştır, herkese aynı işlem yapılır...»

Fısıltının fısıltısı, kulağıma fısıldadı

«Hani o lüp lüp dayağını yediğim gün duvarda gördüm, orada yazılıydı, 'Burada tüm

vatandaşlara eşit işlem yapılır'... Haydi haydi gidelim.»

«İmdaaat, bizi kurtarın...»

Zınk...

Hay o rotunun da, botunun da... Körolası bot, döndü getirdi beni buraya.

«Benim ne suçum vardı?» dedi Hulusi... «Ben şimdiye çoktan yatağımda olacaktım, hem de karımın koynunda, sana uydum...»

«Neyse yürü yürü...»

«İmdaaat, bizi kurtarın!..»

Nah, biz sanki Zaloğlu Rüstem'iz, Betmen'iz... Ulan biz sade vatandaşız be, sadenin de sadesi... Yani şimdi biz o durumdayız ki, şöyle hızlı birkaç adım atsak, hop çıkıverecek bir polis karşımıza, yerden biter gibi,

«Durun hele durun, nereye gidiyorsunuz, gelin bakalım siz de, gelin...

Kim bilir bizim bilmediğimiz ne suçlar işlemişsinizdir, ne suçlar, önce hele bir ıslatalım sizi, sonra oturur karşılıkla vatandaş polis gibi tatlı tatlı konuşuruz» diyecek.

Çivilendik yere sanki. «İmdat» sesi inceldikçe biz de ince bir çivi gibi saplandık kaldırıma, oracıkta kaldık.

«Bir gidip baksan Hulusi?»

«Ne ne ne?»

«Niye, ne varmış ki, ne» dedim, «az önce sana, insan korkunun üzerine üzerine gitmelidir demedim mi?»

«İyi o zaman, sen yalnız gitsene.»

«Ben korkmuyorum ki... Hem sonra sen karakolun içini de biliyorsun, girmişsin buraya.»

«Ben giremem arkadaş, ben gidiyorum...»

«İmdaaaat!...»

Haydi, git gidebilirsen...

Şimdi kanımda alkol var ya, o alkol beynime dedirtti ki,

«İnsanlık öldü mü ulan, gir içeri, sesi duydum, geldim, merak ettim de.»

Bir adım, iki adım, üç adım... Karakol bahçesinin kapısı... Hulusi'nin sesi :

«Necatiii, yapma Necatiii!..»

Bir adım daha... Babamın öğüdü :

«Oğlum, gerekmedikçe karakolun sokağından geçme.»

Sen ne yapıyorsun oğlum çatlak Necati, karakolun kapısından giriyorsun...

Hop geri döndüm, Hulusi'nin yanına geldim. Amma yüreğim küt küt... İki misli küt küt. Çünkü ben tam kapıya yaklaşıyordum, öyle acılı bir «İmdaaat» duydum ki, pulbiberli arabesk bunun yanında hiç kalır.

«Ayıp ayıp Hulusi,» dedim, «sende şunca insanlık kalmamış... Üstelik bana da engel oluyorsun. Şimdi sen beni çağırmasaydın, ben çoktan içerdeydim. Veee???»

Gerisini söylemedim. Kızgın kızgın yürüdüm,

«Haydi yürü yürü,» dedim.

İki adım attım, aman o ne ses :

«İmdaaaat!..»

Kuyunun dibindeki kedinin çığlığı gibi.

«Hulusi insanlığından utan, Hulusi kendinden utan!.. Orada o insanlar imdaat imdaat diye bağırıyorlar, sen burada hiç kılını kıpırdatmadan dinliyor, hiçbir şey yapmıyorsun. İnsan

hakları var Hulusi... Dayan kapıya, insan hakları için geldim de.»

«Ya hakkımı avcuma verirlerse?»

Hulusi'yi dürtmeye başladım, daha doğru su alkol dürttürüyor...

«Haydi Hulusi, yürü Hulusi!.. Aslan Hulusi, korkacak bir şey yok Hulusi!.. İşte iki adım kaldı Hulusi!..»

Hulusi'nin yüzü kurbanlık koyunun yüzü. Kulakları sarkmış, gözleri acı acı bakıyor.

«Karıma söylersin, karakola gitti dersin.»

«İmdaaaat!..»

«Ah, haydi aslan Hulusi, gir içeri Hulusi!..»

Hulusi içeri girdi.

İki dakika... Üç dakika... Beş dakika... On dakika...

«İmdaaat, bizi kurtarın!..»

Hulusi... Hulusi'yi de kattılar demek koroya?.. Çok yeni, yorulmamış bir ses. Evet evet, bu Hulusi'nin sesi.

«İmdaaat, bizi kurtarın...»

Vah Hulusi vah, ıslanmaya başlayınca sen de mi «biz» oldun?

Yapma alkol, bu kötülüğü yapma bana!

Gir içeri, arkadaşını kurtar!

Ben ha, ben kurtaracağım?

Gir, korkma, haydi gir!..

Ya?

Yağı yoğurdu bırak, gir!

Girdim... Yok hayır olamaz, hiç hiç olamaz!..

Altı polis, bir komiser iplerle sıkı sıkı bağlanmışlar, sandalyelere, masalara...

Olamaz, Hulusi yerde upuzun yatıyor... Polisin biri bağırıyor :

«Kurtar bizi!.. Kurtar bizi!..»

«Hulusi... Arkadaşım Hulusi...»

«O bayıldı...» dedi polisin biri.

İki tokat çektim Hulusi'ye. Polis vurdu sandı,

«İmdaaat!» diye bağırdı.

Sonra ayıldı, çekti beni:

«Kaçalım,» dedi...

Kaçtık...

Bir gün sonra öğrendik gazetelerden, birileri karakola baskın yapıp polisleri öyle bağlamışlar, kaçmışlar.

«Pekiyi, sen niye bayılmıştın Hulusi?»

«Alışkın olmadığım bir manzara görünce bayıldım... Şimdiye dek hep vatandaşlar bağlanırlar masaya, sandalyeye, askıya, polisleri öyle görünce birden tansiyonum düştü, bayılıverdim.»

«Pekiyi, polislerin ipini çözmeden, niye kaçalım dedin bana?»

«Kaçmayıp çözseydik, ilk yakalayacakları insan biz olurduk, bu işin içinde sizin de parmağınız var diye anamızdan emdiğimiz sütü burnumuzdan getirirlerdi.»

Sevgili kardeşim Hidayet,

Bilmem ki hâlâ karar veremedin mi? Karar veremedinse hemen ver ve polis ol. Bunu sana on yıllık polis olmamdan ötürü rahatça önerebilirim. Ben de senin gibi çok düşündüm, «Olayım mı, olmayayım mı?» diye. Ama benim bir akıl danışacağım, soracağım kimsem yoktu. Sen bu konuda daha şanslısın, şimdi bir amcanın oğlu var, ona sorabiliyorsun. Hem o ufacık ilçede bir lise mezunu olarak ne yapabilir, hangi işe girebilirsin ki? Babanın durumu da belli, çok çok bir tabla uyduracaksın, dolduracaksın üzerine ayçiçeklerini, sonra sokak sokak dolaşacaksın, top sahasının oralarda çocuklara ayçiçeği satmak için uğraşacaksın. Düşün bir, bir koca tabla ayçiçeğinin tümü kâr olsa nolur ki? Sonra evlenirken? Kız isterken, «Oğlumuz tablacı, ayçiçeği, nohut mohut satar» mı diyecekler annen baban kız evine? Bana bak, nasıl bir isteyişte bana Bezzaz Nuri'nin kızını verdiler. Sen şimdi istetebilir misin Bezzaz Nuri'nin küçük kızını?

Değil, bunların hiçbiri değil.

Ah bir de benim konumumda olursan, gör o zaman polisliğin yararlarını. Bir kez hiç araç parası vermezsin polis olunca, otobüs, vapur hepsi beleş, inanmazsın dolmuşlar bile beleş.

Hangi dolmuşa binersen bin, uzat parayı sürücüye, sürücü hemen elinin tersiyle iter,

«Ne yani polis abimden de mi para alacağım?» der ve almaz.

Yoruldun, otur kahvenin birine, iç bir çay, iç bir kahve, para alıyor mu garson yoksa almıyor mu o zaman gör. Hiçbir garson çay kahve parası almaz polislerden. Şimdi sen bir çay, bir kahve, bir otobüs bileti, bir dolmuş parası, nolacak yani, bunlar da para mı diyorsun? Eh arkadaşım eh, para ki ne para, büyük kentte? Şöyle toplayıver üst üste bir ay içinde yığınla para eder. Ama sen polis olduğun için beş kuruş vermezsin.

Hayır hayır bu da değil, bunlar da değil benim sana polis ol dememden amacım. Biliyorum, çok akıllı, çok zeki bir çocuksun, biliyorsun ben de öyleydim. Diyorum ki, bir bakmışsın benim konumumda bir yerde görev almışsın, işte o zaman Hidayet, o zaman yaşadın... Ki ne yaşama. Git bizim eve, inanmazsan gözlerinle gör, birer tane tıpkıçekim yaptırdım, babama yolladım, babam ikisini de çerçeveletmiş evin duvarına asmış. Asılları burada, benim evin duvarında asılı.

Uğra manava, meyvenin en iyisini sana verir, içinde bir tane çürük olmadan, hem de herkese verdiğinden daha ucuza verir. Kasap da öyle, etin neresinden istiyorsan alırsın, kasap gıkını çıkartmaz. Kimseye vermediği, herkese yok dediği kemiklerden çorbalık olarak sana bedava tarafından verir.

Eee Hidayet, biz bu ülkede yaşıyorsak, bizim de devlet kapılarına işimiz düşer. Devlet

kapısında hangi işin olursa olsun, giydin mi sırtına o resmi polis giysisini, gösterdin mi sivilsen kimliğini, her yerde işini yaptırırsın, hem de öncelik alarak... Sen hiç hastane poliklinik kapılarında görmedin mi şu yazıyı, ama nereden göreceksin ki, büyük kentlerin hastanelerinin poliklinik kapılarında yazar,

«Muayene olma sırası öncelikle subaylara ve emniyet mensuplarına tanınır.»

İşte bu yazıdan ötürü, isterse gözcünün önünde bin kişi sırada olsun, hop sen girer ve muayeneni olursun.

Hayır bu da değil polis ol dememin amacı...

Eğlence yerlerinin tümüne elini kolunu sallaya sallaya girebilirsin. Yok canım, oturup da orada içki miçki olmaz elbette, görev başındasın, görevin bitti miydi, iki gün sonra gel içkini de iç, ama ne yapacaksın içkiyi, çekil bir kıyıya izle gösteriyi. Kim bilir o gösteriyi başkaları kaç liraya izlemektedirler, ama sen polis olunca bedava izlersin...

Hayır bu da değil sana söylemek istediğim.

Bir yere atanırsam ev nereden bulacağım diyorsun, lojmanlar var kardeşim, lojman yoksa bile polisler birbirlerini çok tutarlar, senin atandığın yerden mutlaka bir polis başka yere atanmıştır, hop o başka yere, sen onun kiraladığı eve. Ev sahibi mi, ev sahibinin aradığı kiracıyla kira parası değil mi, yoksa Selami gitmiş Hidayet gelmiş ne önemi var?

Benim söylemek istediğim bu da değil...

Benim söylemek istediğim çok önemli bir şey. Eğer kafanı çalıştırır bulunduğun konumdan yararlanırsan, bir taşla iki kuş vurursun.

İşinle birlikte uğraşını öyle bir güzel ayarlarsın ki kafan çalışıyorsa, bir bakmışsın aradan dört yıl geçivermiş, hem de ne çabuk, hem de ne kolay, kimya fakültesi mezunu oluvermişsin. Evet evet, ben şimdi kimya fakültesi mezunu bir polisim. Bana şimdi diyorlar ki,

«Gel polisin kimya laboratuvarı bölümlerinde, istersen mesleğinle ilgili başka bölümlerinde çalış,» deli miyim ben, hiç çalışır mıyım? Tüm üstlerime,

«Sağ olun amirim, ben polis olarak kalmak istiyorum» diyorum.

Diyorum, çünkü benim amacım var, amacımı gerçekleştirmek istiyorum. Daha doğrusu asıl amacıma ulaşamadım. Olsun, sabırla bekliyorum, mutlaka bir gün amacıma ulaşacağım.

Şimdi bana diyeceksin ki,

«Nerden aklına geldi kimya fakültesi?»

Nasıl gelmesin ki Hidayet kardeşim, beni görevli olarak kimya fakültesine verdiler.

«Senin işin bu fakülte, burada bekleyeceksin, burada olanı biteni izleyeceksin» dediler.

Şimdi baktım öteki arkadaşlar çay pişirip, fakülte içinde volta atıp duruyorlar. Yo ben de ilk altı ay öyle dolaştım, çay içtim, çene çaldım, altı ay sonra kafam dank etti,

«Ulan Selami, sabahtan öğrenci gibi gelirsin dikilirsin fakülte içine, yağmur demezsin, kar demezsin, görev aşkıyla koşar gelirsin öğrenci koşturmaya, ama bu işten yararlanmazsın, olmaz.. Yararlan oğlum Selami, gir sınavlara...»

Bilirsin amca oğlu, benim matematiğim ve kimyam çok iyidir, lisede laboratuvarımız yok-

tu ama, tüm deney resimlerinin şemalarını ben çizerdim tahtaya. Ama bir tek matematik, kimya yetmiyordu ki sınavlarda başarılı olmak için. Bu bakımdan bir dersanenin hızlı kurslarına yazıldım. Fakültede görevim bitti miydi hemen kurslara koşuyordum.

Sonunda başardım ve kimya fakültesine öğrenci olarak girdim.

İnanmazsın amca oğlu dört yılda bitirdim fakülteyi. Kolay değil dört yılda koskoca fakülteyi bitirmek, amma ben her şeyden yararlanıyordum, hocalardan öğrencilerden, herkesten. İnanmazsın bir gece gözaltına aldığımız bir öğrenciyle sabaha dek kimya formülleri yazdık, çözdük. Bir kezinde de okkalı bir hocayı gözaltına almıştık. Hoca dokuz gün gözaltında kaldı, dokuz gün bana ders verdi. Şimdi o hocanın dışarda olsa kim bilir kaçadır saati, hem bakalım herkese ders verir mi? Ama bana verdi hoca.

Ben kimya fakültesinden mezun olduktan sonra üstlerim beni bu kez edebiyat fakültesine verdiler.

«Senden çok iyi yararlanıyoruz, öğrencilerin, öğretim üyelerinin arasında çok iyi dolaşıyorsun, kimya fakültesi için verdiğin raporların tümünden çok yararlandık, şimdi sen biraz da edebiyat fakültesinde çalış, orası için bize raporlar ilet» dediler.

Ah Hidayet ah, ben edebiyat fakültesi istemiyordum aslında, tıp fakültesi istiyordum, amma üstlerimin dediklerinden dışarı çıkamam ki. Yazıldım bu fakülteye, sınavsız mınavsız. Bu nasıl oldu deme, ben de anlayamadım. Bir baktım ki kaydolmuşum, kimya fakül-

tesi mezunu, edebiyat fakültesi öğrencisi polis. Ve sivilim, kimya fakültesindeki üstün başarılarımdan ötürü üştlerim benim sivil dolaşmama karar vermişler. Sivil olursam daha rahat öğrencilerin içine girebilecekmişim. Ve girdim de.

Bölümüm mü? Psikoloji... Evet evet, bu fakülteyi de bitirirsem, dört yıl sonra inşallah, kimya mühendisi, psikolog polis olacaktım.

Çok iyi çalışıyordum, hangi derste zorlanırsam, haydi o hocayla birkaç gün bir arada. Anlıyorsun ya, hocayı gözaltına aldırıyor, sonra bedavadan özel ders alıyordum. Canım zaten bu hocaların bazıları da hiç rahat durmuyorlar ki, karıştırıyorlar ortalığı. Öğrencilerden de bazıları öyle, onlardan da ortalığı karıştıranların güzel güzel notları varsa, onları da ben karıştırıyordum.

Yo gerçekten zorlanıyordum amca oğlu, hiç de kimya gibi değildi bu edebiyat fakültesi, hele hele şu psikoloji dalı. Bazen,

«Nereden seçtim şu dalı» diyordum. Çünkü anlamıyordum, birçok şey bana ters geliyordu, bilmem ki polis olduğum için mi bana ters geliyordu. Öğrenci arkadaşlarımın gayet normal buldukları, bilime uygun buldukları şeylere ben karşı koyuyordum. Ama not almak için boyun eğmekten başka umar da bulamıyordum, kendi kendime,

«Neyse, notunu al, dersten geç de sonra düşünürsün bunları» diyordum.

Sevgili amca oğlu Hidayet, dört yıl içinde hiç kalmadan edebiyat fakültesinin psikoloji bölümünü de bitirdim.

Daha bitirdiğim gün üstlerim,

«Bizim psikolojiyle ilgili birçok dalımız var. O dallardan birinde görev yapmak ister misin?» diye sordular.

«Hayır sayın amirlerim,» dedim, «ben her şeyden önce polisim. Benim görevim polisliktir. Öğrenci kovalamak, hoca kovalamak, onları izlemek başlıca işim. Hem bu konuda uzmanım artık. Amma edebiyat fakültesinde iyice deşifre oldum, olanağı varsa beni başka bir üniversitenin başka bir fakültesine atayın, görevimi orada sürdüreyim.»

Fısıltıyla söyledim :

«Acaba bir tıp fakültesi olamaz mı sayın amirlerim?»

Dosyaları karıştırdılar, baktılar :

«Olmaz,» dediler, «tıp fakülteleri dolu, her birine on beşer polis kaydetmişiz, olmaz.»

«Pekiyi efendim, o zaman elektronik mühendisliği olsun, öyle bir fakültede görev yapsam?»

Yine baktılar,

«I - ıh olmaz,» dediler, «orası da dolu, her birine yirmi polis atamışız, olmaz.»

Ah amca oğlu ah, gönlümde yatan fakültelerin polisle tıkabasa dolu olduğunu birer birer duydukça, ah o içim ah, cız cız ediyordu.

«Pekiyi sayın amirlerim, hukuk fakültesinde boş var mı acaba?»

Eğildiler yine dosyalara, harıl harıl karıştırdılar :

«Ühüüü, her birinde otuzar polis var» dediler.

Oysa ben, okumaya iyice alışmıştım. Daha kimya fakültesini bitirir bitirmez tıp fakültesini kafama koymuştum amma, olmadı ki...

«Ziraat fakültesinin su bölümü boş» dediler.

«Yani su mühendisliği ha sayın amirim?»

«Evet» dediler.

Anladılar orayı istemediğimi. Ah çok iyi bir eleman olmasam buyrukları kesin olur ya, çok iyi bir elemanım. Benden yararlanmak istiyorlar. Onun için bir yığın fakülte sayıyorlardı... Neler neler, Hungaroloji, Sümeroloji, arkeoloji, coğrafya, tarih... Yok yok yok... Ben «Yok» dedikçe, onlar kararıyorlardı. Biliyordum, onlar üsttüler ben asttım, sonunda gıda mühendisliğine razı oldum, şundan oldum, o fakülte benim girdiğim yapı kooperatifine çok yakındı. Evim bir yıl sonra bitince çok rahat edecektim.

Bitti de amca oğlu, şimdi ben bir yıldır kendi evimde oturmakta, gıda mühendisliği fakültesine okumakta ve polislik yapmaktayım. Bölümde benden başka polis olmadığı için çok rahatım, karışanım yok, görüşenim yok...

Amma ah ah, içimde benim tıp fakültesi, o olmazsa elektronik, o olmazsa hukuk... Bunlardan birine mutlaka gireceğim sevgili amca oğlu, ne yapıp edip gireceğim.

1980'den bu yana iki fakülte bitirdim, gıda mühendisliğini yarıladım. Bu durum böyle giderse, polis olarak biz elimizi çekmezsek üniversitelerden, ben eninde sonunda istediğim fakültelerden mezun olacağım.

İşte sen de buna göre düşün, bir bakınışsın seni de üniversite polisi yapıverirler, o zaman fakülte üstüne fakülte bitirirsin, diplomalarını duvarlara asarsın.

Haydi hoşça kal.

Nur içinde yat babacığım, nur içinde yat!..

Allah Allah neydi o dayaklar be, nasıl döverdin beni hı, nasıl döverdin, o ellerin dert görmesin diyeceğim amma, şimdi rahmetlik oldun babacığım.

Canım babacığım, hani bir gün eve geç gelmiştim de, beni sandalyeye bağlayıp nasıl dövmüştün. Ellerimi arkadan, ayaklarımı da sandalyenin bacaklarına sıkı sıkı bağladıktan sonra ver etmiştin yumruğu, tokadı, kafayı. Annem elinden almak istedikçe, sen anneme bağırıyor,

«Karışma benim işime, bu dayak onun yararına» diyordun.

Benim ileriyi gören babacığım, hı nerden biliyordun, oğlun bir gün büyüyecek, bir yerde düşündüğünü söyleyecek, sonra onu alıp işkencecilerin önüne koyacaklar ve o işkenceciler aynı senin yaptığın gibi beni sandalyeye bağlayacaklar, ver edecekler kafa kol yumruk...

Ve ben, yumruğu tekmeyi yedikçe adamların analarına avratlarına söveceğim, adamlar dellenecekler, daha çok üstüme çullanacaklar, ben daha çok söveceğim.

İyi de babacığım, beni niçin bir günden bir güne olsun bayıltıncaya dek dövmedin. Şimdi iyi has da burada bayılıyorum, dayanıyorum

dayanıyorum, sonra nereme vuruyorlar bilmiyorum, bayılıveriyorum...

Ah babacığım ah, beni şöyle birkaç kez dayaktan bayıltsaydın ne olurdu yani, şimdi burada bu kerizlere madara olmazdım.

Amma yo ha babacığım, öyle beş on yumruk, yirmi otuz kafa kolla bayılmıyorum, iyice dayanıyorum.

Nur içinde yat sevgili dayıcığım...

Sağ ol, senin de amma dayağını yedim ha. Senin falakan çok ünlüydü. Babam dışarı gittiğinde annem sana haber gönderirdi,

«Dayısı, gel şunu biraz okşa» diye.

Sen de beni okşardın.

Nereden öğrenmiştin insanı falakaya yatırmasını, sonra nereden biliyordun ilerde benim falakaya yatırılacağımı? Bravo doğrusu benim ileriyi gören dayıcığım. Sağsın, iki ellerinden öperim. O ellerin dert görmesin. Demek ülkenin gidişine baktın da, gördün olacakları? «Yahu şu çocukcağızı sevabıma falakaya yatırayım da, alışkanlık kazansın, yarın bir gün ne olur ne olmaz» dedin, demek, beni falakaya alıştırırken? Bana ne derdin biliyor musun dayıcığım,

«Gel bakalım hele gel, senin ayakların kaşınıyormuş». Burada da tıpkısının aynısı,

«Senin ayaklarının kaşındığını bize söylediler, haydi gel de kaşıyalım» diyorlar.

Şap şap şap...

Bana :

«Konuş ulan» diyorlar. Ben,

«A ııı» diyorum, anlıyorsun ya dayıcığım, adamlara ne dediğimi anlıyorsun. Adamlar döve döve yoruluyorlar, ben gözlerimi kırpmıyorum. Ondan sonra iyice dellenip ikisi birden üzerime oturuyorlar. İşte o zaman içimde bir daralma oluyor. Onca dayağı yemişim tabanlarıma, sonra ikisi birden üzerime oturunca yüreğim sıkışmaya başlıyor...

Bak işte dayıcığım, sağ ol var ol, ak saçlarınla daha yüzyıl yaşa, ama ne olurdu sen de falakadan sonra benim üzerime bağdaş kurup otursaydın da fokur fokur nargileni içseydin!

Bağırıyorum :

«Kalkın lan üzerimden......»

Sen o nokta noktayı anlarsın... Bağırıyorum, kalkmıyorlar, daha çok yerleşiyor ayılar...

«Tüm ayılardan özür dilerim, ama bunlar hayvan da değil.»

Fakat dayı var ya, gerçekten sana çok şey borçluyum. Şayet sen beni o falakalara alıştırmasaydın, daha ilk iki sopada çözülür, bu adi adamların bülbülü olurdum.

Üzerime oturduktan sonra kıçlarıyla tepiniyorlar sanki, bunun bana çok sıkıntı verdiğini biliyorlar, ama ona da dayanıyorum.

Sevgili amcama da buradan teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Çok sağ ol amca! Babamın, dayımın yokluğunu aratmıyordun, onlar olmadığı zaman beni sen dövüyordun. Ellerin dert görmesin, sen de yüzyıl yaşa!

Benim zeki, benim akıllı, benim can anıcacığım. Demek beni sen de çok seviyormuşsun, hiç haberim yokmuş.

Taa o günlerden, nereden biliyordun filistinaskısını? Şaşılacak şey amcacığım, bunu sana kim öğretti? Yo yo, biliyorum, o zeki insana bunu hiç kimse öğretmemiş, kendisi bulmuştur. Şimdi bu askılı uygulamaların için bir elini bırakıp öteki elini öpsem yine az. Biliyorum biliyorum, sen belki de onu raslantıyla buldun, ama bu adamların sonradan bunu bilinçli olarak bulup uygulayacaklarını nereden biliyordun?

Dedim ya, çok zekisin amcacığım.

Şimdi konuşurmuşum...

Şimdi bülbül olur ötermişim...

Falaka kâr etmemiş, tekme tokat sille kâr etmemiş, şimdi bana öyle bir şey uygulayacaklarmış ki, bülbül olup ötecekmişim...

Aldı götürdüler, bir ip çıkardılar, ipi hazırlıyorlar...

Yoksa beslemeyip de asacaklar mı beni?

İiii, baktım ki senin askından hazırlıyorlar amcacığım... Sen onun adını bilmiyordun, ama dedim ya adamlar bunu bilinçli olarak yaptıkları için ad bulmuşlar, filistinaskısı.

«Bu mu?» dedim ayılara. Ah pardon ayı demeyecektim, tekrar özür dilerim tüm ayılardan.

«Görürsün şimdi» dediler.

Astılar beni amca...

«Eeee?» dedim.

«Filistinaskısına astık ya seni ulan?»

«Eeeee?»

«Görürsün on dakika sonra.»

On yirmi otuz... Bende hiçbir şey yok.

Yok yok...

Ah benim sevgili amcam, insan öyle astıktan sonra yeğenini şöyle bir döndürmez mi, fır fır diye? Sonra ayaklarımdan tutup sallamaz mı hızlı hızlı öne arkaya...

«Ah» demezsin de ne dersin?

«Ah yaa ....pu çocuğu.»

Sen ahladın mıydı, sen vahladın mıydı öyle çok seviniyor ki bu sürüngenler, ah pardon tüm sürüngenlerden özür dilerim. Çözülmeye başla yeter ki bayram ediyor adiler.

Amma yo, ben ah ettim, vah ettim ammá çözülmedim amcacığım. Ama ne olurdu beni askıya astıktan sonra şöyle ayaklarımdan tutup öne arkaya sallasaydın, ne olurdu fırıl fırıl döndürseydin... Neyse...

Canım anneciğim, sağ ol anneciğim, var ol anneciğim. Ak saçlarınla benim yolumu gözlüyorsun, hiç merak etme, geleceğim anneciğim. Senin o ağzıma biber koymalarının o denli yararını gördüm ki burada, sorma. Ahhh ahhh, nasıl açardın ağzımı, nasıl boca ederdin içine kırmızı biberi. Ama niye hep kırmızı biber anneciğim?

Senin hiç aklına gelmez miydi, bu oğlanın ağzına tuz dolduravım, sonra da karşısına bir bardak su koyayım, su bardağına uzandıkça eline eline vurayım?.. Nerde, sen işkenceci değilsin ki.

Biliyorum anneciğim, analık yüreğin buna razı olmazdı. Yine biliyorum, çoğu zaman am-

cama, dayıma haber verdiğine pişman bile olurdun...

Ama benim ağzıma hep biber koyacağına, arada bir de tuz koysaydın ya, şimdi nasıl yararını görürdüm anneciğim. Ama insan bir iki kez olsun değişiklik yapmaz mı, hep biber hep biber olur mu?

Yo anacığım, ağzım tuz doluyken de çözülmedim. Ağzıma tıka basa tuzu tepmişler, önüme bir sürahi buz gibi su koymuşlar...

«Söyle iç, söyle iç, söyle iç...»

Papağan gibi konuşuyorlar. Ah papağandan da özür dilerim, karga bunlar, yo kargadan da özür dilerim, tüm leş kargalarından...

Çözülmedim anne.

O fizik öğretmenimizi hiç affetmiyorum. Fizikçi Deli Duran'ı... Deney yaparken kafası kızdı mıydı, tekme tokat girişirdi lisede bize. Ondan sonra hiçbir şey olmamış gibi dersini sürdürürdü. Fizikçi Deli Duran'dan dayak yemeyen yoktu sınıfta. Hiç bilmezdik fizikçinin hangi dakikada, kime saldıracağını, bir bakmışsın ki Deli Duran saldırmış birine, küt pat girişmiş...

İşte burada da öyle anneciğim... Öylece duruyorsun değil mi, nereden yanına yaklaşırlar, nasıl saldırırlar hiç bilmezsin, köpekler gibi, ah pardon, tüm köpeklerden özür dilerim, uyuz köpeklerden bile...

Sağ ol, var ol, öldün mü kaldın mı bilmiyorum sevgili öğretmenim, bizi ani saldırılara çok güzel hazırlamışsın, çok yararını gördüm

burada. Böyle saldırdıkları anda, hemen kendimi sanki fizik dersinde sanıyorum. Yo ağzım kıpır kıpır... Kusura bakmayın amma, siz de saldırdığınızda ağzımız kıpır kıpır ederdi...

Pekiyi sevgili öğretmenim, niçin bir günden bir güne, bize elektrik akımı vermediniz? Üstelik fizik öğretmenisiniz... Bize derslerde azıcıktan başlayarak akım verseydiniz ne olurdu sanki, elinizde mi kalırdı? Bu hıyarların önünde, pardon, tüm hıyarlardan özür dilerim en bayatından bile, acıdan bağırmazdık.

Elektrik verdiklerinde de çözülmedim öğretmenim, hiç çözülmedim.

Bu maşalar dellendiler... Maşaların başları sülükler de dellenmişlerdir, daha onların başlarındaki sülükler, daha öteki baş sülükler de dellenmişlerdir.

Haa, akarsulardaki kara kara sülüklerden özür dilerim.

16 Şubat...

Simitçi oldum. Evin birinde solcu var, onu izliyorum. Simit tablam çok büyük. İçi hemen hemen yüz simit alıyor. İki gün içinde simitleri sıralamasını öğrendim. Simitleri öyle güzel yığıyorum ki, daha karşıdan insanın iştahını çekiyor. Sesimin böyle gür olduğunu bilmezdim. «Simit» diye bağırdım mı, karşı duvara çarpıp bana geri geliyor sesim. Yankısı da gür...

Baş müşterim çocuklar. Onların yanı sıra büyükler de simit alıyorlar. Arada bir susamlarından atıştırıyorum. Çok canım istemesine karşın yiyemiyorum. Simit fırınının sahibi, bozuk çıkan simitlerden öteki simitçilere bedava verdiği gibi, bana da veriyor, onları yiyorum.

Sabah simidini öğleye dek bitiriyorum, akşam simidini saat on dört sularında alıyorum. O iki saatlik zamanda solcu hakkındaki raporu komiserime yetiştiriyorum. Komiserim bana,

«Aferin Necati, bitirdin ha simitleri, bravo sana» diyor.

Akşam simitleri saat on yedi sularında bitiyor. Bazen on sekize dek sürüyor. Simitler tükenince tablayı kapıyor, fırına bırakıyor, oradan komiserime solcu hakkındaki raporu vermek için koşuyorum. Komiserim yine bana,

«Aferin Necati, akşam simitlerini de bitirdin ha, bravo» diyor.

Sonra oturup o günkü kazancı paylaşıyoruz.

Allah bin bin bereket versin, komiserim de memnun solcuyu izlemekten, ben de...

7 Mart...

Solcu gözleyerek simit satarken Bekçi Gafur geldi yanıma.

«Abi yenge karakolda, senin çocuk hastalanmış» dedi.

Simitleri bir bir saydım, teslim ederken,

«Bak arkadaş, resmi maldır, dikkat et» dedim.

Yine de Bekçi Gafur o gün altı simit açık verdi.

«Yemedim» diye yemin üstüne yemin etti.

«Yemedin de altı simit nerede?»

Komiserim çok kızdı, ben de çok kızdım. Hıyar, altı simidin parasını iç etti.

3 Nisan...

Komiserim geldi, yerinde inceleme yaptı. Burada benim simit tablam, karşıda solcunun oturduğu ev. Komiserim bir eve baktı, bir simit tablasına, sonra öteki yolağzına baktı, bana,

«Necati,» dedi, «acaba solcuyu şu sokağın başından gözetleyebilir misin?»

O sokağın başına baktım:

«Gözetleyebilirim komiserim» dedim.

«Koş bir bak gel hele» dedi.

Koştum, o sokağın köşesinden baktım. Azıcık uzaktı ama, solcunun evi buradan da gözüküyordu. Komiserimin maksadını anlayamadım, hangi amaçla solcuyu benim bu köşeden izlememi istiyordu? Yanına gittim,

«Evet rahatlıkla izleyebilirim komiserim» diye fısıldadım.

«İyi, haydi al tablanı bundan böyle solcuyu oradan izle.»

Tablamı, oturağımı aldım, o köşebaşına gittim.

Çok bereketliydi bu köşebaşı, daha o gün, iki kez akşam simidi aldım fırından. Bu köşebaşında alışveriş daha iyiydi.

Akşam komiserime solcunun raporunu vermeye gittiğimde, komiserim bana,

«Aferin Necati,» dedi, «demek üç tabla simit sattın ha, bravo...»

Paraları yine bölüştük.

9 Mayıs...

Belediye zabıta memurları geldiler, yörede kaç tane gezgin satıcı varsa kaldırdılar. Bana da,

«Hey simitçi, haydi sen de tasını tarağını topla git buradan!» dediler.

Hiç kıpırdamadım, üstleri olacak adam yanıma geldi :

«Sen sözden anlamaz mısın?» dedi. «Haydi defol git buradan, yoksa tablanı simidini hemen alırım.»

Kulağına fısıldadım, sonra kimliğimi gösterdim.

«Hıı, yaaa, aaaaa!» dedi, işaretparmağını ağzına koydu, sus işareti yaparak çekti gitti.

O akşam solcu hakkındaki raporumu verip, simit parasını paylaştıktan sonra olayı komiserime anlattım. Komiserim,

«Oh ne iyi ne iyi» dedi.

«Bundan sonra dört tabla simit satarım artık komiserim» dedim.

«Sana bir de köfte arabası bulalım mı Necati,» diye fikrimi sordu komiserim. «Acaba ikisini bir arada yürütebilir misin? Simit tablasıyla köfte arabası yan yana durur, sen köfteleri yaparken, simit almak isteyen parasını oraya bırakır, simidini alır gider.»

«Olur komiserim, yaparım» dedim.

13 Mayıs...

Köfte arabasını komiserimle birlikte itekaka getirdik, ama benim başımda simit tablası olduğu için en çok komiserim kaktırdı köfte arabasını. Bisiklet tekerlekli köfte arabasını kaldırıma yerleştirdik. Ben hemen kömürü yaktım, bir yandan köfteleri hazırlamaya başladım. Komiserim bu arada ateşi yelledi. Ateş olur olmaz komiserim üzerine ızgarayı koydu. İlk köfteyi komiserime yaptım. Komiserim çok beğendi,

«Aferin Necati, sen bu işi becerebileceksin, köften çok güzel olmuş» dedi.

O akşam komiserime solcu hakkındaki raporu verirken, ikimiz de çok sevinçliydik. Çünkü köfteden gelen para, simitten gelen paranın iki katıydı.

22 Haziran...

Akşam solcu hakkındaki raporu verirken, komiserim :

«Necati, acaba oraya bir de salep koysak nasıl olur?» diye bana sordu.

«Vallaha çok iyi olur komiserim,» dedim. «Yalnız ben üçüne birden yetişebilir miyim?»

«Neyse neyse, bu konuyu bir daha düşüneyim» dedi.

Hani benim aklıma da yatmadı değil, nasıl olsa şunun şuracığında o solcuyu izlemek zorundayım. Onu izlerken bir yandan da saleptir, köftedir, falan filan...

29 Haziran...

Komiserim,

«Necati, solcular çok azdı, başa çıkamıyoruz» dedi. «Yalnız yanlış anlama, bu kadroyla başa çıkamıyoruz. Onun için yeni kadro aldım. Senin izlediğin solcunun yanındaki eve de bir solcu geldi.»

«Allah Allah, hiç haberim yok komiserim» dedim.

«Biz uyumuyoruz,» dedi. «İşte yeni kadroyu bunun için istedim ve aldım.»

30 Haziran...

Sabahleyin simit tablasını başımdan indirdim, kaldırıma yerleştirdim. Tam köftenin kömürünü yakıyordum ki, salep güğümüyle iriyarı biri geldi :

«Merhaba abi, ben Polis Bahri» dedi fısıltıyla.

Başımı salladım, gözlerimi yumdum tam bir polis gibi.

«Abi,» dedi, «sen güğüme bakıver, ben hemen gidip geleceğim.»

Yine gözümü yumdum, olur anlamında.

On beş dakika sonra bir tablayla çıkageldi. Üzerinde çakmaklar, tespihler, aynalar, çoraplar, tıraş sabunları, el kremleri vardı.

Bahri daha önceleri sanki salepçilik tablacılık yapmış gibi, bir yandan, «Saleeep» diye bağırıyor, bir yandan da «Ne alırsan al, ne alırsan al» diye bağırıyordu.

Ben köfte, Bahri salep yetiştiremiyorduk. Çoraplar, kremler su gibi satılıyordu. Gerçekten herkesten ucuz veriyorduk. Çünkü komiserim sayesinde her şeyi öteki satıcılardan daha ucuza alıyorduk.

Satıcı diyorum ama, yanımızda yöremizde hiçbir satıcı yoktu. Belediye zabıta memurları bizim polis olduğumuzu biliyorlardı. Onun için değil bizden avanta köfte yemek, salep içmek, yanımıza bile yaklaşamıyorlardı. Yalnız üstleri bizim yanımızdan geçerken işaretparmağını dudağına götürerek sus işareti yapıyor, bizimle göz göze gelmekten korkuyordu.

17 Ağustos...

Komiserim yerinde incelemeye geldi. Solcuların bulundukları yerle bizim tezgâhların bulunduğu yer arasında birkaç kez gidip geldi.

O akşam solcular hakkında raporu verip parayı üçümüz paylaşırken, komiserim,

«Polis uyumuyor» dedi.

«Yoksa komiserim oraya bir solcu daha mı geldi?» diye sordum.

«Aferin Necati, bravo sana, iyi bildin. Çok akıllı polissin» dedi. «Sanırım solcular burada karargâh kurdular. Ama onlara uyumadığımızı göstereceğiz.»

21 Ağustos...

Kara bıyıklı biri kocaman kocaman iki tablayla tıslaya tıslaya bana sokuldu. Fısıltıyla,

«Ben Polis Cafer» dedi. «Komiserimi bekliyorum, şimdi gelecek.»

Gözümü yumdum, yani ona, «Evet, anladım» dedim.

Çünkü başım çok kalabalıktı, bir şey soramazdım.

Az sonra komiserim geldi. Yine üzerinde o yırtık pırtık giysi, başında yine o eski şapka vardı.

Cafer'le komiserim, tablaları yüklendiler, altlarına getirdikleri dayakları koydular. Çok geçmedi aradan bir at arabası halden yüklediği kavunları karpuzları getirdi. Arabacının yanında burma bıyıklı Bekçi Gafur oturuyordu. Tablanın birine kavunları, birine de karpuzları dizdiler. Komiserim, bir karpuzu seçti, ortadan ikiye böldü, karpuzların en üstüne koydu bu kan kırmızı karpuzu. Ve hemen Cafer bağırmağa başladı :

«Kesmece bunlar kesmece» diye.

Çoğu zaman getir götür işlerini, sonra karpuzları parlatma işini, iş sıkışınca salep bar-

daklarını yıkama işini, bazen sabahları üfüre üfüre ateş yakma işini Bekçi Gafur yaptığı için ona da arada sırada avanta veriyorduk.

Gafur'a karşı hepimiz dikkatli oluyorduk. Olanağını buldu muydu, hemen bir çakmak, bir tarak aşırıyordu. Pişmiş köfteyi kaşla göz arasında ağzına atmasıyla yutması bir oluyordu. Olanağını bulursa, koynuna bir iki simit atıyor, çocuklarına götürüyordu. Karpuzları tüküre tüküre parlatırken,

«İçine tükürdüğümün gominisleri, sizi gidi» diyordu.

Köftenin kömürünü üflerken, kızarmış gözlerle,

«Yıkacaklar lan bu memleketi yıkacaklar bu gominisler» diyordu.

Avantasını aldığı günlerde de,

«Allah razı olsun lan şu gominislerden, onlar olmasaydı şu parayı nerede görürdük?» diyordu.

Yaa işte böyle... Eskiden polislik böyle miydi?

Biz solcuları izlemek için neler neler yapıyorduk.

Hem o zaman maaşlarımız da çok azdı canım.

EŞEKLER

Ana eşek, fısıltıyla sıpasına,

«Şu eşeği görüyor musun?» dedi.

«Görüyorum anneciğim,» diye yanıtladı sıpa.

«İşte bu eşeğin başına gelenler pişmiş tavuğun başına gelmedi.»

«Yaa, noldu anneciğim?»

«Hiş yavaş konuş... Suç işledi suç.»

«Suç mu, o ne anneciğim?»

«Suç, cezayı gerektiren bir eylemdir yavrucuğum.»

Sıpanın aklı karıştı. Suç ne, suç işleme ne? Ceza ne, cezayı gerektiren eylem ne? Kara gözlerini annesinin sürmeli gözlerine dikerek sordu:

«Pekiyi suçu neymiş o eşeğin?»

«Suçu mu, çok büyük. Anayasamızı ortadan kaldıracakmış.»

«Anayasayı mı, yani sen mi yaptın o yasayı anneciğim?»

«Hayır, babanlar yaptılar, benim adımı koydular.»

«Pekiyi niye babayasa koymadılar adını?»

«Beni gururlandırmak için yavrucum.»

«Çok nazikler. Pekiyi bu eşek nasıl kaldıracaktı anayasayı?»

«Bilmiyorum ki hakkında ihbar vardı.»

«İhbar mı, o ne anneciğim?»

«Yani bir eşeği başka birinin gammazlaması, böyle şeyleri muhbirler yaparlar.»

«Gammazlama? Çok ilginç. Pekiyi muhbirliği kim yaptı?»

«Katır yaptı.»

«Katır? Katır kim anneciğim?»

«Katır karışık bir hayvandır yavrucuğum, hem bize benzer, hem de benzemez. Annesi at, babası eşek olana katır derler.»

«Haa tanıdım, at teyze, böyle büyük. Demek soyu karışık olanlar muhbir oluyorlar öyle mi anneciğim?»

«Öyle yavrucuğum. İşte bu eşeği, katır ihbar etmiş...»

«Ne vermişler katıra karşılık olarak?»

«Çok taze otlardan vermişler.»

«Pekiyi ihbar edince nolmuş?»

«Hemen bu eşeği gözaltına almışlar.»

«Gözaltı nedir anneciğim?»

«Gözaltı hapistir yavrucum.»

«Hapis nedir anneciğim?»

«Bir odaya kapamak ve hiçbir yere bırakmamak. Ölmeyecek kadar su ve yiyecek vermek.»

«Ay ne kötü!»

«Anırmak bile yasak.»

«Ay ne fena!»

«Fena ya. İşte bu eşeğe gözaltındayken işkence yapmışlar.»

«İşkence, o ne anneciğim?»

«Nasıl anlatsam ki sana yavrucuğum, şey, eziyet yani.»

«Eziyet?!!!»

«Evet.. Gözaltındayken öteki eşekler bu gördüğün eşeği yere yatırmışlar, ayaklarını havaya kaldırmışlar, vurmuşlar kırbacı vurmuşlar kırbacı.»

«Ay ne acı!»

«Kırbaç ne ki? Tam bir gün kırbaçlayıp ayaklarının altını parça parça ettikten sonra, bu eşekçiği ön ayaklarından havaya asmışlar.»

«Çok kötü, ön ayakları acımamış mı?»

«Hiç acımaz olur mu, kopacak gibi acımış, çok bağırmış eşek.»

«Pekiyi bağırınca ötekiler ipi çözmemişler mi?»

«Hayır, bir doktor eşek gözetiminde vur ha vur etmişler dalağına, böbreğine, midesine.»

«Niçin doktor eşek gözetiminde anneciğim?»

«Çünkü doktor eşek, işkence yapılan eşeği muayene ediyor.»

«Niçin?»

«Hemen ölmesin, öteki eşekler daha çok işkence etsinler diye.»

«Pekiyi bu doktor eşeği nereden bulmuşlar anneciğim, hayvan hastanesinden mi getirmişler?»

«Yok canım kim bilir, mutlaka o da çok kötü bir eşek olmalı.»

«Pekiyi ya ölürse anneciğim?»

«Baksana ölmemiş. Ölürse derenin kıyısına gömüverirler, biter. Hem buna elektrik de vermişler.»

«Elektrik, hiç bilmiyorum!»

«Çok kötü, cereyanı her verdiklerinde bu eşekçik kaskatı kesilmiş, sesi yeri göğü inletmiş.»

«Pekiyi acımamış mı ötekiler?»

«Yoo bu eşek anırdıkça, öteki eşekler sövmüşler saymışlar.»

«Sövmek saymak, bunlar ne anneciğim?»

«Yani ayıp şeyler söylemişler, aşağılamışlar.»

«Aşağılamak... Ama aşağılayan da eşek, aşağılanan da eşek? Bu nasıl oluyor?»

«O eşekler bunun ayırdında değiller. Sonra bu eşeğin karısını getirmişler.»

«Nereye?»

«Bunun yanına, gözaltına.»

«Niye eşek teyzeyi getirmişler?»

«Ona da işkence edecekler.»

«Ay etmişler mi?»

«Hiç etmez olurlar mı? Bu eşeğin önünde bayan eşeğe çok kötü şeyler yapmışlar.»

«Ne yapmışlar?»

«Çok fena şeyler. Senin şimdi anlayamayacağın çok kötü şeyler.»

«Ah çok üzüldüm. Pekiyi eşek teyzenin suçu neymiş?»

«Eşek teyzenin hiçbir suçu yokmuş.»

«Ama şey, o zaman hani, senin dediğin o anayasa?»

«Haa işkence yapan eşekler burada anayasa da biziz, babayasa da biziz diyorlarmış. Zaten bayan eşek işkencelere dayanamamış sıpasını düşürmüş.»

«Sırtından mı?»

«Hayır karnından.»

«Ay yazık, ölmüş yani?»

«Ölmüş ya...»

«Çok üzüldüm.»

«Sonra babasını getirmişler.»

«Kimin?»

«Bu eşeğin canım.»

«Ay yaşlı eşek amcayı, yo yo eşek dedeyi, yoksa eşek dedeye de?»

«Evet, ona da işkence etmişler... On dakika izin vermişler bu eşeğe. Bak söyle, yoksa babana da işkence yapacağız demişler.»

«Pekiyi eşek amca söylemiş mi o şeyi?»

«Neyi?»

«Onların istediklerini.»

«Bu eşeğin bildiği bir şey yokmuş ki.»

«Ayh... Bunların büyüğe saygıları yok mu?»

«Baba eşek gözaltından çıktıktan sonra fazla yaşamadı, öldü.»

«Pekiyi bayan eşeğe noldu anneciğim?»

«Bayan eşek aklını oynattı.»

«Ne acı! Pekiyi bunlara işkence yapın diye buyruğu kim vermiş?»

«Öküz.»

«Ben öküzü bilmiyorum.»

«Küçüksün, büyüyünce öğrenirsin.»

«Çok acıdım bu eşek amcaya, baksana düzgün yürüyemiyor, mutlaka işkenceden olacak. Acıdım, çok acıdım.»

Sıpa, topal eşeğe doğru gitmeye başlamış. Anne eşek seslenmiş ardından,

«Gel gitme onun yanına,» diye, ama aldırmamış sıpa topal eşeğin yanına gitmiş. Ve ona sormuş

«Eşek amca, sana işkence mi yaptılar?»

«Ne işkencesi?»

«Sana elektrik akımı mı verdiler?»

«Ne elektrik akımı?»

«Seni ayaklarından havaya mı astılar?»

«Ne asması?»

«Karına kötülük mü ettiler?»

«Hangi karıma?»

«Eşek dede işkenceden sonra öldü mü?»

«Ne dedesi, neler söylüyorsun sen böyle?»

«Ayağın işkenceden sonra mı topal kaldı?»

«Ne işkencesi, ne topalı?»

Eşek, hızla dişi eşeğin yanına koştu, sıpa da ardından geldi. Erkek eşek :

«Kadın kadın,» dedi, «kim soktu sıpanın kafasına böyle insancıl şeyleri, sen mi ha? Sen mi soktun?»

Dişi eşek, başını yere eğdi :

«Ot yemiyordu da amcası, birazcık korkutayım dedim.»

Erkek eşek, sıpaya dönerek,

«Bana bak oğlum sıpa,» dedi. «Bu anlattığın şeylerin tümü insanlara özgüdür. Biz eşekliğimizi bilir böyle insancıl şeyleri ne düşünür, ne de yaparız. Annenin anlattıklarının hepsi yalan, eşekler böyle şeyler yapmazlar.»

«Pekiyi eşek amca, senin ayağın niçin topal?..»

«Ah sıpa oğlum ah, ne yazık ki onu da eşekler değil, insanlar yaptılar.»

BİR NAMUSSUZ ARANIYOR

Bir varmış bir yokmuş, bir ülke varmış.

Ülkenin bireyleri öyle namuslu, öyle namuslulermış ki, koskoca ülkede ilaç için olsun bir tek namussuz yokmuş.

İşte bu ülkede öğretmenler öğrencilerine, büyükler küçüklerine namusu bir türlü tanımlayamıyorlarmış.

Ah ah, ortada bir namussuz bulunacak ki, o namussuza bakaraktan namussuzun ne olduğunu tanımlayacaksın.

Ülkedeki devlet adamları da öyle. Halk kendi arasında konuşurken, «Çok namuslu bir devlet adamıdır» diyormuş, ama başka biri, «Yahu çok namuslu devlet adamı ne demektir?» diye sorduğunda, öteki bunun yanıtını veremiyormuş. Yok ki ülkede namussuz; bırakın namussuz devlet adamı olmasını...

Ülkenin zenginleri, ülkenin işadamları da adlarının baş tarafına «Çok namuslu» sözcüğünü kondurmak için can atıyorlarmış, ama namussuz ne demek, bunu bilen yok. Ortada bir namussuz işadamı olsa, tutar ona göre namuslu işadamının nasıl olduğunu belirlersin, yok ki öyle bir namussuz.

İyi ama yahu, kim sokmuş bu sözcüğü bizim dilimize?

Öğretmen haksız mı?

«Bakın çocuklar, namuslu olun!» dediğinde, çocuklar bir ağızdan bağırıyorlarmış,

«Öğretmenim namussuz nasıl olunur?»

Öğretmenler bu mini mini yavruların karşısında bocalıyorlarmış da, anneler babalar bocalamıyorlar mıymış, onlar da bocalıyorlarmış.

«Bak yavrum, namuslu olacaksın.»

«İyi ama anneciğim babacığım, namuslu kime denir?»

Hoppala!..

Hoppala ya!

Sözlükler karıştırılıyormuş, bulunuyormuş rüşvet sözcüğü, diyormuş ki karşılığında,

«Bir görevlinin elindeki olanakları para ya da mal karşılığında kötüye kullanması.»

İyi, pekiyi, ülkede böyle bir görevli var mı?

Ah ah ne gezer! Böyle bir görevli olmadığına göre çocuğa nasıl anlatacaksın, nasıl göstereceksin,

«İşte yavrum, bak falanca bakan, falanca başbakan böyle lüp diye yutmuş paraları, lüp diye yutmakla görevini kötüye kullanmış, sonra onu alaşağı etmişler, ondan daha namussuzunu başbakan yapmışlar, şimdi o başbakan da...»

Yok ki ülkede öyle bir görevli...

«Bak yavrum, falanca işadamı tüm servetini namussuzlukla kazanarak zengin olmuş, sonra da ülkede en sözü geçer insanların arasına katılmış, devlet yöneticileriyle birlikte çalıp çırpıp yöneterekten...»

Pekiyi, bulun öyle bir işadamı gösterin çocuğunuza, nerede?

O ülkede ahlak dersi de okutulurmuş, yurttaşlık dersi de, ama bu derslerde konu «Ahlak»

ın ne olduğuna gelince, tüm öğretmenler çuvallar, çocukların soruları karşısında şapşallaşırlarmış. Öğretmenler, öğretmen toplantılarında olsun, öğretmen odalarında olsun, öğrencilerine namussuzu anlatamamanın sıkıntısını yana yakıla birbirlerine anlatırlarmış. Hatta öyleki, bu konuda öğretmenler kurulu kararları bile almışlar, bakanlığa göndermişler,

«Ülkede namussuzu anlatmak için çok sıkıntı çekmekte, öğrencilerimizin karşısında utanmaktayız, bir an önce bu eksikliğin giderilerek...»

İşadamları da öyle, şu ülkede bir tanecik namussuz olsa ya. O zaman iş çok kolay. Kolay amma ah ah!..

«Vallahi ülkede bir namussuz bulamazsak, zor kalkınacağız» diye yönetimi zorlarlarmış.

«Şimdi efendim, işçinin emeğinin karşılığını vermeyen patron namussuzdur. Ama ülkemizde bir tane işçinin emeğinin karşılığını vermeyen patron bulabilsek, o zaman işçilerimiz, namuslu patron kim, namussuz patron kim hemen anlayacaklar. Ama öyle bir namussuzu nereden bulalım?»

Devlet adamları bu durumdan daha mı az şikâyetçiler? Onların da içleri kan ağlıyormuş.

Yarın, tarihe «Namuslu devlet adamıydı» diye geçmemize olanak yok, bir namussuz devlet adamı bulamazsak. Şayet ülkenin başına namussuz bir devlet adamı gelmezse, bizim tüm çabalarımız boşuna. Halkın, namussuz bir devlet adamının nasıl olduğunu anlayabilmesi için

namussuz devlet adamı tarafından yönetilmesi gerekir, o zaman bizim adımız namuslu devlet adamı olur.

Analar, babalar devlete dilekçe üzerine dilekçe yağdırıyorlarmış :

«Çocuklarımıza namusu öğretemiyoruz. Tez elden ülkeye bir namussuz bulunarak, bize bu konuda yardımcı olunması dileğiyle...» Belki var altında yüz, iki yüz bin imza.

Oturmuşlar yöneticiler düşünmeye başlamışlar, toplantı üstüne toplantı yapmış kafa patlatmışlar :

«Arkadaşlar, önce bir namussuz bulmalıyız. İlk yapacağımız iş bu. Sonra bu namussuzu yönetime katalım...»

«Katılmıyorum bu fikre. Namussuzu bulacağımız bir kez kuşkulu, ama bulduk diyelim, acaba bunu hemen yönetime katalım mı yoksa katmayalım mı?»

«Değerli devlet adamları, işadamlarımız, öğretmenlerimiz, analar babalar oracıkta feryat ederlerken biz nelerle uğraşıyoruz. Efendim, namussuzu devlet yönetimine hemen mi katalım, yoksa sonra mı katalım? Namussuz, işadamından mı olsun, yoksa çok önemli bir bürokrat mı olsun, yoksa yoksa namussuzu devlet başkanı mı yapalım? Bunların hepsi boş sözler. Unutmayın ki halkın gözü burada, kulağı burada... Havanda su dövmeyelim, önce namussuzu bulalım, sonra bunları konuşalım...»

«Arkadaşlar, yetişmekte olan kuşağa, bize neye mal olursa olsun, namussuzu göstermek zorundayız. Bilmiyoruz ki, belki de şu anda ülkenin bir köşesine sıkışmış kalmış herhangi bir

namussuz vardır. Bizim görevimiz onu bulup ortaya çıkarmaktır. Onun için diyorum ki, ülkenin her yanına çığırtkanlar salalım, hiçbir özveriden çekinmeyerek ödüller koyalım, ne yapalım edelim, o namussuz kimse, bulalım. Bakmışsınız şans yüzümüze güler, birkaç tane birden buluveririz.»

Salınmış ülkenin her yanına haberler...

«Hey insanlar, duyduk duymadık demeyin, bir namussuz aranmaktadır. Böyle bir namussuzu gören ya da bilenler haber verdiklerinde kendileri çok memnun edilecek, en büyük ödüllerle ödüllendirileceklerdir.

Ülke, namussuzu bilmediği için kan ağlamaktadır.

Yurdunu, ulusunu seven, halkına yardımcı olsun. Namussuzun adını hemen devlete haber versin...

Heeey namussuz, çık ortaya, hiç çekinme, korkma!.. Bu devlete yapacağın katkılardan ötürü çok ödüllendirileceksin, baş tacı edileceksin...»

Ülkenin, tüm illerinde, ilçelerinde, bucaklarında, köylerinde harıl harıl namussuz aranmaya başlanmış. Bütün halk, sanki iki ayak olmuş, düşmüş yola. İldekiler ilçelere, ilçelerdekiler köylere, köylerdekiler dağlara koşmuşlar. Herkes gözünü dört açmış, namussuz arıyormuş.

«Kardeşim, hiç sizin buralarda namussuz var mı?»

«Ah kardeşim ne gezer, gözü kör olsun, hepsi de namuslu buradaki insanların.»

Bazı açıkgözler birlik olmuşlar, ödülü birlikte alıp paylaşmak için, planlı programlı başlamışlar köyleri bir bir dolaşmaya. Akşam olunca bir kasabada, bir köyde bir araya geliyor, yorgun ayaklarını ovuştururken konuşuyorlarmış :

«Sen bulabildin mi kardeşim?»

«Oy aman oy bacaklarım! Ne zormuş meğer ülkede namussuz bulmak. Bugün köyün birinden geçerken sorduğumda...»

«Eee???»

«Burada bir namussuz var dediler.»

«Eee yapma yahu, kap da gel, çabuk.»

«Kap da gel demesi kolay, ama kapmak kolay mı? Kapıda var belki beş bin, on bin insan, adamı sen kapacaksın, ben kapacağım derken parça parça ettiler.»

«Vah vah vah, kırk yılda bir, bir namussuz bulduk, onu da parça parça ettik ha?»

«Hayır, adam zaten namussuz değil, namusluymuş, sık sık hayal gördüğünü söylermiş. Biri bunu hayali ihracatçı sanmış.»

«Anlamadım, hayali ihracatçı neymiş?»

«Ne bileyim, ben de bilmiyorum ki. İşte bu hayali ihracatçılar namussuz olurlarmış...»

«Allah Allah, neler duyup neler öğreniyoruz yahu! Demek bu adam yattığı zaman ihracat düşleri kuruyor öyle mi?»

«Bilmiyorum, ben de bugün duydum. Sonra başka bir şey daha duydum. Komisyon.»

«O da nesi?»

«Bilmiyorum ki, böyle devlet yöneticileri bir işi yaparlarken âvanta alırlarmış, ona komisyon denirmiş.»

«Avanta? O da ne?»

«Dedim ya, bugün duydum diye. Bunlar komisyonunu aldıktan sonra ülkeyi bile satarlarmış.»

«Nasıl yani, kafam karman çorman oldu?»

«Bugün biri, ah ah bir arpalık bulsam da orada yayılan okkalı bir adamı alıp götürsem dedi.»

«Arpalık, arpalıkta at eşek olur, orada insan ne arar?»

«Ben de anlamadım, yönetim kurulları falan filan dedi, insan böyle emekli falan olunca, göbekli falan da olunca işte böyle yerlere atanırmış, sonra...»

«Bugün ben de bir şeyler duydum, adamın biri, ah ah devletin parasını cebine indiren birini bulsam da kaptığım gibi alıp götürsem diyordu, ama ben anlayamadım, devletin parasını cebine indirmek ne demek bilmiyorum ki...»

Ülkede aylarca konuşulmuş, aylarca yollar tepilmiş, köyden köye, ilçeden ilçeye koşulmuş, bir namussuz olsun bulunamamış.

Ama koskoca devlet bir işe el atar da hiç sonucunu almadan bırakır mı?

Ülkenin yöneticileri yeniden oturmuşlar, düşünmüşler. Günlerce kafa patlattıktan sonra şu karara varmışlar :

«Madem ülkemizde namussuz yok, bizim devlet olarak görevimiz vatandaşa hiçbir şeyin sıkıntısını çektirmemektir, onun için biz de namussuzu her zaman her şeyde olduğu gibi dost ve müttefik ülkeden ithal ederiz.»

Hemen bir kurul oluşturulmuş «Namussuz Bulma Kurulu.»

Kurul, çok büyük yetkilerle donatılarak dost ve müttefik ülkeye gönderilmiş. «Namussuz Bulma Kurulu» ülkeden uğurlanırken söylevler üzerine söylevler çekilmiş...

«Ülkeyi kurtaracak olan Namussuz Bulma Kuruluu...

Sizler ki, bu ülkeyi bir namussuza kavuşturaraaak...

Ülkenin geleceği veee kalkınma sıçrayışı bakımındaaan...»

Daaan daaan daaaan!.. Üç kez top atışı bile olmuş tam gemi kalkarken. Gemi, ufukta bir nokta denli görününceye dek mendiller sallanmış, eller kalkıp inmiş.

Bir ay, iki ay, üç ay...

Ülke kan ağlıyor. Ne ortada «Namussuz Bulma Kurulu» var, ne de bir namussuz. Her gün halk kıyıya iniyor, rıhtımda geminin yolunu gözlüyormuş. Daha ufukta bir karartı görünür görünmez, hep bir ağızdan bağırıyorlarmış :

«Geliyor, Namussuz Bulma Kurulu namussuzu bulmuş geliyor...»

Bir de bakıyorlarmış ki, gelen gemi ya tuz gemisi, ya kömür...

«Yahu arkadaşlar; yoksa bizim Namussuz Bulma Kurulu yitti gitti mi?»

«Yoksa namussuzu getirirlerken, namussuz denize atladı da, onun ardından atlayıp boğuldular mı?»

«Ne bu namussuzluk yahu, nerede kaldı bunlar?»

«Anlamadım, ne dediniz, namussuz falan gibi bir şey dediniz de...»

Günlerden bir gün «Namussuz Bulma Kurulu» gelmiş. Geminin yanaştığı rıhtım, ana baba günü, iğne atsan yere düşmez. Halk bağırıyormuş :

«İşte namussuz!..»

Bir alkış bir alkış... Oysa merdivenlerden inen kurulun başkanı, çok önemli bir bakan.

«İşte namussuz!..»

Bir alkış bir alkış... Oysa merdivenlerden inen bir işadamı.

«İşte namussuz!..»

Şak şak şak... Oysa merdivenlerden inen okkalı bir müsteşar.

«İşte namussuz!..»

Şak şak şak... Oysa merdivenlerden inen sert bakışlı bir paşa.

E yahu, nerde bizim namussuzumuz?..

Eeee?

Kara haber mi?

Dost ve müttefik ülkede de mi bulamamışlar namussuz?

Pekiyi biz şimdi ne yapacağız?

«Arkadaşlar, yapacak bir şey yok. Fazla üzülmeye, yok yere ah vah etmeye gerek yok. Namussuz Bulma Kurulu eli boş dönmedi. Elbette dost ve müttefikimiz bizi eli boş döndürmezdi, bunu biliyorduk.

Dost ve müttefik ülke, bize çok büyük bir akıl verdi. Dedi ki, kendi namussuzunuzu kendiniz yetiştirin. Yerli bir namussuz yetiştirmeniz için biz size elimizden geldiğince yardımcı oluruz.»

Namussuz Bulma Kurulu Başkanı elindeki kâğıdı sallıyormuş bağıra bağıra

«Sevgili vatandaşlarım, hiç kuşkunuz olmasın, çok yakında ülkemiz dost ve müttefikimiz sayesinde bir yığın namussuza kavuşmuş olacaktır... İşte, elimdeki ikili anlaşma!»

Pekiyi, daha sonra ne olmuş o ülkede?
Siz bir şeyler biliyor musunuz?
Bir anlatan çıktı mı bu masalın gerisini?

GÜZEL ŞEBBOY

Yer yarıldı, yere girdi sanki Şebboy. Bir gece yarısı mı, bir sabaha karşı mı, böyle yıldızlar, kapkara yeryüzüne ıpıl ıpıl göz atarlarken mi, yoksa horozların tümünün gecenin karanlığına meydan okudukları o tibili kuşunun yanık yanık öttüğü an mı, işte bilinmiyor ki, gitti gider Şebboy... Şebboy ki, anlatması olanaksız bir ceylan, uçar taştan taşa, sırtında testi, döner sudan, gözleri yunmuş, güneşin rengi yeşile dönmüş gözlerinde.

Var mı başka güzel Şebboy'dan önce? Yok. Şebboy'dan sonra var, var ama hiçbiri Şebboy değil. Boy Şebboy'da, saç Şebboy'da, ağız Şebboy'da... Hele o ağızla bir gülüşü var Şebboy' un, en hızlı uçan kara kanatlı kuş bile, bir görse yolda belde Şebboy'un gülüşünü, o dakika havada bir takla atar da durur ki, izler kuş kafasıyla Şebboy'u. Kuşlar bakarlar da başka hayvanlar bakmazlar mı, keçisi koyunu, kedisi iti durur bakar Şebboy'un gülüşüne. Türkü çağırır ki Şebboy kızların yanında, en güzel sesli bülbülden önde. Koyunlar keçiler bile bilirler bu sesi, «Toplanın hele» demeye görsün Şebboy elinde tuz çömleğiyle, ortada kalıverir güzel Şebboy, yanı yöresi dolar koyunla, tüm koyunlar me me meler, Şebboy'un yeşil gözlerinin içine baka baka.

Ama yer yarıldı yere girdi Şebboy. İşte evlerinin yanındaki kambur toprak bir gece yarısı şak diye yarılıverdi, hörgücü şak iki belik oldu, çekiverdi içine Şebboy'u, kapanıverdi yine Musa'nın denizi gibi, yok oldu güzel Şebboy... Belki de şu çatal yeşillik, tam çatalından kopup, koskoca iki yorgan gibi kıvrılıverdi, aldı içine Şebboy'u, sonra tekrar kapanıverdi; ondan mı ki, iki günde sarardı soldu yeşil yorgan, sapsarı oldu altına alınca Şebboy'u?..

«Yok mu hey ağalar, ses edin hele, yeni kazılmış bir çukur, aha için de mi Şebboy? Tez alırsınız kokusunu taze toprağın. Bakın hele iki yana, dağın ardına, derenin kaynadığı yere... Alabalıklara sorun, sarı suçiçeklerine sorun, boyu devrilesi bozdikenlere sorun... Birinden biri görmemiş mi, bir kuş bir karıncaya haber etmemiş mi, karınca bir yılanın kulağına fısıldamamış mı, yılan bir çobanın önünde dil uzatıp boyun kırarak göstermemiş mi güzel Şebboy'un yattığı yeri?..

Şebboy'un anası Taze, bağırıp duruyordu böyle, yumruğunu sıkıp koca bir saplı tava gibi yapıştırıyordu göğsüne. Her yapıştırmadan sonra, «Hık hık» diye bir ses çıkarıyor, en sonunda yeri güm güm diye yumrukluyor, sonra kazmaya başlıyordu.

«Bulun hele Şebboyumu bulun!»

Nerden bulsunlar ki, dağlar arandı, taşlar arandı, çalıların içine itler salındı, burdan bu yana haber, ordan o yana haber, yok yok, Şebboy yok.

«Yahu arkadaşlar, mağara kovuklarına iyicene baktınız mı?»

«Heye baktık vallaha...

«Kim baktı ki?»

«Vallaha ben bakmışım, bir de emmim oğlu bakmış...»

«Ula ikiniz bir adam etmezsiniz, sizin baktığınız ne ola ki?»

İkinin yanına dört daha, bu Kara Kovuk, bu İsli Mağara, bu Çaputlu, aha bu da Kel Mağara...

«Huuu, ses edin hele...»

«Şebboooy, kız Şebbooooy helee!»

«Durun hele, inler gibi bir ses mi geldi?»

«Yok, o yankıdır, Şebboy mebboy yoktur burda.»

Eh, umut Ziya Hocada, baksın hele Ziya Hoca karakaplı kitaba, kitap ne der, nereyi işaretler, koşsun gitsinler, elleriyle koymuşlar gibi ya ölüsünü, ya dirisini bulup gelsinler. Şebboy'un saçları çalı dikeni gibi olmuşsa, anası Taze bir bir açsın saçlarını kemik tarakla, dört belik yapsın örgüsünü kafasının ardında... Yok ölüsünü getirirlerse, yine alsın eline Taze, kemik tarağı, yine tarasın kızının saçlarını.

Ziya Hoca baktı, gönül koya koya baktı, dedi de,

«Biz burda neyiz ki, daha ilk günden bana gelseydiniz, hemen söylerdim Şebboy kızın yerini, amma bana gelmediniz ki?»

«Geldik Ziya Hoca, eline ayağına düştük.»

«Geldiniz amma geç geldiniz, bana üç vakitte gelecektiniz, vakti kaçtı, amma umut kesilmez...»

Hopladı zıpladı Ziya Hoca, birinde hoplarken sarığını zor yakaladı, titredi, gözleri yalım yalım oldu.

«Destur,» dedi... «Kız çok uzakta.»

Şebboy'un babası Şaşı Bedri'nin gözleri daha bir şaşı oldu, dili damağı kupkuru,

«Ölü mü, diri mi hoca, ölü mü diri mi?» diye sordu.

«Bilinmiyor, vakit geçmiş, amma Şebboy kız çok uzakta. Aha bu yanda, on bir saat ötede...»

On bir saat, ha şu yanda, neresi var orada, varsa var... Altı saatliğine gidilmiş, amma on bir saatliğine gidilmemiş, demek o beş saatlik yerin içinde Şebboy, eh bir de diriyse???

Hemen o saat, o dakika, dört kişi yola düştü gittiler. Onlar gittiler amma Deli Hoca artlarından kıs kıs gülmüş, «Ne bilir ula o Ziya Hoca» demiş.

Gerçekten bilemedi Ziya Hoca. On bir değil, on iki saat gitmişler, «Ula buraya dek geldik, bir iki saat daha gitsek nolur ki?» demişler, on dört saat gitmişler, ne duyan, ne bilen.

«Ben demedim mi size demiş?» Deli Hoca.

Şebboy gideli yirmi altı gün... Yirmi yedinci günü bu kez Deli Hoca baktı karakaplı kitaba. Ölüymüş, yedi meşe ağacının altında yatıyormuş. Deli ya, bize yedi meşenin altını kazdırttı, tastamam üç gün üç gece... Parmağını uzata uzata, «Aha buradan çıkmadıysa, şuradadır... Orada yoksa buradadır.» Yedi meşe ağacının altına yedi bomba düşmüş gibi bıraktık geldik meşeliği... Deli Hoca önümüze önümüze geçiyor, «Haydi öteki meşeliğe, orada da yedi meşe yan yana...» Niyeti bize oraları da kazdıracak, gavat...

Koca bir ay geçti gitti, ahacık ay şöyleyken, irileşti irileşti, tepsi gibi oldu. Taze, bu

kez aya yalvarmaya başladı, geceleri ulur gibi, «Sen gör, sen bak, söyle yerini bize, benim Şebboyum nerde?» Aydan ses çıkmaz amma, Taze duyar gibi oldu, ayın dudağını kıpırdattığını görür gibi oldu, dürttü herifini,

«Tez hele tez Bedri, kızım değirmen yanındaymış, oluğun dibinde, babam gelsin alsın beni diyormuş.»

«Ulan Taze, yat hele, hiç ay konuşur mu yere giresi?..»

Döndü ardını Bedri uyudu, ama ikinci gece, dürttü yine Taze:

«Bedri Bedri hele, ay dedi ki, Şebboy Duzkayasında...»

«Duzkayası da yere gire, sen de yere giresin... Kız Taze, benim yüreğim yanmıyor mu sanıyorsun, aha yanıyor ki, köz gibi...»

İlk kez Taze etti sözü:

«Karakola gitsen ya!»

Hiç konuşmadı Bedri, büzüldü yatağında, iyice büzüldü, tortop oldu.

Sırtını ağaca verdiğinde, bir de tütünden uzun uzun çektiğinde poflarken,

«Acep karakola mı gitsem?» dedi, cılız, sigara dumanı gibi bir sesle.

«Nüfusu var mıydı Şebboy'un?» diye sordu, ağacın gövdesine öteki yandan bel veren.

«Yoktu» dedi Bedri.

«E ölese, yoktu ki Şebboy, ilkin yoktu, şimdi de yok...»

«Orası öyle de, Taze diyor ki...»

«Eh ana yüreğidir yanar, çavuş ne yapacak ki?»

«Anası bulur diyor.»

«Bulur diyor ha, onun aklı ermez, ya bulamazsa, hı ya bulamazsa? İşte bunu çok iyi düşün Bedri, ya bulamazsa? Biz aradık bulduk mu? Cık değil mi, bulamadık, çavuş da arayacak, bulamayacak, sonra ne olacak? Bunu aklına iyice kat, kaç gün oldu Şebboy yok, bir ayı geçti, ne diyeceksin çavuşa, dün mü yok oldu diyeceksin... Şaşı Bedri çok iyi düşün, yakma bunca hanenin başını.»

Yine ayla konuştu Taze. Ay «Karakol» dedi.

«Karakola ne zaman gideceksin Bedrii?»

«Kız Taze, başıma iş mi açacaksın sen kız? Kaç gün oldu ha, kaç gün, demez mi çavuş otuz üç gündür neredeydin?.. Ya derse bana, haydi göster şu kızı gömdüğün yeri de olsun bitsin bu iş, ne sen uğraş, ne ben??? Aramadık yer mi bıraktık sanki? Haber salmadık mı her yana, tüm çobanlara, görürseniz duyarsanız kuşun kanadıyla haber salın, demedik mi Taze? Bağrına taş bas, içtiğin su gözyaşı olsun, amma benim başıma iş açma, şunca hanenin başına iş açma.»

Bedri'nin iki göbek öte düşmanı Kara Ahmet bile, yolunu kesti Bedri'nin, «Haa karakolda düşmanımdı diye adımı verme ha Bedri, ben kimseye düşman müşman değilim, Şebboy'u da hiç görmedim, nerde olduğunu da bilmem... Amma bil ki, böyle bir iftiradan sonra baş düşmanın olurum, bilmiş ol.»

«Tutun hele Taze'yi yakalayın hele!..»

Anam anam, sarmış sarmalamış yanına, bir topan ekmek, bir kuru soğan, giymiş ayağına kırmızı pabucunu, tutmuş yolu, de hele ne-

reye? Nerde olsa bulacakmış çavuşu, «Hal böyleyken böyle, bulun bana kızımı» diyecekmiş.

«Ula Bedri, şaşı gözünle iyi bak, kapat bunu odaya, kocca kilidi çak üzerinden, hiç kıpırdatma, bu avrat bunca hanenin başına iş açacak, Şebboy yok olduysa hanelerin suçu ne? Belki melek oldu uçtu Şebboy kız, melekler gibi güzeldi, belki koca Rabbim, bir meleğim eksiktir, o da Şebboy kız olacaktır, dedi. Hı olmaz mı, işine karışılır mı? Ayrılma başından Taze'nin, bekle aklını toplasın başına, ayla mayla konuşur, iyice oynatmış bu avrat.»

Bedri'nin nöbeti bitti, oğlu tuttu, oğlu nöbetten çıktı, komşu tuttu, bitişik komşu nöbetten çıktı, taa yedi hane ötedeki Eboş gelin tuttu.

Tastamam Şebboy kızın yok olup gitmesinden kırk bir gün sonra, tüm köpekler, tüm kediler, kuşlar, koyunlar, keçiler, tüm ağaçlar, çakırdikenler, bozkayalar, «Şebboy geldi, Şebboy geldi, Şebboy geldi!..» diye bağırdılar.

Taze inanmadı, ah bir gece önceki ay söyleseydi, o deseydi, «Heeey Taze, kızın Şebboy geldi, Şebboy geldi, muştular olsun» deseydi, inanırdı, ama konu komşu, ı ıh, boşuna bağırıyorlardı. Ya bu tavuklara, horozlara ne oluyordu, onlar niçin bağırıyorlardı?

Taze, kanı görünce inandı... Evet evet, dikilen kızıydı, ardında belki elli kişi, belki yüz kişi, yerde yatan kimdi, alnından kan fışkıran?.. Niye kocası testiyi o yerde yatanın kafasında patlatmıştı? Niye hiç kimse kocasını tutmuyordu, evde ne denli testi varsa, suyunu boşaltıp adamın kafasında patlatıyordu.

«Vurma baba, yazıktır Cumali'ye...»

«Yazık ha, yazık ha!..»

«Cumali benim şeyimdir artık baba...»

Yüz ses, bir ses olmuştu, «Cumali Cumali, Testici Cumali, sen kaçırdın Şebboy'u ha?»

Testici Cumali'nin sesi kesilmişti ama soluğu puf puf ediyordu. Bedri, testi kırıklarının üzerinde tepiniyor,

«Nolur komşular bana testi getirin, şunun kafasını un ufak edeyim» diyordu.

Komşular, ufak büyük testiler tutuşturuyorlardı Bedri'nin eline. Ana kız, sarılmaktan koklaşmaktan zaman bulduklarında, testilerin önüne geriliyor, Bedri de testileri Cumali'nin kafasında parçalayamayınca, yere atıyor, sonra üzerine çıkıp çiğniyordu.

Tüm evler, korkularını, hınçlarını testilerinden çıkardılar. Cumali'nin kafası testilerden de sağlam çıktı. İlk üç gün, testi gibi her yanından şişti kafası, altıncı gün fıs diye söndü şişler, dudağının altındaki yarıkla daha yakışıklı oldu. Geldiğinin yedinci günü, aldı karısını düştü yola, ama söz verdi tümüne, atlara katırlara dağlar gibi testi sarıp getirecekti, her haneye üçer tane, hem de çift kulplu, kıvrık emzikli, kara topraktan değil, al topraktan, içlerinde su akıtırken türkü söyleyeni bile olacaktı, işte öyle testiler...

KONUKSEVER KÖY

Bir köye gitmiştik, kaymakam, kaymakam yazmanı, mal müdürü, tapucu, doktor, sağlık memuru... Kasabada görevli on memurduk... Kaymakamın niyeti köylülerin isteklerini köy kahvesinde dinledikten sonra hemen geri kasabaya dönmekti. Ama muhtar yakaladı kolumuzdan,

«Yoo dünyada salmam vallaha beyler, akşam yimeği yimeden sizi şurdan şuraya salmam,» dedi.

«Aman muhtar hiç olur mu, ilçede işimiz var bizim, bir an önce gitmemiz gerek,» dedi kaymakam ama, muhtar bırakmadı, zorladı :

«Dünyada olmaz beyim, beni kırmak köyü kırmaktır, kalacaksınız yimeye» dedi.

Kaymakam bize baktı, boynunu büktü, biz de başımızı salladık, kaldık.

«Beyim biz konukları mıkdar evinde değil, köy odasında ağırlıyoruz,» dedi muhtar bizi köy odasına götürürken.

Şimdiye dek hiç köy odası görmemiştim, kaymakam da görmediğini söylüyordu. Kahveye çok yakınmış. Girdik köy odasına. Küçük bir odanın yanında büyükçe bir oda daha vardı. Odadaki masa ve sandalyeler bildiğimiz masa sandalyelerdendi ama, masa örtülerini görünce ağzımız bir karış açık kaldı. Daha masa-

ya oturur oturmaz, muhtara belli etmeden masa örtüsünü incelemeye başladım. O da nesi, örtünün bir ucunda «Made in England» yazıyordu.

«Yaa beyim,» dedi muhtar, «biz gonukları çok severiz. Amma siz de geligelivermiyorsunuz ki...»

Eh, adamların konuklara ne denli önem verdikleri masa örtülerinden belli oluyordu; masanın üzerine örtünün yerlisini örtmemişler taa İngiltere'den örtü getirtmişler.

Muhtar köy bekçisine bağırdı :

«Lan Kâziim, hani lan bu masanın kül tablaları?»

Bekçi Kâzım koştu, içerden kül tablalarını getirdi. Aman Allahım, o ne çeşit çeşit, o ne güzel kül tablaları öyle... Önüme çektiğim kül tablasının altına baktım, bakmamla hık etmem bir oldu, kül tablası Çekoslovak malıydı... Kaymakama gösterdim. Kaymakam da bana kendi kül tablasının altındaki kabartma yazıyı gösteriyordu, «Made in İtalia» yazıyordu.

Bu kuş uçmaz kervan geçmez dağ köyünde köy odasının kül tablaları Çek malı, İtalyan malıydı. Dayanamadım, kül tablasını elime alarak,

«Maşallah muhtar, çok gösterişli kül tablalarınız var» dedim.

Muhtar,

«Eee,» dedi bıyığını sıvazlayarak, «biz gonuğu severiz beyim. İstedik ki gonuğun önüne gonan her şeyin hepiciği en gözelinden en iyisinden olsun.»

«Belli belli,» dedi kaymakam.

Biraz sonra sigaralara el attık. Muhtar,

«Yoo olmaz,» dedi.

«Ama geldik geleli hep senden içtik muhtar.»

«İyi ya, bu odaya girdiğinizden kelli artık köy tüzelgişiliğinden içeceksiniz...»

Bağırdı bekçiye

«Lan Kâziiim, nerde bu masanın cuvareleri?»

Kâzım koştu, biraz sonra kocaman bir karton kutuyla geldi. Kutuya her elini atışında marka marka yabancı sigaralar çıkarıyordu. Bizim bilmediğimiz o denli çok yabancı marka sigara varmış ki. Bekçi Kâzım sigara paketini çıkarıyor, çıkardığının markasını okumaya çalışıyordu :

«Palmal... Salem... Mallıboru...»

«Aman muhtar, bunlar da ne? Bunca sigara?»

«Beğenen beğendiğini içsin beyim,» dedi muhtar, «biz gonukları çok severiz.»

«İyi ama muhtar, bunca yabancı marka sigarayı almak size pahalıya gelmiyor mu?»

«Yok beyim, canı sağ olsun gonuklarımızın, onlara feda olsun.»

Mal müdürü, hiç bilmediği bir marka sigarayı elinde evirip çevirerek, muhtara sordu :

«Bu köyden yurtdışında çalışan çok olmalı muhtar, hı öyle mi?»

«Cık,» dedi muhtar, «bizim köyden bir kişi bile yurtdışında çalışmıyor.»

Çakmaklara kibritlere el atacaktık ki, muhtar bağırdı :

«Lan Kâziiim, nerde lan masanın çakmakları?»

Kâzım öyle çakmaklar getirip koydu ki masanın üzerine, bırakınız gazlıları, pillileri bile vardı. Bizim yine gözlerimizin faltaşı gibi açıldığını gören muhtar,

«Çakmaklara şaşıyonuz değil mi?» dedi. «Canım ayda yılda gelen bir gonuğumuz cuvaresini kipritnen yakacak değil ya... Yakın beyim yakın, bakın şunlar gazlı, şunlar pilli, ahacık şu da ne gazlı ne pilli, gendi gendine yanıyor, bilmem ki nasıl yanıyor.»

O kendi kendine yanan çakmak elden ele dolaştı. Hepimiz de sigaralarımızı o çakmakla yaktık. Muhtar,

«Bunların hepiciği de köyün ortak malıdır,» dedi. «Bir bir demirbaş defterinde gayıtları guyutları vardır.»

Biraz sonra masaya bardaklar dizilmeye başlandı.

Yahu aman, bu ne bardaklar böyle, hiçbirimizin evinde yok. Kesme kristal bardaklar, boy boy, marka marka. Ufak boylusu, iri boylusu, ince uzunu, tostopanı, ayaklısı ayaksızı, tabanlısı tabansızı, işlemelisi, saplısı, dublesi, teki, sanki bardak koleksiyonu. Şaştık ki şaştık. Yine her birimiz bir bardağa yapıştık. Tapucu bağırıyor :

«Benimki Fransız!»

Doktor bağırıyor :

«Benimki İspanyol!»

Meteorolojici bağırıyor :

«Benimki USA!..»

Muhtarın gözüne bakıyoruz. Muhtar yine aynı şeyleri söylüyordu :

«Eee beyim, biz gonukları çok severiz.»

Az sonra yemek tabakları konmaya başlandı masaya. Yok canım, muhtarın maksadı bizi meraktan deli etmek. Yine çeşit çeşit tabaklar. Kayığı var, kâsesi var, çukuru var, yassısı var, tırtıllısı var, düzü var, ama hepsi birbirinden güzel, hepsi de yabancı malı.

Tepsi içerisinde tavuklar pilavlar gelmeye başladı. Yemekleri gözümüzün gördüğü yok, tepsilere bakıyoruz. Muhtar anladı :

«Hiç bakmayın tepsilere halis Türk malı,» dedi, «dövme bakırdan, bizim evden geldi bu tepsiler.»

Aman iyi ki bu tepsiler Türk malı bari...

Muhtar, yine bıyıklarını sıvazladı, gülerek,

«Eee tepsiler benim, Türk malı, amma bunlar köyün tüzelgişiliğinin.»

Ya kaşıklar? Onlar da çeşit çeşit... Çorba kaşığı var, tatlı kaşığı var, orta boy olanı var, küçücük olanları var. Hepsi de bir başka tür parlıyordu kaşıkların. İçlerinden üç tanesi saf gümüştenmiş. Muhtar, birini kaymakama uzattı, birini doktora, birini de yargıca.

«Heç yaşamınızda gümüş gaşıknan yimek yimemişsinizdir, haydi buyrun yiyin,» dedi.

Gerçekten kaymakam da, doktor da, yargıç da şimdiye dek hiç gümüş kaşıkla yemek yememişler.

Onlar kaşıkları ağızlarına sokmadan, gümüşler elden ele dolaştı.

Kaymakam,

«Bu gümüş kaşıklar da mı tüzelkişiliğin?» diye sordu.

«Elbette beyim,» dedi muhtar. «Biz evde tahta gaşık gullanırız.»

Muhtar yine bağırdı :

«Lan beceriksiz Kâziiim, hani lan gonuklara çepete?»

«Aman muhtar boş ver peçeteyi.»

«Yo beyim, biz gonuksever bir köyüz, hiç gonuğumuzu çepetesiz sofraya oturtur muyuz?»

Yine çeşit çeşit peçeteler geldi, dağıtıldı, çok güzel peçetelerdi bunlar. Mal müdürü sordu :

«Galiba bu peçeteleri köy kızları hazırladılar?»

«Yoo,» dedi muhtar, «bizim köyün malı değil bunlar, garışık işde, şu kaymakamın elindeki Japon, bakayım, doktorunki Yunan, aha şu Hollanda malı olsa gerek, ee garışık işde. Hadi buyrun buyrun...»

«Bunları köy bütçesinden mi aldınız?» diye kaymakam sordu.

«Yoo,» dedi muhtar. «Bizim köy nedense gonuğu çok sever, hiç benzemez öteki dağ köylerine... Salma saldık, sen kül tablası al, sen bardak al, sen çanak al, sen kaşık al, falan filan işte, hepiciği de alıp alıp geldiler.»

Daha iki lokma yememiştik ki, muhtar,

«Lan Kâziiim,» diye bağırdı. «Hani lan gonuklara içki, heç içkisiz yimek olur mu avanak, al gel hele içkileri.»

«Yapma muhtar,» dedik, «zaten bunca zahmet ettik sana, bari içki içmeyelim.»

Akşamcı mal müdürüyle tapucu karşı koydular.

«Ooo biz içeriz,» dediler.

Kâzım kocaman bir sandıkla tıslaya tıslaya masanın yanına yaklaştı. İlk çıkarıp masaya

koyduğu içki viskiydi. Hem de en pahalısından, en iyi marka.

«Aaaaa!» diye hep bir ağızdan bağırdık.

Sanki masaya sinekli şarap konmuş gibi, muhtar irkildi :

«Fisk̀ii,» dedi, «yoksa içmez misiniz fiski?»

«Yahu muhtar, ne arar senin bu köy odanda viski?»

«Biz gonuğu severiz beyim, bizde kuş sütü eksiktir. Saldık salmayı, fiski alın dedik, aldı geldiler.»

«Bu yoksul köylü ha muhtar?» dedi kaymakam.

«Dedik ya beyim biz gonuğu severiz.»

Kâzım elini attı sandığa, Fransız şarabı çıkardı, attı elini sandığa Macar rakısı çıkardı, elini attı sandığa Alman birası çıkardı, Rus votkası çıkardı, Yunan uzosu çıkardı. Muhtar bağırdı :

«Lan Kâziim, eksporut Türk rakısını çıkarsana lan!..»

O da ha?

Kapıverdi eksport Türk rakısını mal müdürü,

«İşte bu içilir sayın kaymakamım,» dedi.

Tüm konukların bardaklarına bu rakıdan koydu mal müdürü. Şişe bitti. Muhtar,

«Çok beyim çok,» dedi, «bizde eksporut Türk rakısından çok ne var?»

Başladık içmeye. Muhtar önce, «İçmem miçmem» dedi amma, kaymakam zorlayınca başladı viski içmeye.

«Vallaha bu benim de çok hoşuma gidiyor,» dedi.

Güle konuşa içkilerimizi içip, tavuk butlarını kemiriyoruz ama, hepimizin içinde bir merak,

«Bu yoksul köylü, bu içkileri, tabakları, şunları bunları nereden nasıl alır?»

Muhtarı bir iki dürttük,

«Gonuklar, biz gonukları çok severiz,» diye yineledi.

Anladık, bu muhtar başka türlü söylemeyecek, dayandık içkiye.

«Haydi bakalım muhtar, bu kaymakamın şerefine!..»

«Haydi bakalım muhtar, bu doktorun şerefine!..»

«Haydi bakalım muhtar, bu senin şerefine!..»

Kaçıncı kadehten sonra muhtarın dili çözüldü.

«Merak ediyorsunuz değil mi?» dedi.

«Hem de nasıl?» dedik.

«Beyim bizim köyün erkeklerinin çoğu Angara'nın bakanlıklarında bakan gapıcısı, bakan garsonu felan. Sağ olsunlar aramızda böyle bir garar aldık, her kim köye izinli olaraktan gelecek olursa, boş gelmeyecek, cebine bişi gatıp gelecek, bunu tüzelgişiliğe hediye edecek dedik. Sağ olsunlar hepiciği de bu sözü tutar, bişiler getirirler. Ah beyim ah, siz bir yokarıdaki Gavaklı köyüne gitseniz, öyle bi sürü değil, hepiciği üç gişi, üç gişileri var Angara'da, amma başbakanın yanında, bu içkiler ne ki, bu tabak çanaklar ne ki, asıl ordakileri görseniz beyim, asıl ordakileri görseniz ah ahhh!»

YEMEK RESSAMI

Yemek ressamı...

Hiç duymadınız mı? O zaman çok cahilsiniz. Siz ya gazetelerin sanat sayfalarını izlemiyorsunuz, ya da bu konuda çıkan dergilere şöyle bir göz atmıyorsunuz. Yemek ressamı, televizyona bile çıktı. Hatta iki kez çıktı. Üstelik bir resim eleştirmeni televizyonda yemek ressamıyla konuştu bile.

Eleştirmenler neler neler yazmadılar yemek ressamı için. Hele biri,

«Bu denli duyguyla yoğrulmuş resim ben yaşamımda görmedim» dedi.

Biri de şöyle yazdı :

«Sanki renklerin arasından bir şeyler fışkırıyormuş gibi.»

Bir başkası,

«Ama niçin hep yemek resimleri?» diye aklı sıra benim hanımı eleştirdi. «Niye hep yemek resimleriymiş.» Elbette, karımın resim yönünden eleştirilecek yanını bulamayınca, bir şey diyecek adam eleştirmen ya, «Ama niçin hep yemek resimleri?» Şimdi burada bir şey derdim ya o dangalak resim eleştirmenine, neyse, sanki kendi üstüne görev...

Ulan hıyar, sen karımın niçin hep yemek resimleri yaptığını biliyor musun? Nereden bileceksin?..

Bir apartmanın bodrum katına sıkışmışız, dört çocuk, hanım, maaş tek... Ne yakacak odun, ne ısınacak gaz Daha akşamdan giriyoruz yorganların altına, çocuklar derslerini yatağın içinde çalışıyorlar.

Yok canım, bizim üstümüzde oturan bizden varsıl değil, zamanında kiralamış işte bu katı. O evin de hanımı çalışmıyor, onda da var üç çocuk... Onun karşısı da öyle. Onun üstündeki de öyle...

Semt pazarına karanlık basınca gidiyoruz, hem biraz daha ucuz almak için, hem de karanlıktan yararlanıp yere atılan çürükleri toplamak için.

Ama yere, portakalı, elmayı, zeytinyağını, tereyağını, kıymayı, biberi, enginarı atmıyorlar ki. Yerlere çürük ıspanak, çürük pırasa, çürük lahana atıyorlar, başka bir şey yok.

Neyse, ben karımı anlatacaktım, karımın nasıl yemek ressamı olduğunu. Durmadan bana,

«Yağlıboya al Kâzım, bana yağlıboya al Kâzım,» diyordu.

Ben de kızıyordum, soruyordum

«Ne yapacaksın yağlıboyayı, resim mi yapacaksın bu yaştan sonra?»

Sonunda dayanamadım, aldım.

Aman bir sevindi, bir sevindi karım. Ve bize ilk resim olarak ne yaptı biliyor musunuz, karnıyarık... Şöyle yuvarlak bir kadayıf sinisi, içine de güzelce yerleştirilmiş patlıcanlar... Allah sizi inandırsın kıyması bile belli, her karnıyarığın üzerinde uzunlamasına birer biber, biberin iki yanında kayrak kesilmiş domates-

ler... Yani hemen elini ya da çatalını uzat resme, karnıyarıklardan bir tanesini al tabağına... Sonra ekmeğini geçir çatala, ban suyuna, lüp diye yut, ardından giriş patlıcanına...

Çocuklar bağırdılar :

«Anne, harika bu harikaa!..»

En küçük çocuğumuz bunun ne olduğunu bilmiyor, çünkü çocuk yedi yaşını bitirdi, karnıyarık görmedi, bilmiyor. O bilmediğine göre, demek ki biz şöyle böyle beş yıldır karnıyarık yapmıyoruz. Durmadan soruyordu :

«Anne bu ne, bu ne yemeği?»

Çocuk, tepsiyi mepsiyi, biberi domatesi görünce bunun yenecek bir şey olduğunu anladı ama, ne yemeği olduğunu bilmiyordu.

«Çok mu lezzetli olur anne, kaşıkla mı yenir, çatalla mı yenir anne, sulu mu olur, susuz mu olur anne?»

O gün, karnıyarık resmini televizyonun camına dayadık bir güzel, çökelekli makarnayı çektik önümüze bir güzel, karnıyarığa baka baka, makarnamızı yemeye başladık.

«Aman da aman annemin ellerine sağlık, ne de güzel olmuş karnıyarık...»

Büyük kızım böyle diyordu. Oğlum,

«Aman anne böyle lezzetli yapma bir daha karnıyarığı, beni parmaklarımdan edeceksin» diyerek yemeğini yiyordu.

Ortanca oğlum,

«Annecim yavu, niçin uzun zamandır bize karnıyarık yapmıyordun?» diye soruyordu.

Ben mi, ben de çok mutluydum. Hangi baba böyle bir durumdan mutlu olmaz ki? Yağsız çökelekle yapılmış kiloluk makarnayı çocuklarım karnıyarık niyetine yiyorlardı.

Kalktım, karımı alnından öptüm.

«Şu kış günü, ancak zengin takımı yiyebilir bu karnıyarığı, sağ ol karıcığım, gerçekten şölen oldu bu bize...» dedim.

Hemen resmin tahtasına bir, hop bir de duvara iki çivi... Artık karnıyarık her dakika önümüzde gibi. Hele yemek yerken gözümüzü ondan hiç ayırmıyoruz, mübarek iştah ilacı sanki.

İçine ekmek doğramış, biberli bulgur çorbası yiyoruz değil mi? Hıh siz öyle bilin, karnıyarık yiyoruz be karnıyarık, hem de halis sızma zeytinyağıyla kızartılmış.

«Ah ah şunun tadını bir bilseydim...»

En küçüğümüz, yerden göğe dek haklı. Ona anlatmaya çalışıyorduk karnıyarığın tadını...

«İşte şöyle olur oğlum, işte böyle olur oğlum...» diye.

Kaç gün geçti aradan bilmiyorum, otobüs parası yanıma kalsın diye yaya geldim eve, yolda yağmura tutuldum, şemsiyem eski olduğu için ters döndü, göbeği çıktı, sırılsıklam oldum. Oldum amma, daha kapıdan girer girmez çocuklar bağırdılar :

«Babaaa, bil bakalım annem ne yaptı? Hangi yemeği yaptı bil!..»

Karım çok güzel patates köftesi yapar. Bilmem siz nasıl yaparsınız, bizim patates köftemiz tam memur işi. Karım patatesi haşlar, sonra bu haşlanmış patatesi yoğurur, içine kıyılmış soğan ve maydanoz koyar, kapatır ve o ünlü yağımızda kızartır. Ünlü yağımız diyorum, bilmem kaç yıllıktır o yağ, hiç dökmeyiz kızartma yağını, evlendiğimden beri aynı yağdır, ekler dururuz üstüne...

«Patates köftesi!» diye bağırdım.

Çocuklar bağırdılar:

«Hayır, sahanda pirzola!..»

Ah, bir anda unuttum saçımdan süzülen suları, bir anda unuttum titrediğimi.

«Sahanda pirzola ha!.. Anneniz bize kıyak çekecek haa?»

Sevinçle içeri girdim. Öyle mutluyum ki, varsın yarım pirzola düşsün bana, ama pirzola yiyeceğim ya. Suyuna banarım, soğanından alırım, şöyle kocaman iki dilimin arasına koydum muydu etimi???

Pof... Unutmuşum, yağlıboyayı... Karımın sahanda pirzola resmi yapacağını...

Ama bir harika. Evet evet harika. Karım kocaman bir sahan yapmış, içinde pirzolalar, aralarında yuvarlak kesilmiş soğanlar, biberlerle süslenmiş yanı, domates halkalarıyla süslenmiş ortası. Bir kokusu olsa, bir kokusu olsa, tıpkısının aynısı sahanda pirzola...

«Nasıl Kâzım?»

«Harika karıcığım.»

«Çocuklar karnıyarıktan bıktılar.»

«Eee bal börekten bile bıkılırmış karıcığım...»

Dayadık sahanda pirzolayı televizyonun camına, geçtik oturduk soframızın başına, çaldık kaşığı mercimek çorbasına.

«Anne sen buna kekik koydun mu?»

«Koydum yavrucuğum...»

«Bu kuzu mu, yoksa koyun pirzolası mı anneciğim?»

«Kuzu yavrucuğum.»

Şimdi en ufağımız sahanda pirzolanın tadını biliyor ya, galiba dört beş yıl önce yemiş,

ben çok iyi biliyorum ki tastamam dört yıldır şu kapıdan içeri ne koyun, ne de kuzu pirzolası girdi. Demek çocuğun damağında kalmış pirzolanın tadı.

«Oh aman, ne hoş, aman ne güzel,» diyerek en çok o tadını çıkarıyordu.

Hemen yemekten sonra onu da iki çivi, bir karış iple, duvara astık. Oh artık sahanda pirzola her dakika gözümüzün önünde. Canın ne zaman isterse, ister elle, ister çatalla, giriş.

Sahanda pirzoladan sonra istekler başladı bizim evde.

«Anneciğim canım çok istiyor, bize bir börek yapsana!..»

Alkışlar...

Börek resmi yapıldıktan sonra daha çok alkışlar. Çünkü asla bu karımın yaptığı resim olamaz. Bu börek, hem de kıymalı börek, ki tereyağlı, hamuru sütle yoğrulmuş, üstü domur domur kabarmış fırında, besbelli.

Dayadık yine börek resmini televizyon camının üzerine, isteyen kıymalı börek, isteyen peynirli börek niyetine yedi önündeki kapuskayı.

Karım bir hafta sonra istek üzerine öyle kızarmış bir tavuk yaptı ki, çocukların dediklerine göre ben gelmeden önce Nuriyanımın kedisi içeri dalmış, tavuk resminin üzerine atlamış. Benim hanım yufka yüreklidir, kediye ciğer resmi yapacağına söz vermiş. Çocuklar bağırmışlar :

«Ciğeri bize yap anne, bize yap!..»

Ben yaşamımda öyle güzel kızarmış tavuk yemedim. Evin babası olduğum için iki budu

da bana verdiler. Bir but küçük oğlum yedi, iki but kızım yedi, iki but da ortanca oğlum yedi... Yo yo demeyin,

«Yahu bu tavuk kaç butlu?» diye.

Tavuk resmi televizyonun camına yapışmış nasıl olsa, canın nasıl istiyorsa, kaç but istiyorsa, kopar kopar ye.

Kızarmış tavuk yerken önümüzde ne mi vardı?

Bilmiyorum. Amma mutlaka ekmek vardı canım.

Tüm duvarlar yemek resimleriyle doldu. Neler yok ki, enginar dolmaları, böbrek soteler, kuşüzümlü içpilavlar, izmirköftesi, adanakebabı, kadınbudu köfte, taskebabı, pilavlı döner...

Televizyonlu odada karımla ben yattığımız için, gece lambasının ışığında bile uyumadan önce bu yemekleri izliyor, gece düşümde bunlardan tıkabasa yiyordum.

Şaşılacak şey, kilo alıyordum. Çalıştığım yerde arkadaşlarım,

«Şişmanlıyorsun sen Kâzım,» diyorlardı.

«Çok yemekten arkadaşım,» diyordum. «Dün akşam ağzınıza layık bizim hanım pastırmalı kuru fasulye yapmıştı, tastamam iki tabak yedim...»

Saf saf yüzüme bakıyorlardı.

«Pastırma ha,» diyorlardı.

Artık komşular da bizden yemek resimleri alıyorlar, sonra geri getiriyorlardı. Soruyordum :

«Hanım, suböreği nerede?»

«Füsun Hanımlarda. Onu getirecek hafta

sonunda, zeytinyağlı yalancıdolmayı götürecek.»

Bir gün dairede Hüsamettin Bey yanıma yaklaştı, ikimizin de ellerinde evden getirdiğimiz tost vardı, iki dilim arasına konmuş çökelek... İşte onları yiyorduk, bu Hüsamettin Bey dedi ki :

«Yahu Kâzım Bey kardeşim, canım öyle bir adanakebabı istiyor, öyle bir istiyor ki, şöyle bir öğle paydosunda çıkıp da şuracıkta bir yerde çocuklardan habersiz yesem, vallahi ihanet gibi olacak, onun için yiyemiyorum, hem onu yedim miydi, üç gün eve yaya gidip gelmem gerekecek.»

Devrisi günü bizim evdeki adanakebabını sardım sarmaladım, dosdoğru daireye...

«Al sana Hüsamettin Bey adanakebabı...» dedim.

Hüsamettin Bey, «Allah» dedi, saldırıyordu ki bol yeşillikli adanakebabının üzerine, resmi yana çekiverdim.

«Yahu harika Kâzım Bey, nereden buldun bu resmi?»

«Karım yaptı... Ühüü daha bizde ne yemek resimleri var, ne yemek resimleri!»

O günü karının yaptığı kebap resmi elden ele dolaştı. Gören memur,

«Uff kebaba bak kebaba,» diyordu.

«Bana ver, bana ver» diyenler çok oldu.

«Hiç olur mu?» dedim. «Üç gün sonra çocukların canı kebap isterse ben ne yapacağım?»

Şaşılacak şey, içimizden bir kişi o resmi kebap olarak görmedi; Hamza Bey. Hamza Bey de bizim gibi memur ama, karısının duru-

mu çok iyiymiş. Hepimize borç para verir sağ olsun. Bana dedi ki :

«Öteki yaptıkları da bunun gibiyse, karın bir sergi açsın!»

«Anlamadım?»

«Anlamayacak ne var, o zaman kebap gerçek kebap olur, dolma gerçek dolma olur. Resimleri satarsınız, para kazanırsınız.»

Hamza Beyin o uyarısı olmasaydı, şimdi benim karım yemek ressamı olmayacaktı.

Hemen ilk sergisinde resimlerin tümü satıldı.

Hani televizyona sık sık çıkar, çok zengin biri var ya, o da karımın resimlerinden bir tane aldı. Geçen gün küçük oğluma televizyonda o adamı gösterdim :

«Bak,» dedim, «annenin resimlerinden bir tanesini de bu aldı.»

«Hangisini babacığım?»

«Şişte balık resmini...»

«Yazık, bu da mı yiyemiyormuş şişte balık babacığım, hı?»

BELEDİYE OTOBÜSÜNDE KİTAP OKUDUM

Hani bazen belediye otobüslerine bindiğinizde koltuğun birine cup diye oturursunuz, içinizden de şaşar, «Aman nasıl oldu da oturabildim?» dersiniz ya, işte o zamanlar içim bir tuhaf olur, elimi cebime bilinçsiz olarak atar, «Ah şuracıkta kitabım olsaydı da okusaydım, şu yirmi beş dakikayı değerlendirseydim» diye düşünürüm. Paldır küldür bir yığın insanla birlikte otobüsün kapısından içeriye saldırdıktan sonra, iki üç durak ötede yine aynı duyguları taşırım. Çünkü, yanım yörem boşalmış, bir elim koltuğun bir yanını yakalamış, öteki elim boşta... Eh işte niçin boşta, niçin kitap yok? Şimdi bir güzel açar kitabını, kim bilir şu on beş yirmi dakika içinde kaç sayfa okurdun??? Yabancılar nasıl, tıpkısı böyle, yok ben gidip görmedim de, öyleymiş işte, adamlar, kadınlar biniyorlarmış duraktan otobüse, biner binmez kitaplarını açıyorlar, inecekleri durağa dek başlarını kitaplarından kaldırmıyorlarmış, hop inecekleri zaman kitap ya cebe ya çantaya, akşam evine dönerlerken yine açıp okuyorlarmış.

Ya biz?

E canım nasıl okunur o sıkış tepişte? Zaten ayağına ancak yer bulmuşsun, tutunmuşsun iki elinle o yandan bu yandan bulduğun yere, pekiyi kitabı ağzınla mı tutup, burnunla

mı sayfalarını çevireceksin, ya da oturan birine mi diyeceksin, «Hele birader şu sayfayı bir çevirir misin?» diye?..

Ama pekiyi oturanlar, siz şimdiye dek hiç oturanların elinde bir kitap gördünüz mü?

Üzülmeyin!..

Göreceksiniz, çünkü o gece ben kararımı verdim. Yağma yok, boş zamanımı değerlendireceğim. Ben ki kitap kurdu, ben ki sofrada yemek yerken, bir yandan lokmayı atıştırır, bir yandan da kitap okurum. Ne olacak, otobüste uygun bir pozisyon bulursam kitabımı okurum, bulamazsam okumam. Onun ağırlığı mı yani, gelse gelse kaç gram gelir? Ama yıl boyu boşa harcanan zaman, bakarkörler gibi gözünün önünden geçen aynı dükkânlar, aynı caddeler, aynı alanlar, aynı duraklar... Hem okuyunca o yirmi dakikalık can sıkıntısından da kurtulacaksın. Aaa unuttum, trafik sıkışınca, elbette ya, bugün sıkışmazsa trafik yarın sıkışır. Pekiyi sıkışıklık ne zaman gevşer, en az yarım saat? Pekiyi yarım saatte insan kaç sayfa okur, uh benim okumamla, ühüüü...

Kitabımı koydum cebime, hem de koyarken kitaptan özür dileyerek... «Seni otobüslerde de okumam gerekirdi» diyerek. Uf amma hafifmiş, kuş gibi. Kuş gibi dedim, gerçekten sanki canlı, sıcacık cebimde, elimin altında capcanlı bir dost, bir yakın ki insana, kapağını açtın mıydı dünyasının içindeyim.

Yaa yaa, neymiş, bak işte gör... Ah çaktırmadan öpebilsen şu kitabı. On dakika oldu ortada otobüs falan yok, herkes pofluyor, durdukları yerde duramıyorlar, ufacık durak san-

ki koşu alanıymış gibi, dört metre bu yana, dört metre öbür yana koşuyorlar, fışlıyorlar, soluyorlar... İçlerinde küfredenler bile var dişlerini gıcırdata gıcırdata, boğuk boğuk... Ama sen, oh dalmışsın kitabına, çeviriyorsun sayfaları. Şu kitap olmasaydı, şimdi sen de en azından on kez «Nerde kaldı şu meret» diyecektin.

Durakta, yalnız iki kez kitaptan başımı kaldırmak zorunda kaldım, yaşlı biri soruyordu :

«Din kitabı mı?»

Başımı, ı ıh anlamında salladım.

«Ben de sandım ki din kitabı,» dedi adam, yanımdan uzaklaştı.

«Neden öyle sandın?» diye sormadım, çünkü onu soruncaya dek yarım sayfa okurdum. Bir de yüzü güleç bir adam yaklaştı yanıma,

«Heyecanlı yerinde kaldın evde hı, baktın sabredemiyorsun hı, yanına aldın hı, şimdi bunu dairede de açarsın masanın üzerine hı, fışır fışır okursun hı, vatandaş beklemiş beklememiş nolacak hı???» dedi sırıtarak uzaklaştı.

Memur olduğumu nerden bilmişti ki, alnımda mı yazıyordu?

Ona da yanıt vermedim, onun yerine yarım sayfacık daha okudum.

Karıştı ortalık, bakmadan anladım ki otobüs gelmiş. Bir bağırtı, bir kaktırma, daldım kalabalığa, tam bineceğim, biri,

«Hop hop bakalım, sen orada kitap okurken biz otobüs bekliyorduk, var mı öyle yağma?» dedi, eliyle beni ittiriverdi. Onun arkasına geçebilsem neyse, dört kişinin ardına geçiverdim, sürüklenir gibi... O kara bıyıklı hâlâ söyleniyordu biletini kutuya atarken :

«Oh ne güzel, daya omzunu durağın direğine, aç kitabını oku, otobüs gelince de bizden önce binmeye çalış. Var mı lan yağma, var mı?»

Ya kafadan sakat, ya sabahleyin evden kızgın ayrılmış. Ama takmadım kafama, en son ben bindim. Kapı kapandı, yukarıya adımı atabildim, kolumu sürücünün yanındaki tavandan tabana inen demire geçirdim, oh al işte sana bir kitap okuma pozisyonu. Yeter ki canın istesin, hepsi bahane. Boş kalan sol elimi sağ cebime uzattım, kitabı aldım, öteki elimin küçük parmağıyla sayfayı açtım, okumaya başladım. Neden bilmem, cebimden cüzdan çıkarsaydım, bir torba patlamış mısır çıkarsaydım, hatta kedi yavrusu çıkarsaydım, sürücünün böyle ilgisini çekmezdim, ama kitap birdenbire ilgisini çekiverdi. Kitaba baktı, bana baktı, önündeki cama baktı, direksiyona baktı, birden patlar gibi :

«Eh be birader, eh» dedi, «kitap okuyacaksan kütüphaneye git, burası kütüphane mi? Heeey aynayı kapattın aynayı, sok şu kitabını cebine de, azıcık ilerle!..»

Yo, kitabımı cebime sokmadım. Gerçi sayfayı kapattım, sürücüden de özür diledim ama, kitabım yine elimde. Bu kez sol elimle en yakınımdaki koltuğun üzerindeki demiri yakaladım, sağ elimdeki kitabın sayfasını sol elime yaklaştırarak, küçük parmağımla açtım, bıraktığım sayfa... Okumaya başladım.

Sayfayı bitirmiş, yine küçük parmağımdan yararlanmak istiyordum ki, arkamdan bir ses duydum :

«Manyak!»

Hiç de üzerime alınmayacaktım. Ama az sonra ona başka bir ses katıldı :

«Burda kitap okumak manyaklıktır!»

Dönmek istedim, sıkışık, dönemedim. İyi ki dönememişim, az sonra daldım gittim kitabımın sayfalarının arasına... Yine bir ses duydum :

«Gösteriş!»

Bana mı acaba? Evet banaymış.

«Çok akıllı, çok bilgili desinler...»

Belki bana olmayabilir canım...

«Okuyor gibi yapıyor inek, aslında okumuyor, çünkü burada okunmaz.»

İnek yapmışlardı beni. Yo ben onların inek demesiyle inek olmazdım, buna hiç mi hiç kızmadım da, «Çünkü burada okunmaz» tümcesine kızdım. Niçin okunmazmış ha, niçin okunmazmış, işte ben, bal gibi okuyorum...

Dedim böyle içimden, biri küt diye vurdu elime :

«Kazık gibi dikilme öyle, çekil de inelim!»

Tam inerken ne dese beğenirsiniz :

«Sahte profesör kılıklı ayı...»

Aaa, sen şu işe bak, yoksa hiç kimsenin yapmadığını yaptığım için mi bu tepkiyi alıyordum? E siz de alın elinize bir kitap okuyun, karışan var mı?

Tam bu sırada,

«Çok okuyanlar aptal olurlar ha,» demesin mi biri?

Kafamı o yana çevirdim, bir baş yukarımdaki adamın yüzü,

«Yo ben öyle söz etmedim» diyerek bakıyordu bana. Demek ardındaki demiş.

Hayır hayır, aldanıyorum, aldatıyorlar beni, ne derlerse desinler, benim amacım kitabımı okumak, onunla bununla dalaşmak değil. Böyle her söze kulak verirsem, ben bu kitabı okuyamam. Niçin aldım bu kitabı yanıma, okumak için. Haydi öyleyse hiç aldırma oku, yumul...

«Hıyar, kadınlara kızlara hava atıyor, bakın ben nasıl okuyorum diye. Okuduğundan bir bok anlıyorsa ne olayım.»

Bir kulak tıkacı olsa... Evet evet, mutlaka bir tıkaç edinmeli, duymamalı bu söylenenleri. Yoksa en iyisi bir volkmen mi, oh geçirirsin kulağına, ne derlerse desinler. Acaba bir volkmen kaça ki?

«Entel ayağına yatıyor gerizekâlı...»

Bu söz bana belli, ama dur bakalım onayı ne olacak?..

Oldu.

«Entel dediğinin gözünde gözlüğü olur, bu davarın yok...»

Bir onay daha :

«Gösteriş olduğu belli. Bu keçi evde de okumuş olsaydı, çoktaaan gözünde gözlüğü olurdu. Niye dersen, çok okuyan insan hemen gözlük takar da ondan.»

Duyulacak kadar büyük bir fısıltı :

«Numaraya yatıyor olabilir ha, yankesici falan?..»

Acaba bu pazar bitpazarına gitsem ucuz bir volkmen bulabilir miyim? Nerden çağrışım yaptırdı bitpazarı? Ha orada da çok yankesici olur da. İyi de bu beni yankesiciye benzeten kim? En çok bu adamın yüzünü merak ettim.

Sağa çevirdim başımı. İki insanın arasından gördüm, sağ elini sol iç cebinin üzerine sıkı sıkı yapıştırmıştı. Hiçbir şeye benzetmem ama, bu adam gerçekten yankesicilere benziyordu. Baktığımı görünce, o da bana ters baktı. Haydi nene gerek, yine kitabıma eğildim.

Cırlak bir yaşlı kadının sesini duydum :

«Okuyup okuyup yanlarını yörelerini zehirliyorlar,» dedi. Sonra ekledi «Benim torunumu da böyle biri zehirledi belli, zavallı çocuk şimdi içerde.»

«Ya ya,» dedi yaşlı bir erkek sesi, «okuyup okuyup zehirliyorlar, sonra kendileri dışarda, zehirledikleri içerde...»

Zehir ve içeri... İşte bu iki sözcük başka bir şey çağrıştırdı otobüstekilere. Hemen yanımda dinelmekte olan, sanki sıkışmış da oracığa otobüsün içine çişini yapacakmış gibi çömeliverdi, sonra ayağa kalktı,

«Solcu kitap,» dedi.

«Yüzünden belli zaten,» dedi başka bir ses.

Kitabın sol bir kitap olduğunu belirten kişi fısıldadı :

«Üzerinde kahof mahof diye bir şeyler yazıyor...»

Tam o sıra, ben bir kâğıt gibi incelip iyice yana çekilmeme karşın, iri gövdesiyle o kara bıyıklıyı yanımda gördüm. Belli ki bir durak sonra inecek, kapıya yaklaşıyordu, duyuverdi kitabın sol kitap olduğunu :

«Ulan zehirliyorsunuz da gençliği elinize ne geçiyor ha?»

İlk kez o zaman karşılık vermek gereksinmesini duydum :

«Ne zehirlemesi yahu?»

Kara bıyıklı yakamı tuttu:

«Ulan, okuyup okuyup zehirliyorsunuz.»

Yaşlı kadın ağlamaya başlamıştı. Yaşlı adam söylenip duruyordu:

«Bunları asacaksın olup bitecek.»

Yaşlı kadın dizlerine vuruyordu:

«Ah torunum ah, bunun gibiler başını yaktı, belki de buydu... Sen misin ha sen misin?»

A aa kara bıyıklıya bak, kapıya yanaşacağına bana iyice yanaştı; üstelik yakamı tuttu, sarsmaya başladı:

«Sen misin ha lan sen misin?»

«Ne yahu, siz ne istiyorsunuz benden?»

Adama bak, yakamı bıraktı kravatıma yapıştı, sıkıyor...

«Okuyup okuyup zehirliyorsunuz hııı?»

Boğulacağım... Boğulacağım... Bir kafa koyuverdim adamın burnunun üzerine. Kravatı sıktı, bir kafa daha... Bağırtı çağırtı... Otobüs durdu, sürücü ayağa kalktı, beni gördü, notunu verdi:

«Zaten manyak olduğunu biliyordum.»

Otobüs yolundan çıktı, on beş dakika sonra bir karakolun önünde durdu. Sürücü ve kara bıyıklı adam benden önce atladılar. İkisi de şikâyetçi oldular. Sürücü şikâyetçi oldu, otobüsün içinin huzurunu bozmuşum, kara bıyıklı şikâyetçi oldu, kafasına kafa atmışım. Öyle hızlı oldu bitti ki her şey, koca otobüs bekleyemezmiş, içindekiler işine gücüne gidecekmiş. Adresler şunlar bunlar, çok hızlı... Ben de otobüse binmek için yekindim,

«Hop, hele» dedi komiser, «nereye?»

Tam o sıra bir genç kız girdi karakola,

«Beyefendi kitap okuyordu,» dedi...

«Eeee,» dedi komiser kıza yaklaştı.

«Beyefendi kitap okurken karıştılar...»

«Eeee...»

Otobüsün düdüğü ötüyordu.

«Haydi,» dedi kıza komiser, «sen bin git otobüsüne!..»

Kızla göz göze geldik. Gözlerini indirdi yere, manevra yapan otobüse yetişti.

«Ben de yetişseydim komiserim otobüse,» dedim, «işe geç kalacağım.»

«Ne iş yaparsın bakalım sen?»

Eliyle karakolun içine doğru kaktırıyordu beni.

«Memurum.»

Kitabın arkasına baktı :

«Hem memursun, hem de bu parayı verip nasıl alabiliyorsun bu kitabı?»

«Sigaram içkim yok, geceleri de evden hiç dışarı çıkmam.»

«Eh o zaman galiba bu gece konuğumuz olacaksın.»

«Neden komiser bey?»

«İşin içinde kitap var ulan! Ya yasak kitapsa bu ha?»

Ah ulan ah, kim ihbar etti Mühürcübaşı Osman Beyi?

Hangi namussuz ihbar etti?

Adamın hiç mi hiç zararı yoktu ülkeye, ama kendisine başvuranlara öyle çok yararı vardı ki.

Ah Mühürcübaşı Osman Bey ah!..

Yok yok eskiden beri bildiğimiz Osman Beydi bu emekli Osman Bey, ne zaman ki kızına bir sağlık karnesi çıkarmak için yollara düşmüş, işte ne olmuşsa ondan sonra olmuş...

Şimdi bu Osman Bey, yani emekli Osman Bey, kızına sağlık karnesi çıkarmak için tutmuş o ildeki Emekli Sandığı Bürosuna gitmiş. Eh başka yere gidecek değil ya. Büro o denli kalabalıkmış ki, bakmış görmüş emekli kahvesinden daha iyi söyleşi, hiç sızlanmamış, hiç of dememiş, beklemiş sırası gelmiş. Sırası gelince, görevli memura,

«Kızıma sağlık karnesi çıkaracağım,» demiş.

«Ha öyle mi?» demiş memur.

Mühürcübaşı Osman Beye bir yığın kâğıtlar uzatmış görevli memur :

«Haydi bakalım bunları tamamla da gel.»

Ne bilsin, nerden bilsin Mühürcübaşı Osman Bey bu işin bir maraton işi olduğunu? Sa-

man sarısı kâğıtlar elinde bakakalmış. Sanıyormuş ki Mühürcübaşı Osman Bey, hemen oracıkta memur kendi sağlık karnesini, emekli kimlik karnesini alacak, kızının kimliğini isteyecek, dolduracak, bir imza, bir mühür,

«Buyurunuz Osman Bey, kızınızın sağlık karnesi hazır!» diyecek.

«Eee» demiş, Mühürcübaşı Osman Bey.

«Dolduracaksınız,» demiş memur, yinelemiş az önce dediğini.

Kimlik araştırma belgesi iki tane, bildirim belgesi iki tane, muhtaçlık belgesi iki tane, vukuatlı nüfus kayıt örneği iki tane.

Bakmış görmüş ki memur, Mühürcübaşı Osman Bey öylece duruyor orada, hemen kapmış vukuatlı nüfus kayıt örneğini,

«Bu,» demiş, «nüfus müdürlüğüne.»

«Ben buranın nüfusuna kayıtlı değilim,» demiş Mühürcübaşı Osman Bey.

«O zaman kayıtlı olduğun yere götüreceksin veya yollayacaksın...»

Mühürcübaşı Osman Beyin içinden sıcak sıcak bir şeyler akmış :

«En az bir ay, gitti geldi, belki bir buçuk ay!..» demiş.

«Ben onun orasını bilmem,» demiş memur. «Şu kâğıdı muhtara götüreceksin, muhtardan sonra bu kâğıt tapu sicil muhafızlıklarının tümünü, belediye vergi dairesini, sonra icra dairesini, ardından ilçe emniyet amirliğini gezecek...»

Mühürcübaşı Osman Bey, memurun yüzüne sedirağacına bakar gibi bakıyormuş. Sonra da yanına yöresine bakınıyormuş, içinden,

«Acep yanlış bir yere mi geldim?» diye düşünüyormuş.

«Memur bey, benim kızımın tapu sicil muhafızlıklarıyla, belediye vergi dairesiyle, icra dairesiyle, ilçe emniyet amirliğiyle ne işi var? Ben kızıma sağlık karnesi çıkarmak istiyorum, biliyorsunuz sağlık karnesini, hani hastalanınca yanına alacak o karneyi, hastaneye gidecek, işte ondan.»

«Biliyorum,» demiş memur...

Bir kez daha şaşmış Mühürcübaşı Osman Bey. Memur konuşuyormuş

«Daha ühüüü, kaymakam, yazı işleri müdürü, mal müdürü, merkez sağlık ocağı tabibi, ilçe milli eğitim müdürü bir araya gelecekler, kızına belge verecekler.»

Mühürcübaşı Osman Bey şaşmış ki ne şaşma, koskoca kentte oturuyor Osman Bey, kaymakamı nerden bilir, mal müdürünü nerden bilir? Yahu bu kentin para mara işlerine defterdarlık bakmaz mı?

Nasıl karışmış Mühürcübaşı Osman Beyin kafası, saat on sekizin trafiği gibi. Binlerce korna çalınmış beyninde, binlerce polis düdüğü ötmüş, beyninin kavşakları tıkanmış, kâğıtlar elinde çıkmış bürodan dışarı, kendini temiz havaya atmış. Bir kanepeye oturmuş, soluklanmış.

Kendi dediğine göre, «Bu işin ilk filizleri orada yeşermiş kafamda.»

Kahvede o emekli, öteki emekli bir araya gelmişler :

Şurası şöyle doldurulacak, burası böyle olacak, derken Mühürcübaşı Osman Beyin «Vukuatlı Nüfus Belgesi»ni doldurmuşlar.

Ve hemen o günü Mühürcübaşı Osman Bey üstlenmeli (taahhütlü) olarak postalamış belgeyi ili Sıvas'a.

Bir gün sonra çantasına biraz ekmek koymuş, biraz peynir koymuş, kalp ilacını yanına almış, bir kâğıt mendil paketi, bir bez mendil eklemeli, akşamdan banyosunu almış, erken uyumuş, erken kalkmış olaraktan, ilk istasyon muhtar...

Çok sevinmiş Mühürcübaşı Osman Bey, işinin muhtarda bir iki dakika içinde bitmesine. Ama sevinci kursağında kalmış. Demiş ki muhtar :

«Şimdi sen sırasıyla, birinci aza, ikinci aza, üçüncü azayı bulup onlar'a imzalattıracaksın.»

Hani kuşu sıkarsın, şöyle bir ses çıkarır ya, «Cayk.» İşte sıkılmış kuş gibi ses çıkarmış Mühürcübaşı Osman Bey «Cayk.»

Üyenin biri terziymiş, bulmuş yerinde, biri ev hanımıymış, ancak üç gün sonra yakalayabilmiş kadını, kadın kapı önünde dört çizik atmış Mühürcübaşı Osman Beyin kâğıdına. Ama ah öteki üyeyi yakalayana aşkolsun, adam çekmiş gitmiş tarlasına, bekle bekle gelmez, ahla vahla görünmez. Efendim çift zamanıymış, orada evi varmış, Mühittin Beyin (karısı Muhittin'e, Mühittin diyormuş) ne zaman geleceği belli olmazmış, Mühürcübaşı Osman Bey, sabah akşam yoklayaymış. Neyse bir gün (Mühittin Bey) gelmiş, bir imza atmış tarla yanındaki çalı gibi.

«Oh,» demiş Mühürcübaşı Osman Bey.

«Marş marş tapu sicil muhafızlıkları.»

Birincisi... Çıkmış merdivenleri, işte bir.

Bayan memurun biri almış kâğıdı Mühürcübaşı Osman Beyin elinden, basmış mühürü ki,

«Falanca kişinin bizde kayıtlı tapulu malı yoktur.»

«Amcaa,» demiş bayan memur.

«Hıı kızım???»

Bayan memur parmağıyla yukarıyı gösteriyormuş, yani üst katı.

Osman Bey üst kata çıkmış, amma bir üst değil, daha yukarısıymış...

Yine bir bayan memur Mühürcübaşı Osman Beyin elinden almış kâğıdını, basmış mührü imzayı ki,

«Falanca kişinin bizde kayıtlı malı mülkü yoktur.»

«Eee kızım?»

«Üçüncü tapu sicil muhafızlığına da gideceksin amca.»

Osman Bey parmağıyla üst katı göstermiş, bayan memur,

«Yoo,» demiş, «üçüncü tapu sicil muhafızlığı de, dördüncü tapu sicil muhafızlığı da .... da.»

Mühürcübaşı Osman Bey yine boynu sıkılan kuş gibi «cayk» etmiş...

Düşmüş yollara...

Bak bakalım nereye gidiyor?

Bu yaşlı adam kâğıtlara gözyaşı döküyor...

Mühürcübaşı Osman Bey yollarda bu şiiri yazarken kafatasından, gözyaşı dökmüyormuş kâğıtlara ama, bol bol ter döküyormuş.

«Ah bilseydim ben, şapkanın altına bir asma yaprağı bulur koyardım, serin tutardı kafamı.»

Kafasını serin tutamamış ama, gönlünü serin tutmuş, derken üçüncü tapu sicil muhafızlığı, dördüncü sicil muhafızlığı... Bir ara çok kaynamış beyninin içi :

«Muhafızlaaaar!..» diye bağıracakmış ama, bağırmamış. Hemen hasta kızı gözünün önüne gelmiş.

Kendi kendine karar vermiş :

«Bugünlük yeter Osman, var git eve olma pişman.»

Eve gitmiş, gömlek haşat, fanila haşat, don haşat. Kolay mı o yaşta, o sıcakta onca yol...

Bir ılık banyo, hafif bir yemek, sonra uyku... Ki sabaha cenk var...

Hiç anlamamış Mühürcübaşı Osman Bey, ama belediye vergi dairesine de gitmiş. Kızının belediye vergi dairesiyle ne ilişkisi olabilir ki?

Ama varmış. Varmış ki, orada da kâğıdı karşıdan kapmışlar, altına yazmışlar.

«Falanca kişinin bizde işyeri kaydı ve vergi numarası yoktur.»

Bir sıcakmış bir sıcakmış ki belediye vergi dairesinin içi, işte oracıkta Mühürcübaşı Osman Beyin başı biraz döner gibi olmuş, elini başına atmış, asma yaprağını şapkasının altından çıkarmış, kabak kellesini biraz havalandırmış. Kendine gelince bir bakmış ki bir elinde bir bardak su. Kim bilir kim tutuşturmuş eline o bir bardak suyu.

«Nasılsın şimdi amca?» diye sormuş biri. Osman Bey,

«İyiyim» demiş, başını sallamış.

Asma yaprağını hemen kâğıdının yanında bulmuş, bir parça suyla onu ıslamış, başına

koymuş, şapkasını giymiş, bir kez daha «Cayk» etmiş, tutmuş dördüncü icra dairesinin yolunu.

Ne bilsin Mühürcübaşı Osman Bey, o sanırmış ki, «Kızımın borcu olup olmadığını anlamak istiyorlar, benim kızımın kimseye borcu falan yok ki.»

Ah şu adliye binaları ah...

«Yazınalı üzerine, (Asansörü çalışır adliye binası) diye. Veya terazinin altına bir asansör resmi mi yapmalı ne yapmalı?»

Öyle düşünmüş Osman Bey, merdivenleri tıkır tıkır çıkarken...

Yedinci katta bulmuş dördüncü icra dairesini. Oradaki bıyıklı bir adam biriyle tartışıyormuş, hem tartışmasını sürdürmüş, hem de Mühürcübaşı Osman Beyin kâğıdına mührü basmış, uzatmış.

«Falanca kişi nafaka almamaktadır.»

Şaşmış Mühürcübaşı Osman Bey,

«Ne nafakası yahu, ne evlenmesi boşanması yahu?»

Şimdi nereye Osman Bey?

Kaç tane kâğıt oldu Osman Bey?

Yürü Osman Bey!.. «Cayk»lama Osman Bey!..

Birbirlerinden öyle uzak yerlerde ki adliye yapısıyla, vergi dairesi yapısı. Otobüs, yaya, otobüs... Osman Bey vergi dairesinde. Osman Bey sekizinci katta... Yaya çıktı Osman Bey. Bravo Osman Bey!..

Kapmış yine memurun biri kâğıdı, basmış mührü, basmış imzayı ki :

«Falanca kişi dairemize kayıtlı mükellef değildir.»

«Vay be,» demiş Osman Bey, «kızım mükellef değilmiş. Ya olsaydı? Bilmem ki...»

Eee şimdi nereye bakalım Mühürcübaşı Osman Bey?

Yo hayır, hiçbir yere değil. Osman Beyin yaşı belli, başı belli. Dosdoğru eve...

Osman Bey devrisi günü hastalanmış. Karısı sıcak geçtiğini söylemiş, yoklamaya gelen arkadaşları suçu vergi dairesi yapısına bulmuşlar. «Onca merdiveni çıkarsa böyle olur» demişler.

Mühürcübaşı Osman Bey, çok ateşlenmiş, çok sayıklamış. Düşlerinde hep merdivenler görmüş, imzalar görmüş, bir ara bağırmış :

«Yok mu daha başka mühür vuran imza atan?.. Sen de imzala sen de imzala, herkes imzalasın!..»

Bir hafta sonra gözlerini açmış Osman Bey, dokuzuncu günü de ayağa kalkmış. Kalkmasıyla birlikte kâğıtlara yapışması bir olmuş. Dosdoğru ilçe emniyet amirliğine...

İlçe emniyet amirliği bir yazı tutuşturmuş Mühürcübaşı Osman Beyin eline :

«Haydi bakalım...... karakoluna.»

Karakol nere, emniyet amirliği nere? Gitmiş Osman bey, artık iyice bu işlere akortlu Osman Bey. Karakoldaki polis,

«İnceleme yapacağız,» demiş. «Dört gün sonra gel.!»

Dört gün sonra gitmiş Mühürcübaşı Osman Bey. O polis eline bir kâğıt tutuşturmuş.

«Haydi bakalım yine ilçe emniyet amirliğine.»

Osman Bey kâğıda bakmış

«Falanca kişinin işi yoktur, çalışmamaktadır, kendisine babası bakmaktadır, bekârdır.»

İnmiş emniyet amirliğinde Osman Bey aşağı kata, bir yazı eklemişler bu yazıya, «Karakolun dediği tamamdır.» Çıkmış Osman Bey yukarıya, basmış imzayı emniyet amiri...

Orada da biraz fenalaşmış Osman Bey, böyle başı döner gibi olmuş, gözü kararır gibi olmuş, ama sıkmış dişini, yo yüreğini sıkmış.

«Az kaldı, haydi biraz daha çaba» demiş.

Almış kâğıtların tümünü, varmış ildeki ilçe kaymakamlığına.

«Hani,» demiş oradaki ilgili, «vukuatlı nüfus belgesi?»

Tuuu, çoktan unutmuş onu Mühürcübaşı Osman Bey. Kaç gün oldu ki Sıvas'a göndereli yazıyı? Hemen bir telgraf çekmiş nüfus müdürlüğüne. Beklemiş, bir gün iki gün, bir hafta. Bir telgraf daha. Bir gün iki gün, bir hafta. Bir telgraf daha. İşte üçüncü telgraftan hemen iki gün sonra gelmiş belge.

Mühürcübaşı Osman Bey bu çok değerli belgeyi tüm kâğıtların en üzerine iğnelemiş, gitmiş, yine ildeki ilçe kaymakamlığına. İlgili,

«Tamam,» demiş.

Bitmemiş işi Osman Beyin. Bir hafta sonra aynı yere tekrar gitmesi gerekmiş, çünkü ilçe yönetimi haftada yalnız bir gün toplanıyormuş, o da salı günüymüş. Yani bir hafta sonra...

Beklemiş Mühürcübaşı Osman Bey. Bir hafta sonra oradan da muhtaçlık belgesini almış, tüm kâğıtları bir zarfın içine koymuş, iki de fotoğraf eklemiş en üste, yollamış Emekli Sandığına. İçinden,

«Eh, bir iki ay sonra gelirse iyi bizim kızın karnesi» demiş.

Ama karne bir hafta içinde gelmiş. Çok şaşmış Mühürcübaşı Osman Bey, çok sevinmiş, bir ara onca emeği için karneyi öpmüş bile.

Öpmüş ama, o kanepedeki kafasına takılan düşünce iyice gelişmiş. her imzadan sonra, her mühürden sonra. Ve bildiğimiz Osman Bey, Mühürcübaşı Osman Bey olmuş çıkmış. Oturmuş eve, geceler gündüzler, öyle mühürler, öyle damgalar döktürmüş ki, kaymakamlık onda, valilik onda, başhekimlik onda, okul müdürlüğü onda, her şey her şey onda. Beş kuruş para almazdı Mühürcübaşı Osman Bey, babasının hayrına elindeki mühürlerden bası basıverirdi. Kimsenin de işi geri dönmez, saat gibi yürür giderdi.

Hele o fakfunfonları, yoksulluk işlerini, yaşlılık işlerini, reçete onaylarını tak tak bir saniyenin içinde yapar, yaşlı kişilerin eline tutuştururdu.

Hangi namussuz ihbar ettiyse, Mühürcübaşı Osman Beyi?..

Şimdi o yaşlılar sürünecekler, yine daire kapılarında, hastane kapılarında...

Ivır zıvırı koyduğumuz ayaza karşı bir odamız vardır. İşte benim hanım odadaki fazlalıkları atmak isterken eline küçük bir sandık geçmiş. Bu sandığı bilirim, hani korsan filmlerinde değerli taşların konduğu sandıklar vardır ya, üstten açılır, kocaman kilidi vardır, işte o sandıklardan. Vermiş bu sandığı bizim büyük oğlanın eline, aşağıda keserle parçalasın, termosifona bir yakımlık odun çıksın diye. Çocuk vurmuş keseri, haşııır, sandığın neresinden döküldüğünü onlar da bilmiyorlar, bir yığın madalya dökülmüş yere. Bizimkiler önce bu madalyaları altın sanmışlar. Aman bir sevinme bir sevinme, bir oynama bir oynama...

Eve gelip haberi alınca ben de onlar gibi sevinçten havaya uçtum. Gerçekten madalyaların bazıları altına benziyordu, ağırdı, sapsarıydı. Altına benzeyenler dört tane, altın suyuna benzettiklerim üç tane, ayrıca bir yığın da bronz madalya...

Şimdi ben dedemi hiç görmemişim. Babamsa ben sekiz yaşındayken ölmüş. Annem derseniz annemi hiç bilmem, ben iki yaşındayken çok ateşlenmiş ve ölmüş. Beni halam büyütmüş. On altı yaşıma gelince de halamı yitirdim. Böylece dünyada kimsesiz kalıverdim. Bu sandığın dedemin sandığı olduğunu öğrenmiş-

tim. Dedemin mesleği nedir bilmem, ne işler yapmış, onu da bilmem. Tek bize bir ev kalmıştır dedemden hepsi o, onu da babam sonradan satmış. Durum böyle olunca başladı bizde bir merak,

«Acaba dedemiz korsan mıydı?»

Korsan olsa, bu sandığın içinde altınlar, mücevherler, başka değerli taşlar olur. Sonra, halam olsun, halamın kocası olsun, bir günden bir güne bana bir şey çıtlatmadılar, «Senin deden şöyleydi, senin deden böyleydi» demediler.

İyi de dedem bunca madalyayı nereden almış?

Yok canım, bu da önemli değil, önemli olan bu madalyalar altın mı, değil mi? Şayet şu dört madalya gerçekten altınsa çoluk çocuk yaşadık gitti. Öyle de ağırlar ki, dördü belki yarım kilodan bile fazladır. Yarım kilodan fazla altının ederi şu zamanda kaç lira? Aman breh, biz bu parayla ne işler görürüz ne işler... Yaşşa dede yaşşa!..

Altına benzettiğim madalyaları alıp tanıdık bir kuyumcunun yanına gittim. Tanıdık dediysem, kuyumcu çocukluk arkadaşım, yoksa öyle geçim sıkıntısı içinde olan biz, her gün altın alıp altın satacak değiliz.

Çocukluk arkadaşım madalyalara baktı, inceledi :

«Yok, bunların hiçbiri altın değil,» dedi.

«Ya ne?»

«Maden.»

Ah, umutlarım balon gibi söndü gitti. Altın olsaydı şu madalyalar ne olurdu sanki!

Şimdi bu madalyalar altın olmasına altın değil, pekiyi ya dedem, bunca madalyanın sahibi? Yahu biz asıl altını unutuyor, madalyalarla uğraşıyoruz.

Pekiyi ya dedemiz çok büyük bir kahraman idiyse???

Belki de çok önemli bir paşadır. Paşaların paşasıdır. Girdiği savaşların tümünü başarıyla kazanmış bir paşa!

«Olamaz mı hı hanım, olamaz mı çocuklarım?.. Benim dedem öyle bir insanmış kiii, çok büyük, çok kahraman... Kanıtı mı, işte madalyalar!.. Unutmayın ki çocuklarım, siz işte böyle bir dedenin torunlarısınız. Sizin tarihiniz şanla şerefle dolu!..»

Günlerce bu madalyaların üzerindeki yazıları okumaya çalıştım. Çocuklar da bana bu konuda yardım ediyorlardı. Büyüteçlerle, gözlüklerle bakıyoruz, inceliyoruz, ama boşuna, bizim dedenin aldığı madalyaların ne madalyaları olduğunu bilmemize olanak yok.

Tüm konumuz bu madalyalar... Kahvaltıda madalyalar, otururken madalyalar, yatarken madalyalar...

«Şayet dedemiz padişahın aşçıbaşısı olsaydı, bunca madalya verilmezdi,» diyorum, hop çocuklar sözü ağzıma tıkayıveriyorlar,

«Ne demek o baba, nerde görülmüş bir aşçıbaşına bunca madalya verildiği? Bizim dedemiz hiçbir zaman aşçıbaşı olamaz.»

Neymiş öyle bahçıvanbaşılık, atçıbaşılık gibi şeyler! Karım da kızıyordu.

«Zaten kendine yakıştıramazsın böyle şeyleri,» diyordu. «Senin deden mutlaka çok bü-

yük bir kahramandı. Kim bilir kaç savaşa girmiş çıkmıştır?»

Çocuklarım annelerinin sorusunun yanıtını veriyorlardı :

«Belki on, belki yirmi. Amma gerçek olan bir şey var ki, dedemiz her girdiği savaştan yüzünün akıyla çıkmıştır.»

Karım, konuya komşuya övünmeye başlamıştı bile.

«Ayol ben aslında çok değerli bir paşanın geliniyim. Şimdiye dek gerek duymadım da söylemedim. Yoksa bizim beyin dedesi, ühüüü... Hani geçmişiyle övünüyor demeyesiniz diye, yaaa... Yoksa bizim dedenin aldığı madalyaların sayısı saymakla bitmez. Zamanında padişahın en gözde paşalarındanmış...»

Meraktan öleceğim. Bu madalyaların üzerindeki yazılar nedir?

Bazı günler madalyaları cebime dolduruyorum, birilerine göstermek, okutmak için. Karım ardımdan bağırıyordu :

«Sakın üç beş kuruşa kanıp da satayım deme ha... Yarın bir gün çok işimize yarar bunlar. Kızları evlendirirken, oğlana kız isterken gösteririz karşı tarafa. Karşı taraf bizim nasıl bir aile olduğumuzu anlar...»

Hiç satar mıyım? Benimkisi merak...

Ah ah, bir akrabam da yok ki sorsam, dedemi anlattırsam, hangi savaşlara girdiğini öğrensem, rütbesi nedir, bilsem.

Bu rütbe konusunu ne zaman evde açsam karım kıyametleri koparıyordu :

«Ayol paşa paşa, sok bunu kafana. Bu madalyalar ancak bir paşaya verilir. Bana bak ba-

na, ben paşa geliniyim anlıyor musun, bu çocuklar da paşa torunu, tamam mı?»

«Tamam karıcığım tamam.»

Madalyaları cebimden çıkarıp, ona buna okutmaya çalışıyordum. Bir müzeye falan gitsem, belki de elimden alırlar, ne olur olmaz, onun için kahveleri dolaşıyor, yaşlı adamların yanına yaklaşıyor, onlara okutmaya çalışıyordum.

Bir gün, kahvenin birinde apak saçlı bir adam, madalyalardan biri için,

«Bu madalya Fransız kahramanlık madalyası» demez mi?

Ühüü, uçuverdim sevinçten havaya, tüm kahvede oturanlara çay kahve ısmarladım.

Niye mi, niyesi var mı, demek benim dedem bırakın Anadolu'yu, taa Fransalarda bile at oynatmış... Vay be dedeme, demek neymiş de benim dedem haberim yokmuş. Anadolu nere, teee Fransa nere?

Koşa koşa eve gittim, kapıdan bağırdım :

«Çocuklar dedeniz Fransalarda bile madalyalar almış... Bakın şu madalyaya bakın, işte bu madalyayı dedeme Fransa kralı vermiş.»

Büyük oğlum bağırdı :

«On Dördüncü Lui!»

Kızım bağırdı :

«On Altıncı Lui!»

Karım çok sevindi bu Lui işine,

«Belki de tüm Lui'lerden almıştır,» dedi.

Dedem nasıl büyümüştü gözümüzde.

«Yaa çocuklar, siz işte böyle bir dedenin torunlarısınız...»

«Biz bilmiyor muyuz baba???»

Eşim, o günden sonra konuya komşuya,

«Bizim beyin dedesi Fransa'da bir gün On Beşinci Lui'yle oturmuş yemek yerlerken...» diye anlatmaya başlamış.

Ne büyük sevinçler bizim için, ne büyük sevinçler. İkincisi hemen birincisinin ardından geldi. Yaşlı adamın biri, madalyanın birine bakıp bakıp, sonra,

«Bu işaret Kırgız Türklerinin işareti,» demez mi?

Yaşlı adamın elinden madalyayı kaptığım gibi eve koşmaya başladım.

«Çocuklaaar, dedeniz yalnız Anadolu'da değil, yalnız Avrupa'da değil, Asya'da da at koşturmuş!» diye bağırdım.

Karım benden iştahlı, dede sanki kendi dedesiymiş gibi, bana aşağılayan gözlerle bakarak,

«Ya ne sandındı?» dedi. «Öyle bir adam yalnız Anadolu'da, Avrupa'da at koşturacak değil ya, elbette Asya'da da koşturacak. Belki arasan, dedemiz Afrika'da da at koşturmuştur.»

Taktı ya karım bu Afrika'yı kafama, artık madalyaları kime göstersem,

«İyi bakın lütfen beyefendi, acaba bu madalyalardan birinde Afrika'yla ilgili bir şeyler görebiliyor musunuz, yazı işaret?» diye üsteliyordum.

Sonunda muradıma erdim, doksanlık bir adam, madalyaların birinin üzerindeki kabartmayı Bingazi'deki bir anıta benzetti.

«Evet evet, ben bu anıtı biliyorum, bu anıttan Bingazi'de vardı,» dedi.

Tamam... Koştum yine eve :

«Çocuklaaaar, dedemiz Afrika'da da at koşturmuş!»

Çocuklar çok heyecanlandılar. Karım hiç heyecanlanmadı. Bana yüksekten bakarak, gözlerini de kısarak,

«Ben biliyordum,» dedi.

Ey dedem, nur içinde yat e mi!

Ama böyle bir dedenin gömütü nasıl olur da bilinmez?

Sen babam, sen halam, sen eniştem, niçin bir günden bir güne bana böyle kahraman bir dedenin gömütünü göstermediniz? Niçin bu denli alçakgönüllüydünüz? Yoksa benim o dedeye layık olmayacağımı mı sanıyordunuz?

Çok güzel bir çerçeve yaptırttım. Çerçevenin içine kadife döşettim. Bu kırmızı kadifenin üzerine dedemin madalyalarını bir bir dizdim. Konuk odasının baş köşesine yerleştirdim. Kapıdan hangi konuk girse, önce bu madalyaları görüyordu. Zaten konuk madalyaların ayırdına varmasa bile, ben hemen sözü döndürüp dolaştırıp, dedemin kahramanlığına, üç kıtada at koşturduğuna ve madalyalarına getiriyordum. Sonra konuğun kolundan tutarak zorla madalyaların yanına götürüyordum...

Madalyaları yerinden alıp da konuğun yanına getirmek???

Asla öyle bir şey yapmıyorduk. Dedemin madalyaları konuğun ayağına gitmezdi, konuk dedemin madalyalarının yanına giderdi.

Karım ikide bir :

«Ay bu madalyaları korumak için neler çekiyoruz, bir bilseniz,» diyordu. «Hepsi de altın.»

Konuk bu söz üzerine,

«Amma para eder,» deyince, karım o konuğa öyle aşağılayan gözlerle bakıyordu ki, sanki o kişi insan değil de bir başka yaratıkmış gibi.

Çocuklar da çok mutlulardı. En küçük çocuğumun öğretmeni sınıfta savaşlardan söz açınca, hemen parmağını kaldırmış, anlatmış da anlatmış büyük dedesini. Kaç aydır konumuz dede ve madalyalar ya, oğlum beşinci sınıf arkadaşlarına tastamam bir ders madalyaları ve dedesini anlatınca, öğretmeni,

«O madalyaları görebilir miyiz?» diye sormuş. Oğlum da,

«Çok değerlidir öğretmenim, babama sormam gerekli,» demiş.

İlk kez dedemin madalyaları duvardan alındı. Ama oğluma bırakmadım, hiç onca değerli şey bir çocuğun eline verilir mi? Kendim götürdüm okula, kendim girdim sınıfa, öğretmen odasına, müdür odasına.

Ben, orada iki ben oldum, oğlum, iki Özcan oldu. Kabardım da kabardım, kabardım da kabardım, mart hindisi gibi.

Bende aslında biraz içedönüklük biraz da buna bağlı olarak pısırıklık vardır. Bu dedemin madalyalarından sonra bunlar yitti gitti.

Öyle şefe, müdüre kendimi ezdireceğim ha,

«Bana bak bana, siz benim kimin torunu olduğumu biliyor musunuz, benim dedem ki, Asya'da, Afrika'da, Avrupa'da at koşturaraktan...» diye başlıyorum.

Hele bir gün müdüre,

«Bana hakaret, dedeme hakarettir, onun kemiklerini sızlatamazsınız,» deyip diklendim, müdürün kafası karman çorman oldu, benden özür bile diledi.

Bu iştahla tuttum soyadımızı değiştirdim. Bunu daha çok karım istedi :

«Ayol en doğal hakkımız,» dedi, «Paşaçocuğu soyadını almak.»

Yargıca madalyalarla gittik, bir söylev çektim :

«Tamam tamam,» dedi yargıç, «sen hangi soyadını almak istiyorsun, onu söyle.»

«Paşaçocuğu efendim.»

O günden sonra soyadımız Paşaçocuğu oldu.

Mahallede, sokakta saygınlığımız öylesine arttı ki, bakkal bize borç vermeye başladı.

«Paşaçocuğuna veresiye vermeyeceğim de kime vereceğim?» diyerekten.

Okulda bir kahramanlık günü mü yapılacak, hemen beni çağırıyorlardı. Yalnız oğlumun okulu değil, başka okullarda da söylevler veriyordum. Madalyaları kaptığım gibi, hangisi çağırmışsa oraya koşuyordum.

Zamanla dedeme öyle bir yaşamöyküsü uydurdum ki... Dedemin girdiği savaşların zorluğunu, ilk yarasını hangi savaşta aldığını, ilk madalyanın ne zaman verildiğini o denli güzel, o denli coşkulu anlatıyordum ki, sözüm bitince dakikalarca alkışlanıyordum. Her zaman sözlerimi şöyle bitiriyordum :

«Arkadaşlar, bizler benim dedeme ve dedem gibilere layık olmaya çalışmalıyız.»

İnanır mısınız, konu komşu nişan yüzük-

lerini de bana taktırır olmuşlardı. Karım baş köşeye oturuyor, söylevi ben çekiyordum.

«Dedemin nişanları,» diyor, sonra, «işte bu nişan,» diyerek sözü uzatıyor, sonunda yüzükleri takıyordum.

Şimdi madalyalar yüzünden karın mutlu, çocukların mutlu, sen mutlusun, ne gereği var, üzümünü ye bağını sorma... Sordum.

Tuttum dedemin kim olduğunu araştırmaya başladım.

Sanki üstüme görevdi...

Gittim, dedemin ufacık kasabasını buldum. Sordum soruşturdum.

«Bilirse ancak Salih Dede bilir,» dediler.

Yüz on iki yaşındaymış Salih Dede. Yüzü kırış kırış. Salih Dedeye babamın adını söyledim, annemin adını söyledim, halamın adını söyledim. Salih Dede düşünmeye başladı, yüzü daha da kırıştı. Sonunda ıslık gibi bir ses çıkardı,

«Bildim, senin deden deliydi,» dedi.

«Deli miydi?»

«Evet, çok iyi biliyorum, göğsüne madalya diye toka, teneke parçası, kavanoz kapağı ne bulursa takardı. Çocuklar arkasından koşar, eline şunu bunu tutuştururlar, o da hemen bunları madalya sanır göğsüne takardı.»

Duramadım orada, hemen uzaklaştım. Bindim minibüslere, otobüslere geri geldim.

İyi de bunu çocuklarıma, karıma söyleyeyim mi, yani hemen bir anda, o üç kıtada at koşturmuş adamı göğsü tenekeli deli mi yapayım?

Yok canım, dedem deliyse ben de deliyim?

Ne karıma, ne çocuklarıma söyledim. Otobüste gelirken yol boyu dedemin yeni yeni kahramanlıklarını öyküledim. Bu uydurduklarımı eve gelince çocuklarıma bir bir anlattım :

«Yaa işte onun yaşadığı kasabada anlattılar bunları, iyi ki gitmişim, dedenizin değeri bir kat daha arttı gözümde, nur içinde yatsın kahraman dedemiz,» dedim.

Yalnız bir kez karıma şöyle hafiften bu işi çıtlatayım dedim, karım,

«Ayol çok doğal,» dedi, «dedemiz çılgın olmasa, nasıl başaracaktı onca işi?»

Amann, hiç girer miydim ben bu işin içine? İlle de benim oğlanla, amcasının oğlu Nusret, altımdan giriyor üstümden çıkıyorlar.

«Amcaa bir otelin olacak ki, böyle turistlen dolup taşacak...»

Nusret bırakıyor, bizim aklı beş karış havada oğlan alıyor :

«Babaa, ben hem İngilizcemi geliştireceğim, hem de otelin genel müdürü olacağım.»

Şuna bak şuna, otelin müdürü olacakmış, daha okulda İngilizceden Allah için üçten yukarı not alamamış dangalak, turistik otele müdür... Hem de genel müdür... Eh vallaha tepem atıyor ya, biri abimin çocuğu, biri benim, vuruverecem elimin tersiyle, aha ikisi de deve gibi çam yarması ve de abimin hatırı gönlü var.

«Gidin lan başımdan!..»

«Amcaa, ben İngilizceden beş aldım hep, ben resepsiyon müdürü olurum, boş ver gerisine sen karışma, otel böyle fanfinfon turistle dolsun, oooh, sen de bahçeye at sandalyeni, geçir marpuçu ağzına, fokur fokur fokurdat nargileni...»

Hiçbir şey değil canım, zeytinliğin ucundan azıcık verecekmişim, kesilse kesilse yüz ağaç neyim kesilecekmiş, ühü onca ağacın yanında yüz ağacın sözü mü olurmuş, yüz ağaç

gidecekmiş amma, o marklar, o florinler, o dolarlar, o franklar... Ühüüü, zeytinmiş, efendim toplatması, efendim sıktırması, efendim yağ çıkartması, efendim depolaması, efendim satması, geçmişmiş bunlar geçmişmiş, şimdi bu kasabada turizm varmış. Ahaa, Hocanın Aliler ne yapmışlar, evi yıkıp yerine otuz iki yataklı otel yapmışlar... Hocanın Alilerin İlyas öyle kurumlu geziniyormuş ki şimdi kasabanın için de, sanki tüm o sarı kafalı turistler İlyas'ın ırgatı... (Heye lan, öyle mi ne, bu adamda bir kurum oldu ki demeyin gitsin. Eskiden bitlenmiş tavuk gibi boynu yerde giderdi, şimdi kafasını Denizli'nin horozu gibi dikip geziyor.) Sonra, o iki dükkân yan yana, biri bakkal, biri berber, ne yapmış Berber Gökali, bakkalı çıkarmış dükkândan, kendi de bırakmış berberliği, hop dört katlı otel, al sana otuz altı yatak, Berber Gökali, oldu Turizmci Ali... Orda burda ne diyormuş, bir izin çıkarsa, üzerine iki kat daha, en tepesine de bir havuz, yüzme havuzu, turistler bicibici yüzsünler. «Eh gari,» diyormuş köfte ağızlı Gökali, «ben de arasıra havuza girer yunurum.»

«Baba babaa, eline su dökemeyecekler konuşmaya başladılar, ama sen onca zeytinlen bir otel sahibi olamıyorsun...»

Haydi söz hop, Nusret'e geçiyor :

«Yavu amca sen şu işe hı de be, bak zaten cebinden pek bir şey çıkmayacak, devlet bu iş için öyle bir kredi veriyormuş ki, ühüüü sen yeter ki bu işi yapıyorum de... Biz gittik oğlunla adamını bulduk konuştuk, siz karar verin, gerisi tamam, diyor... Eee ne duruyorsun am-

ca, gerisinin gerisi de tamam, genel müdür hazır, ıhı Musa, ben resepsiyon müdürü hazır... Sana kalıyor nargileni tokurdatmak, bir de böyle, ooooh...»

Ben o anırır gibi «Ohhhh» deyişinin ne demeye geldiğini biliyorum. Bu Nusret'i abim çok şımarık büyüttü, yani bıraksam babasıynan dalga geçtiği gibi benimle de geçecek... O oh var ya, yani diyor ki, amca amca, oturursun zeytin ağacının altına, bir yandan nargileni tokurdatırsın, bir yandan da balkonda güneşlenen sarışını dikizlersin. Dangalak, sanki canım istediğinde gitmez miyim kıyıcığa, varıverdim mi kıyıya, cıbıldak cıbıldak, her şeyler ortada, bak bakabildiğin kadar, gözünü kapayan mı var, yoksa karının memişine havlu atan mı var?... Bir memiş için onca ağacı keseceğim, onca zahmetlere gireceğim!..

«Babaaa, Patlakgöz Şevket kredisini almış...»

Aniii, Patlakgöz'e kredi ha, turizm kredisi ha... Lan onların ki ev değil, çerçöptü lan... Vay babam vay... Helaları bilem avlunun tee öteki ucundaydı kargıylan çapıtlan kaplı... Demek onlara da kredi ha?..

«Amcaaa, kasap var ya...»

Hangi kasap lan?»

«Canım Kokmuş Kasap Hasan...

«Ona da mı?»

«Amca veriyorlar, tarlanı göster, evini göster, arsanı göster, veriyorlar... Veriyorlar ki böyle...»

«E ulan ya bunu geri ödemesi!..»

«Bak hele babama bak, geri ödemesini dü-

şünüyor. Sen bir al da devletten, gerisine bakma, nasıl olsa...»

«Haydi ordan lan, bunun hacizi var, bilmem neyi var, devlet hiç alacağını bırakır mı?»

«Amcama helee, marklar, sterlinler, franklar ve dahi dolarlar, yeşil yeşil... Ahh ahhh, şu zeytinlik benim babamda olacaktı ki...»

«Yidi oğlum baban yidi, sattı sattı yidi, nah böyle şimdi de küçük çocuk pipisi gibi ortada kaldı.»

Ulan demek Kokmuş Kasap da ha, vay vay vay... Yavu bu kasabada bir şeyler oluyor... Çarşıda bakkal çakal kalmadı, hepsi derici dükkânı oldu. Kahve mahve kalmadı kafeterya, restaurant oldu. Evlerin ön odaları bozuldu dükkân oldu, içine o bu kondu, adı souvenir oldu...

«Baba bırak şimdi asiti masiti, koyuver zeytini meytini, turizme bak!..»

Allah canımı alsın en sonunda baktırdılar... Evdeki iki kız da, anaları da, hepsi bir oldular,

«Ah ah, bir turistik otelimiz olsa ne iyi olur?» dediler.

Çarşafları benimki yıkarmış, n'olacakmış ki, her gün değişecek değilmiş ya bu, haftada bir, atarmış tüm otelin çarşaflarını çamaşır makinesine, langıdı lungudu, oluverirmiş... Sabah kahvaltısı neymiş ki, iki kız iki yandan, yani kırk kişiye kahvaltı mı çıkaramayacaklarmış, «Baba bu iş bizim işimiz...»

«Eee baba, genel müdürünle, resepsiyon müdürün de hazır...»

Eh, öyle ya, Kokmuş Kasap otel işlettikten sonra, Berber Gökali otel işlettikten sonra,

Patlakgöz Şevket otel işlettikten sonra, hele Hocanın Alilerin Deli İlyas otel işlettikten sonra... Hem de öyle böyle otel değil, turistik otel işlettikten sonra... Ulan biz niye yapıp işletmeyelim?..

«Yaşaaaaa amcaaaaa!»

«Bağırma lan hergele, yangın var sanacaklar.»

«Yaşaaaa baba!..»

Kızların oynaması eksik, hanımın dans etmesi... Onlara öyle bir kuru fasulye yaparmış ki bizim hanım, bir kabak dolması yaparmış ki turistlere, parmaklarını yerlermiş dalağan böreğini yerken...

«Gözün çıkmaya hanım, sabah kahvaltısında mı vereceksin kuru fasulyeyi?»

Gerçekten hiç güç olmadı... Nasıl oldu, bilemedim, anlayamadım, ben hı deyince, çiziliverdi plan, haydi temel, haydi birinci kat, haydi kredi... Amanın, bir yürüyor ki işler... Dört ay var sezona, ustası «Yetiştiririm» diyor, boyacısı, «Ellerinden öper» diyor, demircisi, «Sen karyolayı yatağı hallet hele» diyor...

Abooov, doğru ya, biz oteli yapıyoruz, içine konacak bir şey yok...

Koştum kente, verdim siparişleri, böyleyken böyle,

«Kırk iki karyola, kırk iki yatak, etajer, dolap... neyim... neyim... neyim...»

Şuna bak şuna, sanki otelciliği anasının karnında öğrenmiş, çalımına kurumuna bak sen şu soykanın, hani yan yan yaklaşır ya horozlar, yampiç yampiç, öyle yaklaştı yanıma Deli İlyas, bir de ağzını eye eye konuşuyor ki,

bir yılın içinde olmuş İngiliz ağzı, sanki bizim dili konuşmuyor, başka dili konuşuyor.

«Turu ayarladın mı?»

«Ne turu lan Deli İlyas...»

Deli İlyas, Deli İlyas sözünü duyunca, boynunu biraz daha uzattı, sırıtır gibi yaptı, sırıtmadı, ne de olsa turistik otel sahibi beyefendi, dedi ki,

«Oteli yapmışsın neye yarar, içine turist koyamadıktan sonra.»

«E gelmezler mi lan?»

«Gelmezler... İstersen sana yardım ederim.»

Ulan ben senin yardımını köpeklere yedireririm ya, işi bilmiyorum.

«De söyle hele...»

Oteline gittik. Bir de tuhaf koymuş ki otelinin adını, kendi bile doğru dürüst söyleyemiyor, Hotel Adiyöroma...

«Gidelim adyomaya, oradan bi telefon edelim...»

Ettik... Benim bağlantım yapıldı. Amanın, ne büyük bir iş yaptı Deli İlyas; gavat ben kalkıp giderken yerinden kalkmadı bile, elini uzattı, koca patron.

Evdeki telefonu otele bağlattık. Ne mi yazdık istek kâğıdına, «Telefonumuzu Hotel Monkey»e bağlayın...

Evde çok tartıştık çok, bu monkey için... Amcasının oğlu tutturur, benim oğlan tutturur,

«Gâvurlar tuhaf adları severler...»

«Lan hiç maymun otel olur mu, bu gelen adamlar kadınlar maymun mu?»

«Amca bak göreceksin bayılırlar, kapıya bir de maymun resmi koyarız.»

«Resepsiyonda sen varsın ya...»

Zarzor razı ettiler beni. Allah sizi inandırsın benim hanım da,

«Olsun olsun maymun olsun,» diyordu.

Haklılar herhalım... Çünkü bizim kasabada hiç bildiğimiz adlardan bir şey kalmadı ki. Hiç bilmediğim duymadığım adlar, hepsi gâvurca. Soruyorum :

«Ne lan bu, ne köftecisi Nuri?»

«İngilizce, gece yarısından sonra köftecisi demek.»

«Eee, gece yarısından sonra senin oranda buranda pireler uçmuyor mu Nuri, niye ki öyle dedin?»

«Eee, çarşı köftecisi mi diyeydim?»

Anı eşyası satanın adı Kedicik, elbette gâvurca yazılı. Ben eli kan okuyorum, yo değilmiş Elegan'mış, bizim dilde kibar demekmiş. Kibar kim biliyor musunuz, eskiden top sahasının oralarda ayçiçeği neyim satardı, Fıttı Kâmil, şimdi çerezci oldu, hem de çok kibar, salatalık hıyar gibi ayı...

Açılış yapamadık, bir şey yapamadık. Gözüm kör olsun yalansam sanki sıkıntıları varmış, yersiz yurtsuz kalmışlar gibi, biz bugün koyduk karyolaları yatakları, daha üst katların halısı döşenmemiş İngilizler doluşuverdiler... Su işi bile tam değil, yetişsin tanker, yetişsin ustalar, onlar uyusunlar bir yandan, biz işimizi görelim bir yandan...

Ful...

Bu sözü bizim Nusret'ten öğrendim, resepsiyon müdürümüzden. İyi ama, hergele resep-

siyonda durmuyor ki, oraya koydu bir tane arkadaş haydi kendisi İngilizlerle plaja...

«Lan oğlum Nusret, otur oturduğun yerde?»

«Amca işin içinde iş var sen bilmezsin, ben yakınlık gösteriyorum ki, gelecek yıl yine gelsinler, arkadaşlarına bizi övsünler.»

Genel müdür de yerinde yok, o nerde?

Amcasının oğlunun öteki ayağı, amcasının oğlu nerede, o orada.

«E oğlum Beşir, sen gâvurlarla anlaşabiliyor musun resepsiyonda?»

«Eee, güle güle, hoş geldin demesini bilirem emmi. Aha anahdarı da veriyim, seninkisi dokkuz numara diye, oldu bitti.»

Hanım otelden çıkmıyor, iki kız otelden çıkmıyor, amma iki oğlan ortada yoklar. Akşam oldu mu turistlerle birlikte çıkıp geliyorlar, haydi açıyorlar müziği, depin babam depin, gecenin ikisine üçüne dek...

«Lan oğlum uyuyan turistlere n'olacak Nusret?»

«Amca sen bilmezsin, onlar uyurken bile böyle müziğe göre hoplar zıplarlar, hiç kafanı yorma, oteldekiler yaşamlarından çok memnunlar...»

«Lan sabah inşaat, gece yarısına dek dan dıın dan, hiç olur mu lan?»

«Uf, bunlar bayılıyorlar bizim rakıya...»

Gözü çıksın kasabanın, sabahın onunda su nanay, depo nanay... Haydi bekleyin turistler tanker gelsin... Nerdee, oturacakmışım da zeytinin altına nargilem fokur fokur, sonra sarışın turist kızın orası burası, teh teh teh...

«Nerde bizim avanak oğlan?»

«Uyuyor baba, sabaha karşı yatmış.»

«Son yatışı olsun inşallah, ya Nusret?»

«O ondan da geç yatmış...»

«Hadi kız hadi bırakın kahvaltıyı mahvaltıyı, zıkkım yesin turistler, size nesi bana nesi, onlar istediler otel yapalım diye, kalksınlar, müşteriye baksınlar, bırakın...»

Eh, üç günde bir olmasa bile, haftada bir oluyor bu, yürüyorum oğlanla Nusret'in kaldığı alt kata, bir bağırma bir çağırma,

«Kalkın ulan hergeleler!..»

«Baba bağırma turistler uyanacaklar...»

«Ulan sabaha dek o zımbırtıdan uyanmıyorlar da benim bağırmamla mı uyanacaklar, kalkın!..»

Kalkmıyorlar ki... Allah belanızı versin. Üstüme kalıyor bütün iş üstüme... İlk günler o apaçık bacaklar ne bilsinler, soku sokuveriyor sivrisinekler böyle, oluyor gül gül maşallah, yok yok alışıyorlar sivrisineğe velakin başka bişiy var, keşfedemedik bulamadık, haftada en az iki kadın, nedense kadınları sokuyor bu böcük, bir çığlık gece yarısı, aha kadının bacağı yumruk gibi şişmiş... Benim hanım bağırıyor :

«Soğan pişirip koyalım.»

«Soyka, hiç bunlara soğan moğan...»

Haydi, biraz amonyak neyim sürüyoruz, dilini de bildiğimiz yok ki, oh rahat rahat uyumasını söylüyoruz, işin ucunda ölüm yok diye anlatıyoruz. Kadın topallaya topallaya odasına çıkıyor.

Yo, ben, karım, kızlarım çok yoruluyoruz ama, dolarlar marklar geliyor. Geceleri de bizim oğlanla Nusret yiteliyorlarmış rakıyı şara-

bı cini turistlere. Ühü, bir şişe rakıyı, on şişe parasına satıyorlarmış. O günü bir hesap çıkarmışlar Nusret'le bizim oğlan,

«Babam sanıyor ki biz keyfimizden burada hoplayıp zıplıyoruz. Bunlara şenlik gerek. Şenlik olmadı mıydı, hiç beğenmezler.»

Çerezdir, şeftalidir, kavundur, yatak parası kadar da para oradan kazanıyormuşuz...

Yok canım yok, kavga gürültü, inşaat, toz pislik mevsimi bitirdik...

Vay anam o kış, ben o kış gibisini görmedim. Pıtırak gibi yerden otel bitti, dağ taş otele kesti, otel otel otel...

Bu mevsim daha hazırlıklıyız. Çıkıverdik bir kat daha kazandığımız parayla, öyle ya, oldu otelimiz tastamam elli yatak. Eee, yatağı şunca mark, şunca dolar...

Yo dolmadı. Neden ki?

Oysa boyası neyim yeni gıcır gıcır, resepsiyon müdürü var, genel müdürü var.

«Lan İlyas neden ki böyle lan?»

«İptal...»

«Ne iptali?»

«Gelmiyorlar...»

«Niye gelmiyorlar?»

Amanın gerçekten gelmiyorlar.

«Hiç mi gelmeyecekler lan?»

«Bilmem ki, amma ben başımın çaresine bakacağım.»

Bak sen şu deliye?

«Lan uçağın mı var, vapurun mu var, özel mi getireceksin a gavat turisti?»

«Cık... Görmüyor musun kaç yerde asmışlar, 'Satılık Otel' diyerekten...»

«Eee, sen de mi satacaksın?»

«Kim alır ki?»

Deli meli deriz, bak bak sen şundaki akla... Yoo, ben de korkarım devletten, ondan bundan istemez üstüne yatar da, bana gelince gözlerini iri iri açar, «Ver bakalım hele şu sana verdiğim kredileri» der, o zaman ben ne yaparım?

Hemen o mevsimin sonunda yapıverdim. Bir inek cinsi ki, Hollanda İsrail karışımı mı neymiş, ineklerin özelliği, hiç kıpırdamamaları, yerlerinden oynamamalarıymış, işte o zaman öyle bol süt veriyorlarmış ki, üstlerine yokmuş. İşte bunlardan aldım yirmi beş tane, yani her odaya bir tane. Karyolaları ters çeviriverdim, aman Allah öyle güzel yemlik oldu ki, ahacık banyoların küvetlerine de doldurdum suyu alafranga yalak, birer hortum çektim memelerinden lobiye, koydum mu lobiye süt sağma makinesini, kaynatma makinesini, yoğurt peynir makinesini...

Allah sizi inandırsın odalara inekleri çıkarması çok zor oldu ama, şimdi inekler yaşamlarından çok memnunlar, arada bir pencereden başlarını çıkarıp kekik kokulu dağlara bakıyorlar, hani televizyonda bir zamanlar bir reklam vardı, gülen inek reklamı, işte tıpkısının aynısı o inekler gibi neredeyse balkondan bakarken gülecekler, öyle mutlular... Onun için otelin adını değiştirdim, «Beş Yıldızlı Mandıra» koydum...

Ha demeyi unuttum, otel kredisini Turizm Bakanlığından almıştım, bunun kredisini de Tarım Bakanlığından aldım. Canım değişen bir şey yok, otelse otel yerinde, yatanlar yabancıysa, ee bu inekler de yabancı, yerli değil ki...

ÖZEL PLAJLI DENİZ SİTESİ

Dostumun biri deniz kıyısındaki sitenin birinden daire satın almış. Daire dediysem, öyle bildiğimiz dairelerden değil, şöyle üçe üç bir oda, yanında üçe üç bir oda daha, hemen ikinci odanın yanında bire iki bir mutfak, hemen onun arkasında da tuvalet banyo bir arada, ufacık bir hücre, kalkarken sırtını duvara vuruyorsun, oturmak için de yandaki duvarları elinle kaktırmaya çalışıyorsun. Yükseklik mi, tüm yapsatçıların yaptıkları gibi, alçak. Kapılar bile alçak, ama benim boyum küçük olduğu için arkadaşımın dairesinde hiçbir yere oraını buramı çarpmadan dolaşabildim.

Dostum geçenlerde şöyle dedi :

«Git istersen benim yazlıkta bir hafta kal, yatak filan var, dinlenirsin. Belki çalışabilirsin bile.»

Sevindim. Aldım anahtarı, çantamı hazırladım, bindim otobüse gittim tatil sitesine.

Hangi blok, kaçıncı kat, hepsi yazılı, elimle koymuş gibi buldum daireyi.

Oh, site değil, insan deposu!..

Yapsatçı, merdivenden mi kazanayım, yerden mi kazanayım demiş, yoksa yoksa işi iyice sağlama bağlayayım da «Para kazanayım» mı demiş ve tutmuş, öyle bir balkon yapmış ki, blok boyu. Şöyle bir buçuk metre genişliğindc

bir balkon düşünün, boydan boya... Ve dairelerin tüm giriş kapıları bu balkona açılıyor. Yani kendi dairene varmak için bu balkonu boydan boya aşmak zorundasın. Yürümek zor değil canım, balkondaki engelleri aşmak zor, yanlamasına uzatılmış şezlonglar mı ararsınız, diklemesine uzatılanlar mı, balkona öyle sere serpe yatıp uzananlar mı hepsi var. Kimileri de sırtlarını duvara vermişler, ayaklarını korkuluğa dayayarak, balkonu Deli Dumrul'un köprüsü yapmışlar.

«İzninizle geçebilir miyim? İzninizle geçebilir miyim?»

Bir de ters bakıyorlar ki, zamansız gitmiş olmalıyım mutlaka. Tam öğle, uyku zamanı. Kim bilir bloklular belki de aralarında bir karar almışlardır, olamaz mı,

«Saat on üçle on altı arasında hiç kimse dairesinden dışarıya çıkıp bu balkonda yürüyemez.»

İyi ama, ya dairesinde oturmaktan canı sıkılan olursa, ya dışardan bir şey almak isteyen olursa, konuğu gelen?

Bunların hiçbirini düşünmemiş yapsatçı.

Şunu da düşünmemiş, «Bir deniz evin var mı, bil ki bol bol yaz konuğun vardır. Karının olmazsa kocanın, kocanın olmazsa karının... Tüm bunlar yoksa bile konu komşun da mı yok?»

Kim bilir belki geceleri de bu balkon böyle yüklüdür.

Öyle ya, iki ufacık odadan oluşan bir dairenin içinde yedi sekiz kişi birden kalabilir mi? Galiba bundan dolayı yapsatçı kapıların önünü boydan boya balkon yapmış.

Arkadaşımın dairesine varmama iki daire kaldı, ama kırk yedi numaralı dairenin önünde öyle bir engel var ki... Şimdiye dek geçtiğim dairelerin önünde yatanların uzananların, kimisinin üstünden atlayarak, kimisinin bacaklarına sürünerek buraya dek gelmiştim, amma asıl Deli Dumrul öyküsü burada başlıyordu. Fil gibi bir adam, mayoyla yayılmış balkona, etler dağlar taşlar gibi. Adamın kıyısından geçeceğim, etleri kaplamış her yanı, geçmek olanaksız... Bir yerine basarım, üzerine düşerim diye ödüm kopuyor. Hiç belli olmaz, kalkar kavgaya da tutuşabilir benimle. Güneşin altında öyle de horluyor ki... Yanıma yöreme bakındım, ne yapacağım, nasıl geçeceğim, bir umar arıyorum. Ama kimsenin bana aldırdığı yok. Filin uzandığı yerden başımı uzattım, dairenin kapısından baktım, içerde altı tane fil yavrusu daha... Belli ki bu en büyükleri içeri sığmamış. Onlar gibi çıplak olmadığım için bir de terliyorum ki... Elimde tuttuğum çanta da gittikçe ağırlaşıyor.

Ah ah nasıl etsem de bu adamın üzerinden uçup karşıya konsam? Kırk dokuz numaralı daire hemen iki daire ötemde, ama dağlar var aramızda???

«Hiş kardeşim!..»

Duyacak ha, adam horul horul uyuyor, belli ki yemiş sarımsaklı yoğurtlu biber patlıcan kızartmasını, şimdi sindiriyor, yoğurt da uyku ilacı, uyu babam uyu, horla babam horla...

Az daha bekledim, baktım öteden birkaç çocuk belirdi, yaklaşıyorlar. Bakalım bunlar nasıl geçecek bu adamın yanından? Adamın göbeğine basa basa mı geçecekler?

Alışmış çocuklar, korkuluğa ata biner gibi oturdular, sürüne sürüne adama hiç dokunmadan geçtiler.

Terli gözlerle baktım kaldım çocukların ardından. Ter, gözümün içine bile dolmuştu.

Pekiyi ben nasıl geçeceğim buradan?

Başka yol yok, elimdeki çantayı adamın üzerinden fırlatıp attım karşı yana. Umut işte, çantanın gürültüsüyle uyanır sandım, hiç tınmadı. Az önce çocukların yaptığı gibi ben de oturdum korkuluk demirlerine, geçtim karşıya. Ama çok zor oldu. Yani bundan sonra buradan hep böyle geçeceksem yandım.

Arkadaşımın daire kapısını açtım, hemen soyundum, kendimi yatağın üzerine attım. Sanki eve değil, bir fırına girmişim. Koştum, daire kapısını açtım. O zaman anladım öteki daire kapılarının niçin ardına dek açık olduğunu. Dairenin arkasındaki pencereyi, sonra tuvalet penceresini açtım. Bekliyorum ki, hava akımı olacak serinleyeceğim. Nerde, günlerdir beton öyle kızmış ki, sanki tavandan üzerime sıcaklık dökülüyor.

Kapım açık ya, burada herkes birbiriyle sıkı fıkı ya, kafasını uzatan soruyor :

«Efendim burayı siz mi aldınız?»

«Hayır ben almadım, konuğum, bir hafta kalıp gideceğim.»

«Ha öyle mi?»

Keşke kapıya bunları yazıp assaydım. Kapıya vurmaya da gerek görmüyorlardı, kafasını uzatan soruyordu :

«Ay siz mi aldınız, kaça aldınız?»

Belki de kendi dairelerinin ederini öğren-

menin heyecanıyla, beni durmadan rahatsız ediyorlardı.

O ufacık zaman diliminin içinde kendini çok akıllı sanan, bana akıl vermeye çalışan emekliler de oldu :

«Efendim şuradan ayrı bir pencere açtırtacaksınız, şuraya bir davlumbaz koyduracaksınız...»

«Ben sahibi değilim, konuğum, burası arkadaşımın.»

«O zaman arkadaşınıza söylersiniz... Biz şuradan bir kapı daha açtırttık, siz de açtırın, o zaman mutfakta pişen şeyler rahat rahat sofraya taşınıyor.»

«Arkadaşıma söylerim.»

«Aaa yemek masasını şuraya koyun, siz yanlış yere koymuşsunuz, o zaman şu alan daralıyor...»

Uf benim yüreğim daralıyor, uykusu kaçmış emekli çek git buradan!..

Gitmedi, tüm evin planını değiştirdi, içi rahatladı, ondan sonra gitti.

Bu ne yakıcı güneş!..

Odanın neresine kaçsam beni kovalıyordu. Yapsatçı duvar az olsun diye, yatak odasıyla öteki odanın arasına öyle kocaman bir pencere açmış ki, ama pencere desen pencere değil, duvar desen duvar değil, onun için durmadan güneş beni kovalıyordu.

Oturup da burada çalışacakmışım. Pişiyorum, haşlanıyorum be!

Denize gideceğim, fil yavrusu hâlâ orada. Az önce ayağımda pantolon vardı, şimdi mayoyla nasıl o kızgın balkon demirinin üzerine

oturur da sürüne sürüne geçerim? Ya mayom yırtılırsa, on tane mayom yok ki, altı üstü bir tane.

Şeytan diyor ki, bir tas suyu boca et üstüne şu filin, dikil karşısına:

«Ulan ne hakla yolu kapatıyorsun ha!..»

Evet, dakikasında kavga hazırdır, üstelik içerdeki fil yavruları da yuvalarına çomak sokulmuş eşekarıları gibi dışarıya fırlar.

Balkon boydan boya insan dolu. Kadınlar şimdiden akşam yemeğinin hazırlığına başlamışlar; kimi fasulye ayıklıyor, kimi patlıcan soyuyor, kimi de semizotu temizliyordu. Kadının biri piknik tüpünü balkona çıkarmış, patates kızartıyordu. Ama bizim fil hâlâ horul horul uyuyordu.

En iyisi ben de fil gibi yapayım, terim de biraz soğumuş olur dedim, uyumak istedim. Amma yapsatçı öyle duvarlar yapmış ki, haydi duvarlar kalın olsa, hiç olmazsa sesleri birbirine karıştırmam, ama yandaki iki daireden gelen sesleri birbirine karıştırıyordum.

Bu yandaki kadın hırçın hırçın bağırıyordu:

«Niçin gözlerini ayırıp bakıyorsun o kadının bacaklarına ha, niçin?»

«Sana bundan sonra şeftali yok...»

Şimdi bu, «Sana bundan sonra şeftali yok» diyen kadın, kocasını başka kadının bacaklarına baktı diye kıskanan kadın mı, yoksa üzerini kirletti diye bundan sonra çocuğuna şeftali vermeyecek olan başka bir kadın mı? Çık çıkabilirsen işin içinden ve de uyu uyuyabilirsen?

«Benim bacaklarım daha güzel...»

«Çabuk çıkar donunu...»

Haydi bakalım, iki tümce daha, aynı kadından mı, yoksa biri bu duvarın ötesinden, öbürü de şu duvarın ötesinden mi geliyor?

Breh, buranın gecesi nasıl olur? Gece yarısı nasıl olur?

Bir çocuk ağıtı ki yeri göğü yırtıyor, bebek değil canım, kim bilir, sekiz on yaşında vardır. Şak şuk tokat sesi. Sanki tokatları ben yedim. Çocuk şimdi ününün yettiğince bağırıyor. Annesi ondan beter bağırıyor :

«Dur bak hafta sonu gelsin baban, bir bir söyleyeceğim.»

Şu güneşin dik ışıkları bir geçse, bir de balkondaki fil uyansa, denize gideceğim, ama nerde?..

Uyuyamadım, kitap okuyayım dedim.

Altı çocuk daireye girdiler, yatağımın yöresinde bir tur attıktan sonra çıktılar. Son çıkan,

«Kusura bakma amca, yanlış daireye girmişiz,» dedi.

Aa ilk kez kapım çalınıyor, şaştım, çok da önemsedim, bornozumu giydim. Kapıda genç bir kız duruyordu :

«Buyrun.»

«Sirkeniz var mı acaba?»

«Yok.»

«Annem patlıcan salatası yapacaktı da...

«Yaa, ah keşke olsaydı.»

Tam o sırada nerden geldi bilmiyorum, bir top kulağımı sıyırdı geçti, daire kapısının üzerine çarptı, yine kulağımın dibinden vızlayarak geri gitti, hiç anlayamadım, ortada top oynayan falan da yoktu.

Şaşılacak şey saat on yedi, fil uyandı, demek saatle yatıp saatle kalkıyor. Fil gerindi, kalktı, dairesine girdi.

Balkon o denli almış ki yükünü, belki var her dairenin önünde beş altı kişi. Güneş bu yandan ağmaya başlayınca denize gitmeyenlerin hepsi kendilerini gölge düşen balkona atmışlar. Şıngır mıngır akşam çayı. Kimi eski bir sandalyenin üzerine, kimi korkuluk yanındaki çıkıntıya, kimi taşa oturmuş, kimi de ayakta duruyor. Hepsi birden hem çay içiyorlar, hem de konuşuyorlardı...

«İzninizle efendim, izninizle efendim,» diye geçerken, bir çay tepsisi burnumun ucuna dek uzatıldı :

«Almaz mısınız?»

Yaşlı bir kadın çay sunuyordu bana.

«Sağ olun, denize gidiyorum.»

«Ama benim çayım ünlüdür bu blokta.»

«Sağ olun efendim, başka zaman.»

Özel plaj... On metre böyle, otuz metre şöyle, taşıma kumla yapılmış bir plaj, kumu da kireçli. Ardını yere koyabilmek için insanları oyman gerekli, her yer et. Et de ne, et üstüne et. Bir yere oturacak oldum, çocuğun biri bağırdı :

«Orası benim amca!..»

Yanına oturacak oldum :

«Orası annemin amca!»

Parmağıyla gösterdi, yani annesi denizde.

Kimsenin gidip oturmadığı, kumun en kireçli yerine oturdum, başka yolu yok. Boylu boyunca uzandım kireçli kumun üzerine, gözlerimi kapadım, dinleniyorum...

Bilmem, kendimden mi geçtim, yoksa düş mü gördüm, bilmiyorum, bir çatırtıyla uyandım, daha doğrusu bana öyle geldi... O da nesi, üzerimde bir adam.

«Hey???»

«Kusura bakma amca, arkadaşla boğuşuyorduk da, getirdi, beni sizin üzerinize bıraktı.»

«Güreş minderi miyim ben ulan?»

«Kibarca özür diledik, ne horozlanıyorsun be?»

Çevreden bakıyorlar, yüzlerinden anlıyorum, besbelli diyorlar ki,

«Ne var yani, delikanlılar şakalaşırlarken üzerine yıkılıverdiler, n'oldu, bir yerin mi incindi?»

Denize girdim, eh buna deniz denirse, sanki isteyerek kirletilmiş. Açıldım, rahatladım, serinledim, dinlendim. Ama denizden çıkarken burnumdan geldi, ayağımı şişe kırığı kesti. Oracıkta o sağlık memuru olmasa kim bilir nasıl kan yitirirdim. Adamcağız gitti arabasından sargı bezi getirdi, sardı sarmaladı, uyardı beni :

«Aman dikkatli olun, geçenlerde birinin ayağına on ikilik çivi battı, alttan girdi, üstten çıktı.»

Topallaya topallaya dairenin yolunu tuttum. Eh ayağım yaralı ya, duşumu evde alacaktım. Nah alırım, musluğu açtım, tıs!..

«Yahu az önce vardı.»

Benden sirke isteyenlerin açık kapısına vurdum. Sordum. I ıh, yarın sabahtan önce gelmezmiş su. Saat tam on dokuzda kesilirmiş.

Topal ayakla tekrar özel plaja gittim, onun

da deposunda su az kaldığı için belki yirmi dakika bekledim, sonra duş yapabildim. Bakkaldan bir şişe su, biraz yiyecek aldım, kırk dokuz numaralı dairenin yolunu tuttum. Eh, balkondakilerin iki kez keyiflerini bozdum ya, ardımdan hemen laf attılar :

«A şu yeni gelen de, manevra treni gibi, durmadan gidip geliyor.»

Karanlık bastı. Bu kez herkes başladı şap şaplamaya. Belki üç yüz el, belki beş yüz el kalkıp kalkıp iniyordu, şap şap şap. Kollara, bacaklara, yüze şaplaklar indiriyor, sivrisinek öldürüyorlardı. Gündüzleri güneşten yanıp kızaran deriler, geceleri de şapşaplarla yanıp kızarıyordu.

Ama öyle mutlulardı ki, bir yandan şap şap, bir yandan arabesk gecenin içinden şen kahkahalar geliyordu.

Meğer karanlık çökerken tüm pencereleri, daire kapısını kapatmak gerekirmiş. Eğer içerde üç beş sivrisinek kalırsa önemli değilmiş, ne olacakmış ki onların sokup şişlediği. Pekiyi, kapı kapalı baca tıkalı, o sıcakta nasıl oturup, nasıl uyuyacaksın?

Oturmayacaksın ki, balkona çıkacaksın, curcunaya sen de katılacaksın.

O gece gözümü kırpmadım, sabaha dek sivrisineklerle boğuştum. İyice karınlarını doyurdum, tam uyuyacaktım ki, sabahki bacak kavgası yine başladı.

Hemen o sabah topladım pılımı pırtımı, teptim çantama.

Bindim otobüse, topal ayakla evimin yolunu tuttum.

Eve varınca arkadaşıma telefon açtım, şaşırdı sordu :

«Niye hemen geldin yahu, nasıl dinlenebildin mi bari?»

«Ah nasıl dinlendim, nasıl, yalnız sana bir şey soracağım, orayı kaça aldın.»

Arkadaşım daireye kaç para verdiğini söyler söylemez,

«Az bile o para, çıldırmak için,» dedim.

DÖRT DİL BİLEN AYI

Ne zaman bizim Yaşar'la uzun yola çıksak, bilirim ki turizm mevsimi başlamıştır. Bizim Yaşar iyice karnımı doyuruyorsa, yiyeceklerin içinde bol bol çürük meyveler de varsa, bilirim ki Yaşar'la ben uzun bir yolculuğa çıkacağız. Yaşar bu meyveleri pazarlardan toplar gelir, beni bir hafta iyice besler. Çünkü bizi hiçbir otobüs almaz. Elbette almaz, siz hiç insanla ayının yan yana otobüse bindiğini gördünüz mü?

Şimdi «otobüslere bazen ayılar biniyor», diyeceksiniz. Olabilir, onlar iki, biz dört ayaklı ayıyız. O iki ayaklı ayılar sigarayı içer içer, insanın yüzüne yüzüne üflerlermiş, ben bilmem onları, ben bizim ayıları bilirim...

Ah bizim Yaşar'ın parası olsa, hiç beni böyle kilometrelerce yürütür mü? Atar bir kamyonetin arkasına, kendi de bağdaş kurar yanıma, türkü mürkü söyleye söyleye gideriz yazlığa. Ama bizim Yaşar'da para ne arar? Zaten hiç parası olmadı ki Yaşar'ın. Onun malı mülkü, varı yoğu benim. Benim ama bana da yeterince bakamıyor ki. Aç kaldığım günler bile oluyor. Ne yaparsın, ne ayılar karnı tıkabasa dolu gezerlerken, ben aç kalıyorum. O zaman bizim Yaşar kahroluyor, yanımda ağlıyor ama, benim elimden bir şey gelmez ki.

Ben elimden geleni yapıyorum. Dört yıl

içinde üç dil öğrendim. Bir de anadilim, etti dört. Yok canım, benim dışişlerinde mışişlerinde işim ne? Hiç dil bilmeyen milletvekilleri filan varmış? Varsın olsun, onlar beni ilgilendirmez. Ama bildiğim bir şey var, şayet şu ülkede turizmin canlanmasını istiyorsak, turizmle uğraşanlar mutlaka yabancı dil bilmelidirler...

Bunları ben demiyorum elbette, ben böyle şeyleri bilmem zaten.

Geçen yıl çok turiştik bir otelin önünde oynuyordum da İngilizce olaraktan, ordaki biri, başka birine,

«Utan be şu ayıdan utan hiç olmazsa, ayı bile yabancı dil biliyor, ama sen resepsiyon memuru olmuşsun, bir yabancı dil bile bilmiyorsun» diyordu.

Acaba resepsiyon ne ki, ne iş yapar resepsiyoncu, oteldeki armutları mı doğrar?

Bu yıl nereye gidiyoruz bilmiyorum. Yaşar boyuna zincirimden çekiyor,

«Yürü ulan Kocaoğlan,» diyor.

Geçen yıl önceleri Bodrum'daydık, daha sonra Kuşadası'na geçtik.

Ama geçen yıl ben Fransızca bilmiyordum. Bu yıl öğrendim, daha doğrusu Yaşar öğretti bana.

«Afferin ulan Kocaoğlan, Fransızcayı da söktün,» dedi. «Gör bundan sonra, İngilizcen var, Almancan var, Fransızcan var.»

Yolda bile arada bir beni sınıyordu, bakalım Fransızcayı unutmuş muyum, unutmamış mıyım?

«Asseyevu» diyordu.

Oturuyordum,

«Levevu» diyordu.

Kalkıyordum.

Bu Yaşar'ın dediği çok kibarcasıymış, yani bizim Yaşar bana diyormuş ki,

«Oturur musunuz, kalkar mısınız?»

Yani öyle,

«Kalk lan, otur lan» yok.

Geçen yıl Bodrum'a, Kuşadası'na çok Fransız turist gelmiş, ama ben Fransızca bilmediğim için bizim Yaşar beni İngilizce oynatıyordu. İngilizce,

«Kocakarı nasıl hamamda bayılmış?» diyordu, ben bayılıyordum.

Tabii, Yaşar hamamda demiyordu. Bu gâvurlar hamamı bilmezlermiş, Yaşar,

«Saunada» diyordu.

Ben saunada düşüp bayılan kocakarıyı oynarken Fransız turistlerden İngilizce bilenler çok gülüyorlardı ama, İngilizce bilmeyen Fransızlar hiç gülmüyorlardı. Onun için bizim Yaşar,

«Ha çabala Kocaoğlan, Fransızlara da kendi dillerinde seslenirsek, vurduk partiyi...» diyordu.

Beni çalıştırıyordu, bağırıyordu:

«Nobrii...»

O zaman ben hemen göbeğime şap şap vuruyordum. Niçin göbeğime vuruyordum, çünkü «nobri» göbek demek Fransızca. Yaşar,

«Nüköö» diye bağırıyordu, bu kez şap şap elimle enseme vuruyordum.

Sonra Yaşar,

«Depute,» diyordu.

Hemen yerdeki silindir şapkayı kafama ge-

çirip, göbeğimi şişirerekten, kıçımı çıkararaktan yürüyor, milletvekili oluyordum.

Kim bilir bu yaz Fransızlar ne çok gülecekler bu numaraya?

Gülecekler de, bizim Yaşar'la birlikte turizme katkımız olacak da, ama ah ah!.. Bir göbek atıyorum turistlere, bir nişanlısını gören genç kızı oynuyorum, elimi yüzüme kapatarak, sonra bir nişanlımın önünden yürüyorum kırıtarak, bayılıyor turistler. Onlar ayıyı oynarken görmemişler. Ayılar hayvanat bahçesinde olur diye biliyorlar, böyle karayollarında kavşaklarda ayı ne gezer? Hem öyle yakın ki kendilerine içlidışlı. Yan yana durup benimle resim çektirenler bile var, bazıları ön ayağımı omzuna atıyor, öyle çektiriyor resmi, sanki ikimiz kardeşmişiz gibi. Bazıları da kollarını omzuma doluyorlar, kan kardeşmişiz gibi... Ama bizim Yaşar para alıyor ha, her resim parayla... Yoo Yaşar, Türk parasını kabul etmiyor, döviz istiyor.

«Ben ne yapayım Türk parasını?» diyor.

Geçen yıl çok para kazanmıştı bizim Yaşar, yabancı paraları bozdurdukça çok seviniyordu. Sağ olsun turistler bana armut, üzüm, başka yiyecekler, sonra çikolata filan veriyorlardı. Onların çikolataları niçin çok güzel anlayamadım? Yaşar, «Bizimkiler hile katıyorlar,» dedi. Anlayamadım.

Bu yaz da o güzel çikolatalardan, şekerlemelerden yiyecek miyim acaba? Alman şekerlemeleri en iyisi. Bir kezinde de bir Fransız bana bir şey içirmeye kalktı. Bizim Yaşar hemen adamın elinden aldı,

«O anlamaz, ver onu bana,» dedi.

Meğer içtiğim Fransız konyağıymış. Ne kadar güzeldi o öyle?

Kim bilir, belki yine o konyaktan içebilirim.

Ama ah ah, şu baskı olmasa!

Evet, basbayağı baskı var biz ayıların üzerinde, hem de jandarma baskısı. Sözümona demokrasi varmış, nerdee? Yaşar memnun, ben memnun. Ama gel de anlat, ben oynayamazmışım, Yaşar beni oynatamazmış. Niyeymiş, «hayvan hakları» varmış.

«Hıh» diyor, bizim Yaşar, «sanki insan haklarını insanların avcuna verdiler de sıra hayvanlara geldi?»

Vallaha ben çok korkuyorum jandarmadan. Eziyet ediyorlar. Orama burama vuruyorlar, tüylerimi çekiyorlar, lan diyorlar. Kolay mı, üç kez gözaltına alındım. İkisinde karakolu darmadağın edip kaçtım. Üç gün tutmuşlar bizim Yaşar'ı karakolda.

«Bul getir Kocaoğlanı, seni serbest bırakalım,» demişler.

Bizim Yaşar akıllıdır ha, onlara,

«Burada eli kolu bağlıyken nasıl bulur gelirim Kocaoğlanı? Salın beni, bulup geleyim,» demiş.

Salmışlar, bizim Yaşar paçayı kurtarmış.

Onu üç gün, o oynadığım dönemecin üstündeki kayalıkların ardında aç susuz bekledim. Ama sonunda Yaşar geldi, seğirttim koştum yanına. Öyle bir sarıldık ki birbirimize.

Bir kezinde de iki gün gözaltından sonra beni cezaevine götürdüler, anlayın işte hayva-

nat bahçesine canım. Orada neler çektik, ben tellerin ardında, bizim Yaşar tellerin ötesinde. Bir hafta geldi gitti Yaşar, telden ellerimizi tuttuk. Sonunda oradan da kaçtım.

Bakalım bu yıl?

Şimdi ben oynadığım için yolu iyi gözleyemiyorum, jandarma arabasının ayırdına varamıyorum. Bizim Yaşar da şarabı çekiyor çekiyor, burnunun ucunu görmüyor, o zaman n'oluyor, bir bakıyoruz ki jandarmanın o kocaman arabası burnumuzun dibinde.

«Haydi bakalım bin Kocaoğlan!..»

Oysa bana bir seslense bizim Yaşar, ya da ben görüversem uzaktan jandarma arabasını, ühüüü. Tanıyorum artık jandarma arabasını. Kaç kez ben uyardım bizim Yaşar'ı, fırlayıverdim dağlara doğru, haydi Yaşar da benim ardımdan... Yaşar benim gibi kaçamıyor ki, onu beklesem jandarmalar beni yakalayacaklar. Onun için Yaşar'a boş veriyor kaçıyor, tehlike geçince geri dönüyorum. Yaşar beni hep o koca kayanın dibinde bekliyor.

Yani bir boka yaramaz ayılar başköşeleri tutmuşken, jandarma benimle uğraşıyor. Bu benim çok ağrıma gidiyor. Ülkede serbest ekonomi yok mu yani? Benim havadan para kazandığını mı sanıyorlar? Pekiyi öteki ayılar havadan kazanmıyorlar mı? Hiç olmazsa ben oynarken terliyorum, onlar bir yerleri terlemeden para kazanıyorlar.

Benim oynamam yasakmış...

Pekiyi öteki ayılara niçin yasak yok?

Ben görmedim mi sanıyorsunuz, o lokantaları, gece kulüplerini, oralarda ne ayılar oy-

nuyor ne ayılar? Onlara oynamak niye yasak değil de, bana yasak? Kılsa, onların bazıları benden kıllı. Kafaysa, belki benimki onların bazılarının kafasından daha iyi çalışır. Lüplüpse, onlar benden daha çok yiyorlar.

Bu işte haksızlık var.

Öyle değil mi bizim Yaşar?

Ühüüü, bizim Yaşar sızmış bile.

Anlaşıldı, biz bu gece yine köprü altındayız.

En güzeli armut düşlemek, armut düşü kurmak.

Eh artık, armudun iyisini başka ayılar yiyor...

Hey Yaşar, biraz gözünü açsana!..

İKİ SARHOŞ

İçkievinde iyice kafaları çektiler. Soğan kokusuyla karışık, bir lokmada yutulan köfteler, bol sirkeli piyaz, kırmızı sinekli şarap...

Sonrası, hesap ödemek için girişilen yarış..

«Yoo yoo vallahi olmaz, benden arkadaş benden.»

«Hiç olur mu arkadaş, yoo garson yooo; sakın ondan alma haa, benden.»

«Bak ondan alırsan hesabı, bir daha beni burada göremezsin...»

Garsonu bıraktı, masa arkadaşına döndü :

«Canım be canım arkadaşım be, bu içkievi benim be. Kim getirdi seni buraya, ben getirmedim mi? Madem ben getirdim seni buraya, öyleyse hesabı da ben öderim.»

«Yoooooo yoooooo, dünyada olmaz, şurda oturup içtik iki gözüm, derdimi dinledin, hem de hiç sıkılmadan kuzu kuzu dinledin... Olmaz dedim bi kez olmaz, hesabı ben ödeyeceğim.»

«Darılırım kardeşim, çok darılırım, hangimizin derdi yok ki... Bir gün olur ben de derdimi sana dökerim, olmaz mı? Dinlemez misin o zaman?»

«Hiç dinlemez olur muyum, ama hesaplar benden.»

«Yo olmaz benden.»

Başlarında bekleyen, önlüğü kirden kapkara olmuş, bir karış sakallı garson,

«Madem öyle,» dedi, «ikiniz birden verin, biri benim olur, birini de patrona veririm.»

İki sarhoş, ikisi birden sırıttılar garsona. Sonra ellerinin tersiyle ağızlarını sildiler. İkisi de aynı anda ceplerine el attılar, ikisi de paraların arasından birer elli bin liralık çektiler. İkisi birden garsona uzattılar. O onun elini, beriki ötekinin eline tutmaya çalışıyordu. Kendi ellerini bıraktılar, bu kez garson parayı almasın diye onun elini yakalamaya çalıştılar. Bir o, bir öteki yakalıyordu garsonun elini :

«Sakın ha, alma ha!»

Sonunda baktı gördü ki deneyli garson, dakikalarca bu ikisiyle uğraşacak,

«Abiler bir önerim var size,» dedi.

Cebinden bir yüz liralık çıkardı,

«Bak,» dedi, «yazı gelirse sen öde hesabı, tura gelirse sen, iyi mi?»

İkisi birden bağırdılar :

«Olur mu yavuuu, hiç olur mu?»

Garson üsteledi :

«Hı, tamam mı?»

İkisi de isteksiz isteksiz «Hı» dediler.

Garson yüzlüğü havaya attı, yüzlük önce masanın üzerine düştü, oradan yere yuvarlandı. Üçü de paranın gittiği yeri göremediler; bir süre eğilip masaların altında yüz liralığı aradılar. Garson bir ara önlüğünün ucuna bastı, doğrulayım derken yan düştü, kafasını masaya çarptı. Böylece paranın yazı mı, tura mı geldiği anlaşılamadı. Oysa garson, başını masaya çarpmadan önce,

«Yazı» diye bağırmıştı.

Ama iki sarhoş da bunu kabul etmediler; parayı baştan atmasını istediler. Garson bir

yüzlük daha attı havaya, ama gözlerini iri iri açtı. Para ayağının dibine düşmüştü. Eline almadan bağırdı :

«Bakın, yazı!»

Yazı isteyen sarhoş,

«Tamam tamam, bak işte ben ödeyeceğim,» dedi.

Tura isteyen karşı koymadı ama, homurdandı, pofladı :

«Hiç olur mu yavu, hiç olur mu?»

Yine homurdanarak kapıya doğru yürüdü.

İki sarhoş dışarıya çıktılar.

Temiz hava ciğerlerine doluverdi. Derin derin soluk aldılar. Hemen kol kola girdiler. Selim,

«Yaa arkadaş,» dedi, «hani bu içkiyi bulmasalardı ya, o zaman biz nasıl kederimizi dağıtırdık hı yavu, ben diyorum ki yani, şu içkiyi bulan adam var ya, çok büyük adamdır.»

«Ne yani, belki kadın bulmuştur, hı bulamaz mı?»

«Bulmuştur, büyük kadınmış arkadaş çok büyük kadın, tutmuş yıllarca çalışmış içkiyi bulmuş, bravo be. İnsan nasıl hafifliyor bir galon şarabı mideye indirince, ağırlaşması gerek, amma yoooo hafifliyor, uçuyor... Şimdi var ya ben uçuyor gibiyim.»

«İnsanın kanadı olmalı, olmalı ya. Hani biliyor musun o zaman hiç trafik derdi olmaz, herkes uça uça işine, uça uça evine... Sonra çocuklar, gözümün önüne getiriyorum da, şimdı çocuklar bizi evde bekliyorlar, ama yola değil, havaya bakıyorlar, niye bakıyorlar, çünkü az sonra babaları gelecek pencereye konacak, cup, ben geldim çocuklaaar!»

«Ya pencere kapalıysa, hı?»

«Kanat çırparsın arkadaşım şap şap şap, hanım gelir pencereyi açar.»

Şakir,

«İyi ama arkadaş onun yani şeyi vardır, şimdi diyelim uçuyorsun, havada kriz mriz geldi, olmaz mı başın döndü, paaat yere, hemen ölürsün. Yavu en iyisi var ya, herkesin arabası olmalı, böyle yollar geniş, araba araba en iyisi araba, amma nerde para, ya?»

Kısa bir dolmuş yolculuğu, bu kez dolmuşta,

«Sen vereceksin dolmuş parasını, yooo ben vereceğim!..» kavgası...

Sürücü elini arkaya açmış bekliyor, hangisi avcuna parayı koyarsa koysun. İsterse ikisi birden koysun...

Sonunda mahallelerine vardılar. Selim'le Şakir'in evlerinin arası şöyle böyle beş yüz metre var. Biri mahallenin bu başında, öteki öbür başında.

Selim'in kapısının önüne varınca, Şakir,

«Eee arkadaşım, haydi bakalım sana iyi geceler,» dedi.

Altı kez öpüştüler, kucaklaştılar. Yedinci kez kucaklaşırlarken, Selim,

«Yooo,» dedi, «yooo, vallahi de olmaz billahi de. Hiç olur mu kardeşim, sen beni kapıma dek getir, bana iyi geceler de, ben sana diyemeyeyim ha, olmaz... Haydi yürü bakalım yürü, ben de seni kapına dek götüreceğim, sana orada iyi geceler diyeceğim...»

Kol kola girdiler. Türküleri çok kısa sürdü. Selim,

«Biz kardeşiz be,» dedi. «Şu söze bak şu söze, kaaaardeeeeş, bak bak ne anlamlı. Kardeşlik hiçbir şeye benzemez, ne karıya, ne anaya, ne babaya, kardeş dedin mi dur bi kez...

Yine birbirlerinin boynuna dolanıp, yanaklarından öptüler, maç muç.

Bu kez Şakir,

«İnsanlar niye yaşarlar hı, niye?» diye sordu. Selim,

«Hı, niye?» dedi.

«Kardeşlik için yaşarlar... Şimdi sen benim kardeşimsin, tamam mı, hiç elim kalkar mı sana?»

«Yoo yoo kalkar mı hiç?. Benim de kalkmaz... Kalktığı dakikada felç olur böyle... Şimdi deseler ki al sana bir yüz binlik, çek şu Şakir'in suratına bir yumruk, o zaman ne yaparım biliyor musun, o yüz bini verenin suratına öyle bir yumruk atarım ki, feleğini şaşırır. Al ulan sana al ulan sana, arkadaşıma yüz bin liraya yumruk ha? Para ne ki, hı ne değeri var, önemli olan kardeşlik.»

Öteki,

«Ben iki yüz bine de vurmam,» dedi.

«Ya ben,» dedi Selim, «yarım milyona vurursam anam avradım olsun, evdeki karı boş düşsün.»

Arkadaşının çenesine el attı

«Ulan be, ulan be, insan hiç kıyar da beş yüz bin liraya bu çeneye yumruk atar mı? Söyle Allah aşkına atar mı? Bir milyona bile olmaz, hiç olmaz.»

Sokağın cılız ışığının altında tekrar sarıldılar, birbirlerinin çenelerini okşadılar.

«Namussuzum,» dedi Şakir, «canını ver desinler şu çene için veririm, kardeşimin çenesi beee, şu çeneye bak beee! Nasıl vururum ha, şu çeneye nasıl? Şimdi vurmak için önceden bir şeye kızmış olmak gerekli, insan durduğu yerde küt diye yumruğu yapıştıramaz ki... Söyle Allah aşkına, sen benim bir şeyime kızdın mı, kızdın mı? Seni kızdıracak bir şey yaptım mı söyle?»

«Yoo yapmadın. Ya ben, ben yaptım mı? İnsanın arkadaşını kızdırması için aralarında kardeşlik olmaması gerek, öyle değil mi? Amma biz kardeşiz...»

O türküden bir dize, şu şarkıdan bir dize, dura yürüye, sarıla öpüşe Şakir'in evinin önüne vardılar. Selim,

«Eee hadi bakalım canım kardeşim, sana iyi geceler,» dedi.

Yeniden sarıldılar. Ama Şakir birden ellerini çözdü arkadaşının sırtından,

«İyi amma kardeşim olmaz ki,» dedi. «Şimdi seni böyle bu kapıda bırakıp gidemem ki. Bu ne kardeşliğe sığar, ne de arkadaşlığa. Sığmaz namussuzum, sen nasıl beni buraya dek getirdiysen, ben de seni kapının önüne dek götüreceğim...»

«Yo yo ben giderim,» dedi öteki.

«Olmaz kardeşim olmaz, kardeşe bu yapılmaz... Haydi yürü bakalım, gidiyoruz. Ben zaten içeriye girsem bile uyuyamam ki... Benim uyuyabilmem için, senin kapından içeri girdiğini görmem gerekli... Ben bileceğim ki kardeşim başını kapısından içeri soktu, pijamasını giydi, yatağına girdi, hıh tamam ondan sonra içim rahat eder, yoksa...»

«Şimdi...»

«Yo yo, ben içeri girdim, sen de evine yollandın, köşeyi dönüyorsun, çıktı bir ipsiz yapıştırdı çenene yumruğu... Ah şu çenen kardeşim ah, hiç vurulur mu ha, hiç kıyılır mı bu çeneye?»

Tekrar sarıldılar... İkisinin de gözleri yaşarmıştı, birinden bir hıçkırık bile duyuldu, kedi miyavlaması gibi.

«Lan be lan be,» dedi Selim, «kardeşlik diye işte ben buna derim... Yok vallahi, demin bir milyona da olmaz dedim ya, beş milyon da verseler vurmam ben bu çeneye, yüz milyon da... Böyle can kardeşinin çenesine vuran insanın mutlaka kanı bozuktur... Ben milyarı alacağım da bu çeneye vuracağım ha, yok kardeşim yok.»

«Ya değil mi ya,» dedi Şakir. «Amma bak öyle kanı bozuk insanlar da tonla ha dünyada.. Ne milyarı, elli bine arkadaşının çenesine küt diye yumruğu atar. Sonra ne bileyim, arkadaşının karısına yan gözle bakan insan da tonla. Böylelerini ne yapmalı biliyor musun arkadaşım?..»

«Şeylerini şey etmeli bunların şipşak, şeyini şey etmeli de görsün... Yak bakalım şimdi bir sigara.»

«Yoo hiç olur mu, benden yakacaksın.»

«Yooo benden...»

«Olmaz benden...»

Sigaraları yaktılar, elektrik direğine yaslanıp tekrar birbirlerinin çenelerini okşadılar.

«Lan be,» dedi Şakir, «şu çeneye vurmak için insanın kansız olması gerekir.»

«Kansız ne ki, soysuzu da ekle» dedi Selim.

Selim'in kapısının önüne gelmişlerdi yine. Şakir,

«Eee arkadaşım, haydi bakalım sana iyi geceler,» dedi.

Şakir iki adım uzaklaşmıştı ki, Selim bağırdı ardından :

«Dur kardeşim dur olmaz.. Arkadaşlık öldü mü be, kardeşlik öldü mü be, ben ne hıyarım bee, seni burada ipillah sivrikülalı bırakıp öküz gibi giriyorum içeri... Yürü, birlikte gidiyoruz... Seni evine teslim etmeden dünyada şu kapıdan içeri girmem. Yaaa Şakir kardeşimin başına bir şey gelirse, geceler tehlike dolu canım kardeşim.»

Sarıldılar birbirlerine. Akşamdan beri ilk kez ağlıyorlardı.

Tekrar kol kola girdiler, geldikleri yolu arşınlamaya başladılar. Elektrik direğinin dibine varınca tekrar birbirlerinin çenelerine el attılar.

«Ulan şu çene be, şu çene!» dedi Selim, «yok arkadaş milyar değil ya, Türkiye'yi de verseler bana bu çeneye yumruk attıramazlar.»

«Ya ben,» dedi Şakir, arkadaşının çenesini okşayarak, «Türkiye'yi değil, yanında Almanya'yı da verseler yine boş, dönüp bakınam, ben bu çeneye yumruk atamam.»

Tekrar sarıldılar sıkı sıkı birbirlerine.

Tüm ülkeleri Türkiye'nin yanına katıp katıp verdiler, ne o onun, ne öteki berikinin çenesine yumruk atmadı.

Şakir pat diye yumruğunu sigara paketine attı

«Yak bakalım arkadaşım bir tane.»

Selim, eliyle onun sigara paketini itti

«Yooo, yooo olmaz, benden yakacağız.»

Şakir,

«Dünyada olmaz, kardeşlik kardeşliktir,» dedi. «Demin senden yaktık, şimdi benden.»

«Yoo yoo sen ben yok, burada kardeşliğimiz var, onun için benden yakacaksın.»

«Olmaz, benden.»

«Olmaz, benden diyorum, benden olacak.»

Şakir, yine Selim'in çenesine el attı, okşamaya başladı :

«Şu çene be şu çene,» dedi. «İnsan hiç kıyar da yumruk atar mı bu çeneye? Yak hele yak.»

«Yoo dünyada yakmam, benden yakacağız.»

«Bak Selim yani bu var ya, bu senin yaptığın, canciğer kardeşinin sigarasını beğenmemektir anlıyor musun, yani ki bir adı var bunun, ayıp derler.»

«Eee o zaman seninki de aynı şey değil mi, yaaa. Haydi yak yak şurdan.»

«Olmaz, sen burdan yakacaksın.»

«Bak, sana yak diyorum yakacaksın, sonra karışmam.»

İki paket uzatılmıştı ortaya, paketlere şap şap yumruklar iniyordu. Pakete şap şap vuran eller yine yavaş yavaş çenelere gitti, yine çenelerini okşadılar birbirlerinin... Selim,

«Ulan Kuzey Kutbunu da verseler ben bu çeneye yumruk atmam,» dedi.

Şakir, Selim'in çenesini sıkı sıkı iki yana salladı,

«Güney Kutbunu da verseler ben bu çeneye yumruk atmam,» dedi.

«Yak bakalım şurdan.»

«Yoo, sen yak bakalım buradan.»

«Yoo ben yaktım seninkinden, şimdi sıra sende, sen benimkinden yakacaksın.»

«Buradan yakacaksın!..»

Şakir, ters bir el devinimiyle Selim'in sigara paketini ittiriverdi. Paket, ıslak kaldırımın üstüne düştü. Selim paketi almak için eğildiğinde Şakir, onu ensesinden yakalayarak, kaldırdı, sert bir sesle bağırdı, sigara paketini uzatarak,

«Yak diyorum sana ulan, buradan yak!» dedi.

«Yakmazsam n'olacakmış ulan!!!»

«Sana zorla yaktırırım hayvan!»

Şakir, paketin içinden ivedi çıkardığı bir sigarayı arkadaşının ağzına tepmeye başladı. Bu arada Selim yere yuvarlanmış, ağzındaki tütünü püskürmeye çalışıyordu...

İlk yumruğu Selim indirdi Şakir'in çenesine. İkinci yumruk Şakir'den geldi Selim'in çenesine.

Ondan sonra yumruklar kalktı kalktı indi. Çamur yerlerde yuvarlandılar. Bir ara soluksuz kaldılar, yine «Güney Kutup, Kuzey Kutup» sözleri ettiler... Dinlendiler dövüştüler, dinlendiler dövüştüler... Ama hep, hep birbirlerinin çenelerine vurdular. Sigaraları ıslanmış, çamura suya karışmıştı, ama onlar birbirlerine yumruklarını uzatıyor :

«Buradan yakacaksın ulan!...»

«Yoo, sen buradan yakacaksın!» diyorlar, çenelerine çenelerine vuruyorlardı.

Dinlenip dinlenip dövüşüyorlardı.

YAZIK OLDU OSMAN'A!

Haber göndermiştim velisine, «Gelsin» diye. Öğleden sonra, şişman tombalak bir adam, her basamakta terini sile sile çıktı geldi okulun üst koridoruna.

«A be öğretmen bey,» dedi, «vardır burada bir çocukcağız, çağırmıştır öğretmeni beni gelsin diye, niyedir ki?»

«Kaçıncı sınıfta sizin çocuk?» diye sordum.

«A be ikinci sınıftadır, adı Osman, Osman Çakar.»

«Haa,» dedim, «demek Osman Çakar'ın babası sizsiniz?»

«Yok be, ben değilim onun babası, ben amcasıyım. Onun babası burda değildir. Yoksa öğretmeni siz misiniz?»

«Benim.»

«A be çağırmışsın beni, ne istersin hı öğretmen bey?»

«Senin yeğeninin okuması çok kötü, zaten çocukta ne okuma var, ne yazma, bu gidişle bu sınıfta bekleyecek Osman.»

«Aman öğretmen bey yapma yazıktır.»

«Yazık mazık ama, okuma yazma bilmiyor, hem de üstelik ikinci sınıf olmuş. Geçen yılki öğretmeni nasıl ikinci sınıf yapmış onu bilmiyorum, ama bu gidişle ben onu üçüncü sınıf yapamam.»

Pofladı şişman adam. Tekrar alnındaki boncuk boncuk, boynundaki yol yol terleri kocaman sarı mendiliyle sildikten sonra,

«A be öğretmen bey, gerçekten yazıktır, yapma,» dedi. «Sen bilmezsin o çocuğun başına gelenleri, ühüü.»

«Bir hastalık falan mı geçirdi?» diye sordum.

Tekrar pofladı, tekrar mendilinden yardım umar gibi, koca sarı bezi başına, yanaklarına, boynuna sürdü durdu.

«Ah ah,» dedi, «geçirseydi hastalık, vururdurduk iğnesini, yuttururduk hapını, iyi olur giderdi amma, çocuğun Türkçesi zayıf kaldı be öğretmen bey.»

«Niye?»

«Ah bir de niye diye sorarsın be? Şimdi bu Osman var ya, benim yeğen, babası Liverpul' dadır... Siz baktınız onun nüfus kâğıdına?»

«Bizde kayıtları var.»

«Pekiyi bilirsiniz bu Osman nerde doğmuştur, baktınız mı ana hanesinde ne yazar?»

«Hiç dikkatimi çekmedi.»

«A be yazar orda Helga.. Yani bizim Osman'ın annesi gâvurdur be. Anlarsın bizim kardaş gitmiştir Alamanya'ya, orada evlenmiştir Helga'yla. Sen bilmezsin öğretmen bey, gelmiştir Helga bir kez buraya, maşallah karıda boy pos dana gibi bir karıdır. İşte o karıdan olmuştur bizim Osman. Benim kardaş, yani Osman' ın babası, basmıştır bu karıyı bağrına, karım diye. Çok geçmemiş aradan, evlendiklerinden beş ay sonra olmuştur bu Osman, çünkü hamiledir Helga karısı evlendiğinde dört aylık bi-

zim kardaştan. Atışmışlar ilkin, Helga karısı demiş ben koyacağım adını, adı bizden olacak, bizim kardaş demiş, yok bizden olacak çünkü onun babası halis Türktür. Sonunda benim kardaş baskın çıkmış, olmuş Helga karısı razı, koymuşlar adını Osman. Amma var ya öğretmen bey, ad mad değil neden, sonradan hoşlanmamışlar birbirlerinden, ederlermiş her zaman kavga, amma benzemezmiş bizim kavgalara bu kavga. Bakmışlar, demişler, böyle olmayacak, biz ayrılalım. O zaman daha çok ufak bizim Osmancık, üçe basmış mı, yoksa daha ikinin içinde mi? Amma hınzır Helga karısı öğretmiştir buna hep Alamanca, bilmez çocuk bi söz Türkçe. Daha ayrılmadan kadın kaçıp gitmiş, açmış boşanma davası, kalmış mı bu oğlancağız benim kardaşta. Bir Türk bilir ciğerparesinin değerini, gâvur bilir mi hiç öğretmen bey? Yazdı bana bir mektup kardaş, dedi, 'Abe, böyleyken böyle, ne yapacağım ben, şaşırdım kaldım?' Eee kardaş bu, kalmış gurbetlerde bir çocuknan ortada, sen olsan ne yaparsın, yazdım kardaşa bir mektup, 'Senin ciğerparen evladınsa, benim de ciğerparem evladım sayılır, ya sal çocuğu biriynen, ya da kendin getir.'

Çok geçmedi aradan, çalınır bizim kapı, hem de güm güm. Koştum açtım kapıyı, karşımda kardaşım... 'Ulan Hasan, hoş geldin be yavu.' 'Hoşbulduk abe... Ver elini öpeyim. Çekme elini öpsün yeğenin Osman da.' Sarıldı elime sarı kafa bir oğlancağız, işte bu bizim Osman. Bir bakar babasının suratına, bir bakar benim suratıma. Bizim kardaş fanfin eder, anlatır beni Osman'a, 'Yani işte bu amca...'

'Ya abe, işte bu Osman...'

A be öğretmen bey, bu nasıl Osman, hiç benzemez bize, alabolos tıraş, yüz dersen süt beyazı. Çocuk bilmez bir söz Türkçe. Bilmez amca demesini bile. 'Anca anca' der durur. Kızarım bizim kardaşa, 'Ulan nasıl Osman bu, hiç konuşmaz Türkçe?' Benim kardaş der ki, 'Ne yapayım abe, öğretti anası Helga böyle.' Ben kızarım yine bizim kardaşa, 'Sen ne biçim babasın, insan hiç öğretmez mi baba, amca ve dahi yenge? Peki şimdi bu çocuk çürek isteyecek, canı çekecek böyle, nasıl diyecek, amca al bana çürek diye? Geldi diyelim ahası çişi, nasıl diyecek, sıkıştım ben yenge, nerde hela?'

Kafanızı ağrıtmayayım öğretmen bey, ne yapalım, oturduk bizim kardaşla işte hoşbeş şu bu... Ama sevimlidir ha benim yarım kefere, bi bakışı var benim gözlere, arada fanfin eder babasına, beni sorarmış, 'Bunun yüzü niye böyle?' Bizim yüzümüz yanık ya öğretmen bey, onu sorarmış kerata. Ben tutar severim oğlancağızı, bilmediğim fanfinfon sözleri eder. Derim ben kardaşa, 'Ulan Hasan, sen burdayken çok iyi de, sen gittikten sonra, biz ne yapacağız, nasıl anlaşacağız bu oğlanla?' Demez mi bana, 'Öğretirsin be abe Türkçe, yengem, sen ikiniz iki yandan bülbül edersiniz Osman'ı.'

Ah ah ne iştir bu bizim başımıza gelen?

Yok, insan demese ciğerparem, olmasa kardaşının çocuğu, bakmaz insan yüzüne amma, bi kez çocuk ciğerpare...

Çok kalmadı bizim kardaş, öğretmen bey, çekti gitti.

Bilmez be oğlancık bir söz, 'Git derim, bana su bardağını getir.' Getirir bana koca leğen

sürükleye sürükleye. 'Aç mı karnın, acıktın mı?' diye sorarım, gömleğini çıkarır. Karı bir taraftan, ben bir taraftan başladık öğretmeye Türkçeyi. Amma kalın da kafa biraz, öğrenmez kolay kolay. Aradan bir yıl geçti, eh şöyle böyle öğrendi Türkçeyi. Beşine girdiğinde bülbül gibi konuşurdu. Unutmuştu Alamancayı, bir sözcük bile bilmez oldu Alamanca.

Neyse öğretmen beyime diyeyim, bizim Osman gelmiştir beş yaşına, aldım yine bizim kardaştan bir mektup, 'Abe ben yazmadım size, ben geçmişim Fransa'ya, almışım buradan bir Fransız karı, adı da Biricit...' Ben yazdım ona, 'Nolacak bu gâvur karılarıyla, bulamadın mı hiç Türk?' Evlensin mutlu olsun be, istediğimiz o. Amma iki ay sonra gelir bi mektup, der mektupta, 'Benzemez Biricit Helga'ya, Alaman fenaydı amma bu Fransız çok iyi, der ki bana, madem vardır senin bir çocuk, ben de onun sayılırım anası. Şimdiden çocuk bilmezse beni ana, sonra ilerde demez bana hiç ana. Onun için getir Osman'ı yanımıza, burada gitsin okuluna mokuluna.'

Eh ciğerpare, hem bizim, hem onun öğretmen bey, amma tutmak olmaz yanımızda. Madem demiş yeni anası Biricit, 'Getir ben bakacağım', eee, göndermek düşer bize, olmaz öyle analı babalı yetim öksüz...

Bindirdik uçağa, gönderdik Paris'e, ordan Liyon'a.

Sağ olsun bizim kardaş, çocuk gitti, kesildi mektupların ucu arkası. Biz deriz karı koca, eh iyidir ki geçimleri, yoktur ki hiçbir şeyleri, yazmazlar bize. Olsaydı kötü bir şeyleri yazarlar-

dı bize. Biz yaptık iyiliğimizi, getirdik Osman'ı o yaşa, öğrettik Türkçeyi, bülbül.

Bir yıl oldu mu geçti mi, belki de geçti öğretmen bey, geldi bizim kardaştan bir mektup, acılı. 'Abe,/kara dona yamalık/analık dediğin her yerde analık.' Bakarım ben karının suratına, gelir Osmancığın yüzü gözümüzün önüne, dökeriz sulu sulu bizim karıynan, ciğerpare ya, sanki bizim ciğerpare, alışmışız oğlancağıza. Vah deriz vah, ne yapar ki şimdi yavu analık elinde? Uykularımız kaçar. Niye kaçmasın ki yok bizde evlat, bilmişiz bu Osman'ı ciğerpare evlat. Bekleriz mektubun yolunu dört gözlen. Gelir sonunda bizim kardaştan bir mektup, 'Acaba abe göndersem mi Osman'ı, ne dersiniz? Çocuğun yaşamı çok fenadır burda. Bakmıyor bu karı, doğurdu kendi de bir yavru, der ona yavrum ciğerpare evladım, bakmaz Osman'ın yüzüne.'

Çektik be teli öğretmen bey bizim kardaşa, koy uçağa gönder Osman'ı.

Geldi kardaştan haber; 'Koyuyorum felan gün felan saat uçağa Osman'ı.'

Biz karı koca nasıl bekleriz uçak alanında. Sonra çıktı geldi gökkuşu. İndi içinden bizim Osmancık. Girdi camdan, koştuk tuttuk elinden. Oğlan sarılır öper bizi, amma diyemez hiç bir şey, söyler söyler, boncur... Ben derim bizim karıya, 'Ulan karı boncuk ister bu çocuk.' Sallarım kafamı, 'Tamam Osman, amcan alır sana boncuk.' Sallar kafasını yine Osman, der 'Boncur' Sorarım, 'Oğlum Osman, boncuk oynamak ister canın?' Çocuk söylemek ister bir şeyler, ama söyleyemez, başlar yine fanfin-

fona. Ah ne yaparsın öğretmen bey, gitmiş onca emek, başlarım ben dizime şap şap vurmaya. Ulan karı, derim, gördün mü, uçtu gitti bizim onca emekler havaya, oğlan gene öğrenmiştir Alamanca. Yaklaşır bu sırada biri bizim yanımıza, 'Yok der, yanlışınız var, bu çocuk konuşmaz Almanca, konuşur Fransızca.' Anaaaa, der benim karı, çöker oraya umarsız, ben çökerim onun yanına. Ulan karı, hadi Alamancadan Türkçeye öğrettik, şimdi nasıl ederiz Fransızcadan Türkçeye? Başlarlar mı o adamla benim yeğen fanfinfon etmeye. Adam der bize, 'Çocuk çok iyi biliyor Fransızca, aman yazık etmeyin unutturmayın, arasıra yanında Fransızca konuşun.' Ben adama bakarım acılı gözlerle derim, 'Sen geliyorsun bizim eve? A be çocuk istedi bizden kıymalı ıspanak, biz anladık avanak, n'olacak?'

Aldık Osman'ı geldik eve. Çocuk fanfinfon ettikçe dövünür benim karı, 'Vay başımıza gelen!' Ben kızarım karıya, 'Ne dövünürsün be karı? Nasıl öğrettik Alamancadan Türkçeyi, şimdi de öğretiriz Fransızcadan Türkçeyi.'

Ne yaparsınız öğretmen bey, başladık biz karı koca şimdi de oğlanın dilini Fransızcadan Türkçeye çevirmeye. Yavaş yavaş öğrenir oldu Türkçeyi, dedi durdu, 'Ben nasıl unutmuşum amca, bunun adı kabak değil miydi?' Kabak ya ulan çocuk kabak ya, seversin tatlısını, köftesini.

Alıştı oğlan yine bize. Bu arada aldık bizim kardaştan bir mektup. Der mektubunda 'Alaman Helga bunun yanında nur nimetti abe, bu ondan felaket, yani Biricit çok kötüdür.' Ben

yazarım, 'Oğlum evlen bir Türk karısıyla.' Yazar bana kardaşım, 'Çok kötüdür durum, kocaya saygı sıfır bunda, yemek yerken sokar ayağını gözümün içine? Sonra ben kızınca atar çatalı karşıdan, ben de döverim. O da beni döver.' Çok geçmedi aradan bir mektup geldi, 'Haberiniz yok, ben Fransızdan boşandım, şimdi İsveç'teyim.' Duymamışız İsveç'in adını öğretmen bey, orası neresidir, hangi ülkedir, hiç bilmeyiz.

Eee, bizim Osmancık unutmuş artık Fransızcayı, bir de bülbül gibi konuşuyor ki Türkçeyi, hele yengesiyle bir konuşmaları, dinliyorum hep karşıdan, sonra oğlanı kalkıp öpüyorum, ben de çok seviyorum, yengesi de çok seviyor. Çocuk da çok sever bizi, bilir sanki gerçek ana baba.

Ah öğretmen bey ah, çok geçmez aradan gene gelir bizim kardaştan bir mektup, 'Ben evlendim abe, karının adı Anita.' Ben derim bizim karıya, 'Yeni karı Anita Anita,' anlamaz zavallı, sorar, 'Kim ahırda?' Derim, 'Bizim oğlan evlenmiş yine, bu oğlanın yeni anasının adı Anita'ymış'... Yazar bizim oğlan dolu dolu mektuplar, 'Abe sorma ki sorma, bu karı hiç benzemez ne Helga'ya, ne Biricit'e çok sever beni, tapar bana Hasan Hasan diye.'

Sonunda korktuğumuz başımıza geldi öğretmen bey, 'Anita ister çocuğunu, salın gelsin Osman'ı. Uçak bileti ekte, bindirin insin Stokholum'de.'

Biz ağlarız karı koca, üzülmeyiz, gidecek çocuk gerçek babasına, amma çekeceğiz hasret illevelakin acırız emeklere, o dil dökmele-

re... Oğlum bu hıyar Osman, hıyar... Neymiş, hıyar... Hııı yaaar. Oğlum Osman bu kapı. 'Yok lapurt...' Yok oğlum Osman yok, lapurt değil, kapı kapı... Yok, o gene der, 'Lapurt.' Ben derim karıya, 'Bu çok saygısız olmuş Fransa'da, her sözün önüne bir lö getiriyor, sonra hiç konuşmuyor la'nsız.' Derim oğlum bu su. O der, 'Yok lo lo.' Elleme karı öğrensin kendi kendine.

E ne yapacaksın öğretmen bey, bindirdik uçağa saldık gitti bizim Osman'ı Stokholum denen yere.

Gitti gider çocuk, yazmaz babası iki satır, iyidir haldır??? Eh, bizde deriz ki, iyi ki rahatı, iyi ki sağlığı, ondan yazmaz.

Sorma öğretmen bey sorma, geçti aradan bir buçuk yıl, geldi bizim kardaştan bir mektup, der, 'Abecim, çok kötüdür durum burda, Osman anasına bir karış dil çıkarır. Anita da der, ne yapacaksan yap bu oğlanı, ben karşımda dil çıkaran oğlan istemem. Ne yapacağımı şaşırdım abey, bana hemen yaz.' Belli, yazmamı istediği, sal gelsin oğlanı, dememi bekler.

Yazdık mektubu, çıktı geldi mektup, 'Çocuk geliyor felan gün felan saat...'

Çıktık alana karşıladık oğlanı. Olmuş bizim Osman bir başka, kürklü kaputlar, deri pantolonlar, ama çocuk yanımıza yaklaşır yaklaşmaz, sıkar elimi, başlar yine fanfine ki anlayana aşkola. Biz yolarız karıyla saçlarımızı... Eyvah bu yine galiba Alamanca? Dinleriz dinleriz, yok der, benzemiyor o fanfine? Yoksa Fransızca mı yine? Anlayamayız, yok yok bu başka bişey. Sorarız Osman'a, oğlum bu kez neceyi

öğrendin geldin, de hele amcası kurban olası?.. 'Fanfinfon.' Saçlarımız elimizde. Vay başımıza gelenler vay!.. Yaklaşır biri yanımıza, 'Aman iyi dildir, unutturmayın çocuğa.' Ben sorarım, 'İyi de efendi, bu çocuk neyce konuşuyor?' Der bana, 'İsveççe.' Bakarız birbirimizin suratına. Ee bu kez de İsveççeden Türkçeye...

Aldık geldik oğlanı eve, dedik bu bizim kötü kader, öğreteceğiz yine oğlana sil baştan. Karı bir taraftan, ben bir taraftan, tam iki yılda öğrettik bu kadar. Sordum ben, dedim bu oğlan öğrenmiştir bu yaşa dek iki kez Türkçe, bir kez Almanca, bir kez Fransızca, bir kez İsveççe, şimdi niçin öğrenmez şipşak Türkçe? Dediler bana, 'Şimdi bu kartlaşmış,' öğrenirmiş çok zor yaşı geçtikçe.»

Şişman adam durmadan terini siliyordu.

«Başını ağrıttım öğretmen bey,» dedi, «öğretiyoruz işte elimizden geldiğince. Zavallı Osman'ın karmakarışıktır kafası, çorba gibi, sen olsan ne yaparsın?»

Cebinden bir mektup çıkardı. İki gün önce gelmiş. Baş tarafını okudu.

«Abe ben geçmişim İngiltere'ye, şimdi çalışırım burda Liverpul'da. İyidir işim çok güzel, babası Osman'ın gözlerinden öper.»

Mektubu katlayıp cebine koyduktan sonra,

«Bilirsiniz bunun sonucu n'olacak öğretmen bey?» dedi. «Bizim oğlan alacak yine orda Monita Manita diye birini, alıp götürecek gene Osmancağızı Liverpul'a, öğretecek Liverpulca... İş gene düşecek benle karıya, öğreteceğiz bu oğlana Liverpulcadan Türkçe... Yaaa!..»

ÇİFTE BAYRAM

Pipisini kedi yese, «Pist» demezdi Abdi, tembel ki ne tembel...

Salim Amca berberdi, baktı Abdi okumayacak, aldı götürdü dükkânına kendi sanatını öğretmek için. Ama Abdi bir gün, babasının makasını izlerken, at gibi ayakta uyuyup koltuktaki müşterinin üzerine düşünce Salim Amca dellendi. Dellendi ama elden ne gelir, atsan atılmaz, satsan satılmaz, bedeninde çıkmış çirkin çıban sanki, kendi evladın. Aldı yanından başka ustaların yanına verdi. Böylece Abdi çok ustalar, çok sanatlar değiştirdi. Salim Amca öldüğü zaman Abdi, tornacının yanındaydı, on sekiz yaşındaydı, bin maşallah daha çıraktı.

Salim Amcanın kazancı fazla değildi, onun için ölürken hiçbir şey bırakmadı, bir tek bizim evin karşısındaki ufacık bahçeli evi kaldı karısına, oğluna.

Babası ölünce iş başa düştü, işte Abdi o zaman açıldı, tuttu yağlıboyacı oldu. Meğer oğlanın ilgisi yağlıboyacılığaymış, nerden bilsin Salim Amca, tutmuş yıllar yılı oğlana kelle izletmiş, başka işler yaptırtmış.

Askere gitti Abdi. Anası Halime Teyze yemin etmişmiş,

«Oğlumu askere uğurlarken bavulunu trene dek sırtımda taşıyacağım» diye.

Ama oğlu askere trenle değil, otobüsle gitti.

Olsun, Halime Teyze dediğini yerine getirdi; oğlunun bavulunu belediye otobüsünde sırtından indirmedi ta otogara dek. Onca insan,

«Hanım Teyze indir o bavulu sırtından» demişler, Abdi sırıtmış, Halime Teyze indirmemiş.

Abdi asker olunca, ona mektup yazma işi benim görevim oldu. Bir de meraklı ki Abdi mektup yazmaya, hafta geçmez, anasına mektup yazar. Halime Teyze mektubu öpe koklaya getirir benim yanıma. İlkin mektubunu okurum, sonra başlarım yanıtını yazmaya. Bilirim Halime Teyzenin neler diyeceğini.

Abdi askerden geldi, başladı yine yağlıboyacılığa. Ama iki güne bir benim yanımda, mutlaka bana tutulduğu bir kızı veya kadını anlatacak :

«Abi afat afat, öyle bir şey buldum ki hemen anama söyleyeceğim, istesin bu kızı bana.»

«Oğlum Abdi, kimin nesi kimin fesi bu kız?»

«Yağlıboya yaptığım evin kızı abi, boyu boyuma uygun abi, yaşı yaşıma uygun, bir de gülüyor ki bana...»

«Pekiyi oğlum yağlıboya yaptığın ev kimin?»

Söyler Abdi... Söyler ki ühüüü, değil Abdi'ye o kızı vermek, yağlıboya olmasa kızın yanından bile geçirmezler, zengin mi zengin bir ailenin kızı Abdi'nin beğendiği, Abdi avcunu yalasın.

«Aklını başına topla Abdi, sevgini içine göm Abdi, gücünü fırçana ver, duvarlarda harikalar yarat Abdi, sen bu kızı unut Abdi!..»

Abdi o kızı unutur, bu kez başka bir kıza tutulur. Koşar gelir yine yanıma. Bir huyu var bu oğlanın, bir kıza tutulmaya görsün, hemen elindeki işi bırakır, koşa koşa bana gelir, sanki müjde verecekmiş gibi.

«Abi bu kız da olmazsa canıma kıyarım.»

«Dur oğlum Abdi, dolmalık et mi sandın kendini? Kimdir nedir anlat hele?»

«Şimdi abi benim boya malzemeleri aldığım dükkân var ya, işte onun üstündeki evde oturuyor. Bugüne dek nasıl görmemişim bu afatı kendi kendime şaşıyorum, bir de kendimi gözü açık bilirdim... Haa azıcık benden büyük, sonra dulmuş abi anlıyor musun? Amma olsun abi, hem dul daha iyi olurmuş, anama söyleyeceğim alsın bu kızı bana.»

«Kadını?»

«İyi abi, ne yani kadın kız, ben sevdikten sonra.»

Halime Teyze iyice yaşlanmış. Zaten bu Abdi'yi kırk beşinde mi ne doğurmuş, hiç olmamış olmamış, sonra bu Abdi, tekne kazıntısı. Koştu geldi yine Halime Teyze yanıma :

«Aman gözünü seveyim, iki söz et şu oğlana, ne işe gidiyor, ne yemek yiyor, al bana al o dulu diyor... Oğlum dul mul, amma bu öyle değil, kırk kocadan kalmaymış, üstelik Abdi'den altı yaş da büyük... Ah benim aptal oğlum ah!.. Almış bunu içeri, elletmiş mi koklatmış mı, şimdi oğlan Şadiye diyor, başka bir şey demiyor.»

Çağırdım her zaman olduğu gibi Abdi'yi yine. Pencereden bağırdım :

«Heeey Abdi, gel hele!..»

«Ben dünyaya küsüm gelmem abi.»

«Gel ulan, gel, ben seni dünyayla barıştırırım.»

«Tamam, Şadiye'yi bana alacaksınız değil mi?»

«Sen gel hele bir!..»

Abdi gelmiyor, sanki binlerce kilometre yol yapmış buharlı lokomotif geliyor, ooof puuuuuf!..

«Otur hele Abdi otur.»

«Abi oturamam, oturunca içime sıkıntı geliyor. Şimdi ben aslında yanıp tutuşuyorum abi... Anama kalırsa tohumluk olacağım... Vallaha var ya, bu anam benim soyumu kurutacak... Şadiye dedi ki Şadiye, ben sana öyle çocuklar doğururum ki, ikiz ikiz, dedi.»

«Dur bakalım dur beni dinle. Ne demiş atalar biliyor musun, âşığın gözü kör olur demişler. Senin gözün kör şimdi, kulağın da sağır.»

«Eeee?»

«Dinle dinle... Senin bu Şadiye dediğin var ya, namusu defnedeli yıllar olmuş. Parayla gidiyormuş ona buna parayla.»

«Deme abi?»

«Dedim bile, ben söyleyince inanıyorsun, annen söyleyince inanmıyorsun.»

«Pekiyi sen nereden biliyorsun?»

Anlattım bir şeyler, Abdi bu kez bana da inanmadı, küstü, kalktı gitti.

Eh Abdi bu, bakmışsın yarın barışır, ben çağırmadan kendi kapıyı çalar. Hem de olanı biteni anlatır bir bir.

«Abi sen haklıymışsın, bugün Şadiye'yi biriyle gördüm,» der.

En sonunda bizim Abdi'yi bu yaz başlangıcında nişanladık. Bilmem gerçekten öyle mi, belki de Abdi haklı. Çünkü Abdi kimi bulursa, Halime Teyze hemen bir kulp buluyordu. Bu kez Abdi işi kendisi pişirmiş, sonuna dek gelmiş, anaya yalnızca kızı istemek düşmüş.

Nişanı da ben taktım. Ah Abdi, bir yüzüğü almasını bile becerememiş, anasını da karıştırmamış işin içine, öyle bir yüzük almış ki kocaman. Sonradan söyledi, küçük dar yüzük alırsa kendine cimri derlermiş. Kızın iki parmağını birden soksan yüzüğün içine girecek. Ne yapalım taktım yüzüğü, hayırlı uğurlu olsun, dedim.

Kendi aralarında yapılan bir nişan töreni ama, Abdi neler neler aldı kıza.

Beş dakika boş bir zaman bulsun Abdi hemen kızın evinin önünden geçmeye başlamış. Abdi ne kızın kapısını çalıyor, ne bir şey, salt nişanlısının penceresinin altından geçiyor, kızı görürse şansına, görmezse yine şansına...

«Abi onun soluk aldığı yere yaklaşıyorum ya, sen ona bak.»

Abdi'nin ne düğün planları var ne düğün planları... Anlattığı şeylere baksan, bu düğün için ühüü milyonlar gerek. Olsun, Abdi'nin düşleri o denli geniş ki, neler neler yok içinde? Bu düşlerin içinde bir de kamyonet var. Kamyonet mi ne olacakmış? Kayınbabasına düğün hediyesi olacakmış. Çünkü Abdi kayınbabasına artık eşekle süt sattırmazmış, kamyonetle satacakmış sütü kayınbaba.

«Bir kamyonet kaça Abdi?»

«Olsun abi, nişanlımın canı sağ olsun.»

Şeker bayramından üç gün önce Abdi sırtında bir koyunla girdi sokağa. Daha sırtındaki koyunu anasına göstermeden benim kapıyı çaldı.

«Abi bak!..»

«O da ne Abdi?»

«Kurban abi kurban.»

«Oğlum Abdi, bayram şeker bayramı, kurban bayramı değil.»

«Olsun abi, nişanlıma götüreceğim, maksat cimri deyip de nişandan dönmesinler.»

«Ama Abdi, nişanlıya koyun, kurban bayramında götürülür, şeker bayramında götürülmez ki, töre böyle.»

«Olsun abi, ben kurban bayramında da götürürüm.»

Abdi'ye söz anlatmanın olanağı yok ki, dediğinden şaşmaz. Şayet diyorsa ki «Şeker bayramında da nişanlıya kurban götürülür», tamam götürülür.

«İyi de Abdi, şayet kurban niyetine götüreceksen bundan kurban olmaz, çünkü boynuzunun biri kırık.»

«Ne diyorsun sen abi?»

«Ne bileyim Abdi, boynuzu kırık hayvandan kurban olmaz derler, öyle duymuştum.»

Abdi, bir bana baktı, bir burnunu duvara sürten koyuna baktı. Sonra koyunu sırtladığı gibi çıktı gitti.

İki saat sonra geldi. Koyunu satan adamı bulamamış.

«Abi, buna bir umar bulursun sen,» dedi.

«Nerden bulayım Abdi, kırık boynuza ne yapılır ki? Belki kayınbaban bilmiyordur böyle bir şeyi, verirsin gider.»

«Ya biliyorsa abi, hiç olur mu? Biz işi sağlama alalım da. N'olur abi, bul bir umar.»

«Yapıştıramam ki, ekleme yapamam ki Abdi?»

Keşke demeseydim böyle.

«Yaparsın abi,» dedi, «n'olur sen yaparsın abi.»

Fırladı gitti, nerden bulmuş gelmiş, belki de hayvan kesilen yere gitmiş, oradan boynuz parçaları getirdi. Karşında sözden anlayan insan yok ki, Abdi var. Bu yapıştırılan boynuz yolda düşermiş, kayınbabasının elinde kalırmış, bunları duymuyor bile. Durmadan,

«Haydi abi, şuna bir boynuz döktür,» diyordu.

Törpü buldu geldi, keski buldu geldi. Çok güçlü bir yapıştırıcı aldı geldi boyaları aldığı yerden. Abdi'nin hatırına, boynuza benzer bir şeyler kesip yaptım, kesik boynuzun üzerine yapıştırdım.

Abdi öyle bir sevindi ki, ağzı kulaklarına vardı. Boynuzu çekiştiriyordu.

«Hiş yavaş Abdi, elinde kalır sonra.»

«İhi, hiç abimin yaptığı elimde mi kalır? Şimdi yani bu koyun kör olsaydı, göz de yapardın değil mi abi?»

«Hiç olur mu Abdi, sen neler söylüyorsun?»

«Yapardın abi yapardın, gözünün olduğu yere bilya milya takar beni zor durumdan kurtarırdın.»

Abdi, evlerinde ne kadar boya varsa aldı geldi.

«Abi, hediyelik kurban boyanırmış.»

«O iş benim elimden gelmez Abdi, sen boyacısın boyasana.»

«Ben duvar boyarım abi, koyun boyayamam ki.»

Ne yapacaksın, Abdi bu, yapmazsan başının etini yer. Kırmızı boyayı aldım, hayvanın yanlarına kırmızı boya çektim. Tam o sırada iştaha geldi Abdi, koyunu önüne çekti, boyaları önüne çekti. Bana,

«Sen koyunu sıkı tut abi,» dedi.

Koyunun iki yanına renkli renkli damalar yaptı. Karın tarafına kalın kalın kaşlar çekti, gözler yaptı. Kuyruğuna kalp resmi yaptı, sırtına da yeşil bir ağaç çizdi.

«Nasıl oldu abi?»

Zorunlusun, «İyi oldu» demeye.

«İyi oldu.»

Bayramdan bir gün önce bir de altın aldı geldi. Altını kırmızı kurdeleyle hayvanın boynuna bağladı.

Abdi bu, onca süs yetmezmiş gibi, renk renk kurdelelerle hayvanın sırtını, ayaklarını, kuyruğunu süsledi. Sonra koyunu sırtına atıverdi.

«Aman dikkat Abdi, boynuzuna fazla yüklenme.»

«Senin yapıştırdığın hiç kopar mı abi?»

«Sen mi götüreceksin koyunu Abdi?»

«Elbette ben, kim götürecek ya?»

«Olmaz Abdi, hediyelik koyunu nişanlı götürmez, başkası götürür.»

«Olur mu hiç abi, ben kimseye bırakamam bu işi, ya koyunu elinden kaçırırsa, hem de boynundaki altınla, ben götüreceğim.»

Götürdü Abdi koyunu nişanlısına.

Abdi'nin bir dönüşü var sokağa, uf uf uçu-

yor. Yürüyüşü bile değişmiş. Kayınbabası koyunun hatırına eve buyur etmiş bayramdan önce. Bizim Abdi nişanlısının elinden kahve bile içmiş... Aman aman, kızın elinden bile tutmuş, şuncacık.

«Abi elinden tutunca nah şuramdan ılık ılık bir şeyler aktı, boğuluyorum sandım, kayınbaba, 'Noldu kahve boğazına mı kaçtı?' dedi, kendime geldim. Sonra bi terledim abi bi terledim, altımı ıslattığımı sanacaklar diye ödüm koptu.»

Abdi bana bu haberleri verdikten sonra evine gitti. Şarkılarla, türkülerle sokağı yıktı. Pencerenin önüne oturmuş :

«Bugün ben yârimi gördüm» diye bangır bangır bağırıyordu.

Biraz sonra Abdi'nin sesi bıçak gibi kesildi. Baktım bizim kapı güm güm ötüyor. Halime Teyze,

«Çabuk gel oğlum n'olur, diyordu, çabuk gel!»

Eh, galiba bu oğlana heyecandan bir şeyler oldu, diyordum, baktım Abdi'nin kayınbabası, elinde de iki boynuz.

«Ayıp ayıp, boynuzu kırık koyuna boynuz yaptırırsın ha? Sen kimi aldatıyorsun ha? Daha evlenmeden önce böyle olursan, kim bilir kızımı aldıktan sonra ha?»

Abdi köşeye sinmiş, başını bile kaldıramıyor, durmadan,

«Vallaha billaha bir boynuzu kırıktı baba,» diyordu.

Araya girdim. Abdi'nin kayınbabasını oturttum.

«Size kurbanlık almadı ki bunu Abdi,» dedim. «Kesip yiyesiniz diye aldı. Zaten bayram kurban bayramı değil ki. Bunda kızacak bir şey yok.»

Adam yumuşayıverdi birden.

«Ben boynuzları yapıştırmasına kızdım,» dedi.

«Biri kırıktı baba...»

Kayınbaba biraz sonra daha da yumuşadı. Halime Teyze kahve pişirdi, birlikte içtik.

Abdi tuttu koyunu tekrar sırtına aldı, kayınbabası önde, o arkasında nişanlısının evinin yolunu tuttu

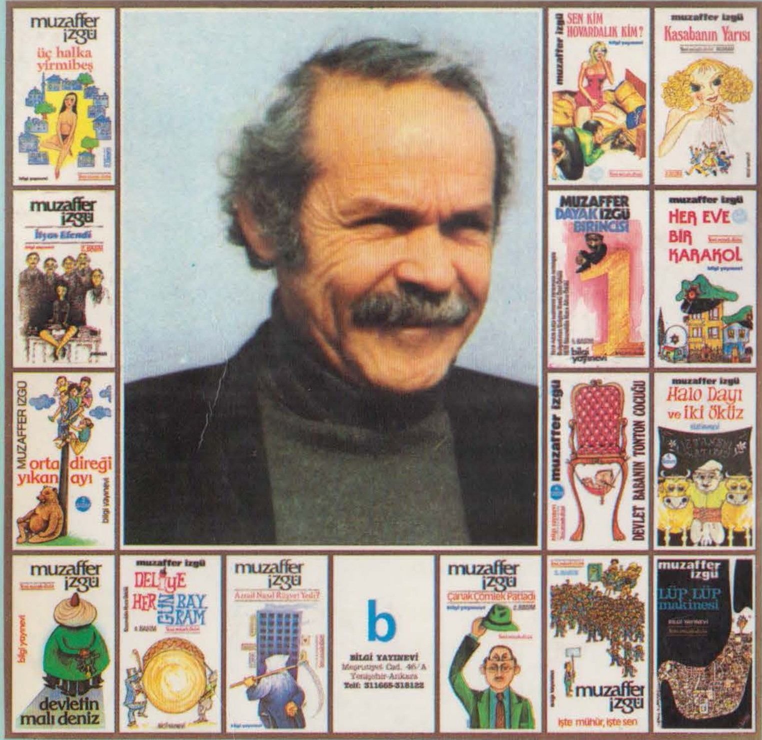
Gece geç zaman geldi Abdi. Gündüzki ne ki, Abdi olmuş bu kez mayalı hamur, kendi de yayılmış, sesi de yayılmış...

«Bugün ben yârimi gördüm... Ooof offf offff!»

Penceremin camına vurdu.

«Abi,» dedi, «iyi ki hayvanın boynuzu kırıkmış. İyi ki kayınbabam kavga etmeye gelmiş... Bana bir yemek yedirdiler ki abi, nişanlımın elini masanın altından öyle bir tuttum ki abi, öyle bir sıktım ki abi...»

——oOo——

kapak baskısı pan matbaacılık ankara 230 78 90

"Bir varmış bir yokmuş, bir ülke varmış. Ülkenin bireyleri öyle namuslu, öyle namuslularmış ki, koskoca ülkede ilaç için olsun bir tek namussuz yokmuş. İşte bu ülkede öğretmenler öğrencilerine, büyükler küçüklerine namusu bir türlü tanımlayamıyorlarmış." Ülke yetkilileri bir "Namussuz Bulma Kurulu" oluşturup "BİR NAMUSSUZ ARANIYOR..." duyurusu yapmak zorunda kalmışlar. Bulmuşlar mıdır dersiniz?

BİR NAMUSSUZ ARANIYOR, İzgü'nün gülmece kitaplarının 23'üncüsü. "Devletin Resmi Ayısı, Rüzgâra Karşı Altı Metre İşeyen Adam, İmdat Kurtarın Bizi, Üniversite Polisi, Sülüklerden Özür Dilerim, Dört Dil Bilen Ayı..." adlı öykülerle başkalarını da içeren, beğenerek okuyacağınız bir yapıt.

İkinci Basım

ISBN 975-494-173-4
90.06.Y.0105.0277

KDV dahil 8.500 Lira